Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 257

Ljubljana, četrtek 1. novembra 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2058.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 31. oktobra.

Zelo mnogo je bilo ljudi pred desetimi leti, ki so zmajevali z glavo, ko se je podiral stari svet in je na njegovih razvalinah nastajala nova politična formacija. Zmajevali so z glavami, ko so videli, kako razpadajo stare države, ki so se zdele ustvarjene za večnost, in kako odpadajo dežele od držav, ki so se še pravkar zdele nedotakljive. Stari, dobro urejeni gospodarski organizmi so razpadali in na njihovem mestu so nastajali novi, ki so bili zares povsem atomizirani, sestavljeni iz povsem različnih gospodarskih enot in drobcev. Ljudje, tekom stoletij navajeni na skupno ali vsaj slično življenje, so se razšli in se sestajali v nove skupine, kjer so se mnogi med seboj zelo dobro poznali, kjer so imeli skupno le idejo, le voljo do nacijonalne skupnosti, realno pa so bili še zelo oddaljeni.

Ni čuda, da se je zgražalo vse, kar je nosilo v sebi ali apriorno nasprotstvo do novega nastajanja, ali celo sovraštvo ali pa je bilo duhovnemu stremljenju nove dobe povsem tuje. Ljudje tega kova so bili uverjeni, da je novo nastalemu svetu odmerjeno kratko življenje, da se bodo nove nacijonalnopolitične zgradbe zrušile v nič kot papirnate kombinacije in da bo v kratkem vse prišlo zopet v preizkušeni stari tir.

Sedaj je minilo prvih deset let od onega ogromnega prevrata in niti ena od novih zgradb se še ni zrušila. Nikjer ni še stari svet prevladal nad novim; desetletnico so praznovali povsod v zavesti, da je novi svet zmožen življenja, da živi in ima v sebi garancije za nadaljnji razvoj.

Res da še ni zaključeno notranje prilagojevanje, da se še niso amalgamirala notranja nasprotstva, ki so kot nujna posledica neugodne preteklosti prešla v nove države. Toda nikjer ni notranje izenačevanje dovedlo do takih katastrof, ki bi razrušile pridobitve mirovnih sklepov, narodne države. Celo pri nas, kjer smo doživeli toliko razočaranj in naleteli na toliko zaslepljenosti in neumevanja, celo pri nas smo ostali na pozitivni liniji. Arpad Török je v oktobrski številki nemške revije za geopolitiko po izčrpni analizi dogodkov in stremljenj prišel do naziranja, da notranja kriza Jugoslavije ni kriza države in njenega obstoja, marveč samo kriza njene notranje uredbe, preureditve medsebojnih odnošajev njenih plemen.

Slično je z Romunijo, a v Češkoslovaški se je češkoslovaško nasprotstvo izdatno ublažilo in na izpopolnjevanju državne zgradbe sodeluje že prav lep del Nemcev, ki so prvotno stali v ostrem nasprotstvu do nove države. Poljska, ki je veljala mnogim v vnanjem svetu za samostojnega državnega življenja nezmožen organizem, se drži uspešno in vodi že lepo dobo boj z gospodarsko premočjo svojega mogočnega soseda na zapadu in se žilavo vzpenja navzgor v stremljenju po popolni ekonomski emancipaciji od inozemstva.

Avguste Gauvain pravi, ko glosira s toplimi simpatijami regeneracijo novih držav na vzhodu: «Evropa, ki se je zgradila l. 1919., sloni na solidnih temeljih, kakor odgovarjajo v celoti njeni resnični strukturi. Nepoznavalci so jo proglasili za življenje nesposobno, ona pa živi kljub temu, živi in se konsolidira kljub napadom sil, ki jih je prevrat potisnil nazaj v prirodne meje.»

Poznejše generacije bodo težko razumele ogromno in težavno delo, ki ga nosi nova, naša Evropa za svojo popolno regeneracijo. Njihovo priznanje bo današnja evropska generacija dosegla, če bo storila zanaprej vsaj v toliki meri na konsolidaciji, kakor je v splošnem storila doslej. Pogreške, ki se dogajajo, so s perspektive momenta grde in velike, toda s širših vidikov se bo njihova fatalnost zmanjšala; mi vsi pa imamo dolžnost, delati, da nam bo sodba bodočnosti, upajmo da že sodba prihodnje desetletnice, tudi v podrobnostih milejša.

Ministrski svet je odobril švedsko posojilo

Beograd, 31. okt. p. Danes se je vršila od 11. do pol 14. seja ministrskega sveta. Ministri so po seji izjavljali novinarjem, da je ministrski svet sklepal o resornih vprašanjih in pri tej priliki odobril tudi posojilo, ki ga je pred dnevi sklenila monopolska uprava s švedskim vžigalničnim trustom. Pogodbo bo vlada predložila v obliki zakonskega načrta Narodni skupščini v končno odobritev. Minister financ je pri tej priliki potrdil, da bo ministrstvo financ prejelo od tega posojila približno 1100 milijonov dinarjev, (skoraj cel znesek posojila!) ki jih bo država uporabila za izplačilo letečih dolgov.

Avdijenca dr. Smodlake

Beograd, 31. oktobra p. Kralj je sprejel v avdijenci bivšega poslanika pri Vatikanu dr. Smodlako.

Nevtralna ali koncentracijska volilna vlada

V soboto se odloči usoda Savčićeve akcije. – Vladna koalicija bo predlagala koncentracijsko volilno vlado

Beograd, 31. oktobra p. Akcija inž. Miloša Savčića, ki jo vodi že skoro mesec dni, je prispela do razpotja. Njegovi razgovori in pogajanja s šefi četvorne koalicije so za enkrat zaključeni. Inž. Savčić je nocoj odpotoval v Bosno, od koder se povrne v soboto. Ta dan bo ministrski predsednik dr. Korošec v imenu četvorne koalicije izročil inž. Savčiću odgovor, ki bo vseboval definitivno stališče sedanje vladne koalicije.

Iz vladnih krogov se je nocoj zatrjevalo, da prevladuje tudi v vladnih strankah vedno bolj naziranje, da je treba ugoditi zahtevi KDK po razpustu Narodne skupščine in razpisu novih volitev. Edina skupina, ki temu predlogu slejkoprej nasprotuje, so vukičevićevci, vendar pa bo kljub njenemu odporu dr. Korošec v imenu četvorne koalicije sporočil inž. Savčiću, da pristaja na **koncentracijsko volilno vlado.** V nevtralnih krogih izjavljajo k temu, da taka vlada ne bi mogla biti most za sporazum s KDK, ki predlaga sicer nove volitve, a stavi pri tem kot osnovni pogoj, da morajo biti te volitve svobodne in da jih mora izvršiti **nevtralna volilna vlada.** Nove volitve pod vodstvom četvorne koalicije pa bi ne bile drugo, kakor volitve pod sedanjo vlado.

Radi odhoda inž. Savčića v Bosno do sobote ni pričakovati političnih dogodkov, posebno še, ker je nocoj tudi kralj zapustil prestolnico in se odpeljal v Topolo.

Vsi listi posvečajo akciji inž. Savčića še vedno veliko pažnjo, iz česar sklepajo politični krogi, da stoje za inž. Savčićem krogi na važnih položajih države, ki skušajo spraviti situacijo z mrtve točke, na kateri se nahaja zadnje mesece na veliko škodo države. Del beograjskega tiska seveda še nadalje intrigira proti razvoju dogodkov. Tako napoveduje »Pravda«, da je pričakovati prihodnje dni rekonstrukcije sedanje vlade, v katero naj bi vstopila Aca Stanojević in Ljuba Davidović, da na ta način popravita položaj sedanje vlade. Isti list pristavlja, da je položaj dr. Koroščeve vlade ogrožen, in prinaša zadevne politične komentarje pod naslovom »Korošec se maje«.

„V Beogradu še vedno razpravljajo samo o dijetah

Novi predsednik Narodne skupščine napoveduje ustavitev dnevnic poslancem, ki ne prihajajo na seje

Beograd, 31. okt. p. Predsednik Narodne skupščine Ilija Mihajlović je danes izjavil novinarjem, da je izdal blagajniku Narodne skupščine nalog, naj vrši izplačila strogo v smislu čl. 110 skupščinskega poslovnika in izplača dnevnice le onim poslancem, ki redno prihajajo na seje.

Ta ukrep novega predsednika Narodne skupščine je seveda naperjen proti poslancem KDK in predstavlja v očeh vlade očividno neko sredstvo pritiska, kar je v popolnem skladu z moraličnimi nazori današnjih vlastodržcev. Nocojšnje »Novosti« s tem v zvezi ostro napadajo, češ da vendar ni mogoče zahtevati od poslancev, kojih tovariši so bili ubiti v Narodni skupščini, da še nadalje prisostvujejo sejam v isti Narodni skupščini, v kateri je bil izvršen umor. Za njihovo odsotnost odgovarjajo oni, ki so povzročili, da je prišlo do tako žalostnih dogodkov. List dostavlja, da bo najnovejši ukrep vlade glede dnevnic le poslabšal položaj in poostril že neznosno napetost med Beogradom in Zagrebom. Mnogi parlamentarni krogi smatrajo, da vlada v nobenem primeru ne bo mogla izvesti svojega sklepa, ker so odredbe skupščinskega poslovnika tako jasne, da ne dopuščajo nobenega dvoma in nobenega izigravanja. Odsotnost od sej Narodne skupščine se more ugotoviti po skupščinskem poslovniku le potom prozivke (klicanja poslancev po imenih). Vlada bo torej morala za vsako sejo Narodne skupščine odrediti prozivko, ki pa bo prinesla presenetljivo ugotovitev, da sejam Narodne skupščine večinoma ne prisostvujejo poslanci vladne koalicije in da se zlasti odlikujejo z absencami radikali s svojimi ministri vred.

KDK in županske volitve v Bosni

Načelne smernice KDK za konstituiranje novih občinskih odbornikov. — Sodelovanje je mogoče samo s muslimani in zemljoradniki

Zagreb, 31. oktobra n. Stališče KDK v situaciji, nastali po občinskih volitvah v Bosni in Hercegovini, je po informacijah iz avtentičnega vira sledeče: KDK igra danes z lepim številom mandatov, ki jih je dobila pri teh volitvah, vsekakor pomembno vlogo tudi v Bosni in Hercegovini. Vsa javnost pričakuje, kakšno bo njeno stališče v konstituiranju občinskih svetov ker je znano, da obstoji med JMO in radikali v Bosni tolik antagonizem, da se bodo težko sporazumeli v občinah, čeprav njihove stranke skupno sodelujejo v vladi. Vodstvo KDK o tem vprašanju še ni sklepalo, temveč bo to storilo na eni prihodnjih sej.

Vaš poročevalec more na podlagi zanesljivih informacij navesti sledeče smernice, ki se jih bo vodstvo KDK pri tem držalo: V občinah, kjer je koalicija sama dovolj močna in kjer je dobila absolutno večino, bo prevzela upravo občin sama v svoje roke. Za občine pa, kjer KDK nima večine in kjer bi bilo treba ustvariti večino potom sodelovanja z ostalimi grupami, ni mogoče postaviti enotnih smernic. Vsekakor KDK ne bo nikjer forsirala sodelovanja s strankami četvorne koalicije, nego največkrat ostala v opoziciji. Ako pa bi kje vendarle kazalo stopiti v sodelovanje z njimi, je treba upoštevati to, da tvorita sedanjo vlado v glavnem radikalska in demokratska stranka in da igra JMO v tej vladi samo postransko vlogo. Zato si bo KDK izbrala izmed dveh manjše zlo. Z radikali in demokrati ne sodeluje niti v enem občinskem svetu. Dana je samo možnost sodelovanja z JMO in z zemljoradniki.

Včerajšnje izjave Svetozarja Pribičevića

Zadnji obupen pritisk na KDK z grožnjo o odtegnitvi poslanskih dnevnic. — O koncentracijski vladi ne more biti govora.

Zagreb, 31. oktobra p. Svetozar Pribičević je v razgovoru z novinarji izjavil o naklepu vlade, da odtegne dnevnice poslancem KDK, naslednje:

»Iz stališča, ki so ga zavzeli vladni krogi in predsedništvo Narodne skupščine je razvidno, da so gospodje še vedno naziranja, da se morajo Hrvatje vrniti v Narodno skupščino, v kateri so bili ubiti njihovi voditelji. Če se ne vrnejo in če se tej pretnji ne odzovejo, se jim naj odvzamejo dnevnice. To je bistveno v tem vprašanju. Vladni krogi in predsedništvo Narodne skupščine hočejo enostavno sankcijonirati s tem sklepom izvršen umor. Jasno je, da z ljudmi, ki zavzemajo taka stališča, ne bo KDK in zlasti ne bodo Hrvati stopili v kakršnekoli stike, pa naj se razmere razvijajo kakorkoli in da so s tem vse vezi prekinjene. Abstinenca od sej Narodne skupščine je sredstvo, ki se je tudi v preteklosti in v drugih parlamentih že večkrat pojavilo, toda nikjer ta abstinenca ni bila tako utemeljena, kakor v našem primeru.«

Na vprašanje novinarjev, kaj meni o koncentracijski vladi, je Pribičević odvrnil: »Stokrat sem že dejal, da o koncentracijski vladi ne more biti govora. Kakšen je parlamentarizem, ki vlada v Beogradu, se najlepše vidi iz tega, da zahtevajo, naj se določijo volilne parole še pred volitvami. Tako izgleda srbijanski parlamentarizem, kateremu nikjer na svetu ne najdete para.«

Nerešena uganka požara v Seljačkem domu

Zagreb, 31. okt. n. Danes je državno pravdništvo vrnilo vse akte sodne preiskave glede požara v Seljačkem domu preiskovalnemu sodniku z motivacijo, da dosedanji materijal ne zadostuje, da bi se uvedlo kazensko postopanje proti komurkoli in v katerikoli smeri. Državno pravdništvo prosi sodišče, naj skuša izpopolniti in konkretizirati poedine dokaze v tej misterijozni aferi. Toda vse kaže, da sodišče ne bo moglo dobiti nikakih konkretnih dokazov glede krivcev in da bo ta afera zaspala odnosno da bo moralo biti kazensko postopanje ustavljeno.

Guverner Bajloni je zadovoljen

Beograd, 31. oktobra p. Guverner Narodne banke Ignat Bajloni se je vrnil v prestolnico. Po svojem prihodu je sprejel novinarje in jim izjavil, da je z uspehom svojega potovanja v Zagreb in Ljubljano zadovoljen. V obeh mestih je ugotovil, da je avtoriteta Narodne banke visoka in da uživa ta ustanova obče spoštovanje. Guverner Bajloni je izjavil, da je dal zagrebškim in ljubljanskim gospodarskim krogom, s katerimi je prišel v stike, važne informacije, ki so jih ti krogi sprejeli z zadovolistvom na znanje.

„Zeppelin“ se je srečno vrnil

Sinoči je prispel preko Oceana v Francijo in bo danes zjutraj pristal v Friedrichshafnu

Friedrichshafen, 31. oktobra, r. «Grof Zeppelin» je danes po zelo napornem poletu preko Oceana pri Bordeauxu dosegel evropsko celino in bo še tekom noči prispel v Friedrichshafen. Zaradi noči in vladajoče teme pa bo vso noč krožil nad okolico, tako da bo pristal na letališču šele jutri dopoldne.

Med dežjem in viharjem dosegel evropsko celino

Dasiravno so vremenske postaje prvotno napovedovale ugodno vreme, se je moral «Zeppelin» skoraj neprestano boriti z hudimi viharji ter vsako uro spreminjati smer. Zjutraj ob 1. je bil še na višini 48 stopinj 47 minut severne širine in 22 stopinj 3 minute zapadne dolžine. Plul je proti južnozapadni Irski obali. V zgodnjih jutranjih urah pa je zašel v hude viharje, ki so premetavali zračnega orjaka kakor razburkano morje majhen čolnič. Zato je moral «Zeppelin» kreniti direktno proti jugu in je plul nekaj časa v smeri proti Španiji, tako da bi bil dosegel celino v bližini Oporta. Med 4. in 8. uro zjutraj so bile z zrakoplovom pretrgane vse zveze. Iz poznejših poročil je razvidno, da je «Zeppelin» dolgo časa laviral na višini zapadno-irske obale in je šele ob 8. zjutraj prišel zopet v ugodnejše atmosfere. Ker pa je vladala nad Anglijo silna depresija, je bil «Zeppelin» kmalu nato znova prisiljen spremeniti smer ter kreniti mesto v direktni liniji preko Rokavskega zaliva čez Francijo v Nemčijo in ob Renu proti Friedrichshafnu kakor je prvotno nameraval, zopet proti jugu. Nekaj časa je «Zeppelin», izkoriščajoč ugodni veter, plul z veliko hitrostjo, tako da so že računali, da bo še pred večerom dospel na cilj. Toda že ob 11. dopoldne ga je znova zajel viharni val in ga vrgel nazaj proti angleški obali. Opoldne je «Zeppelin» dosegel pri Landsendu angleško obalo, nato pa je moral zaradi neugodnega vremena znova kreniti v direktni smeri proti jugu. Z znatno zmanjšano hitrostjo je ob zelo slabem vremenu med dežjem in viharjem okrog 6. zvečer prispel v Biskajski zaliv in v smeri proti vzhodu zavil preko Bordeauxa v direktni črti proti Friedrichshafnu. Po zadnjih vesteh računajo, da bo prispel na cilj okrog polnoči.

Kaj so jedli na »Zeppelinu«

Newyork, 31. oktobra, d. Jedilni list na krovu zrakoplova «Grof Zeppelin» je bil po informacijah družbe Sherry, ki je zrakoplovu dobavila provijant za povratek, za ponedeljek, prvi dan poleta, sestavljen naslednje:

zajutrk: kuhana jajca, klobase s slanino, marmelada, kava ali čaj, obložen kruh; **kosilo:** juha z zelenjavo, gumbocreole, krompir, sveža zelenjava, sadna torta s smetano, kava.

Ko je zrakoplov prišel v bližini obale Nove Skotske v vihar, se je serviral čaj z raznim pecivom.

Za večerjo so dobili potniki mrzli narezek, kopuna, jezik v aspiku, mrzlega purana s solato, sir, sladoled in sadje.

Dr. Eckener pripravlja nov prekooceanski polet

Berlin, 31. oktobra d. Dr. Eckener namerava že prihodnje tedne izvršiti nov prekooceanski polet v Ameriko. Spomladi bo letel okoli sveta ter pri tem pristal v Tokiu, San Diegu v Kaliforniji in Lakehurstu. Jeseni 1929. bo izvršil polet v Buenos Aires.

Zanimanje za »Zeppelinovega« zastonjkarja

Berlin, 31. oktobra. g. «Slepi» potnik «Zeppelina» bo takoj po prihodu dobil od ameriškega konzula v Stuttgartu vse potrebne papirje. Že sedaj je dobil razne ponudbe od amerikih tvrdk in je njegova karijera že sedaj zagotovljena. Tudi iz Nemčije je dobil več ponudb. Tvrdka Karel Hagenbeck v Hamburgu mu je predlagala, naj postane krotilec živali. Velika trgovina Titz v Aachenu mu je ponudila zelo ugodno službo. Nemški zastopnik Hearstovega časopisnega trusta je od svojega šefa dobil nalog, naj na vsak način pridobi mladeniča za ta koncern in naj ga zopet pripelje v Ameriko.

Ponesrečen atentat na poljskega generalnega konzula v Pragi

Včeraj dopoldne je ukrajinski emigrant skušal najprej zažgati konzulat, nato pa je streljal na konzula. – Atentator je bil takoj aretiran. – Motiv ni znan

Praga, 31. oktobra, s. Danes dopoldne okrog 10. je prišel v poslopje poljskega generalnega konzulata v Smihovu ukrajinski emigrant Tadej Nikolaj Paciuk ter je vrgel v pisarno generalnega konzula, ki se nahaja v prvem nadstropju, steklenico z gorečim bencinom. Nato je zbežal. Pri izhodu iz konzulata je srečal poljskega generalnega konzula Tadeja Lubacewskega ter je oddal na njega en strel, ki pa konzula ni zadel. Atentator je skušal v nastali zmedi pobegniti, vendar pa ga je policija kmalu dohitela in aretirala. Goreči bencin, ki ga je vrgel atentator, je povzročil ogenj na stopnicah, vendar pa je bil požar kmalu pogašen. Atentator je pri prvem zaslišanju priznal le to, da je absolvent gimnazije ter da je nameraval konzula umoriti. Ni pa še znan motiv tega atentata, ker atentator trdovratno molči na vsa tozadevna vprašanja. Domneva se, da gre za komunistično maščevanje zaradi preganjanja komunistov na Poljskem. Uvedena je najstrožja preiskava. Podrobnosti dosedanjih ugotovitev čuvajo oblasti zaenkrat še v strogi tajnosti.

Praga, 31. oktobra, h. Pri atentatorju Paciuku so našli emigrantski list «Surma», ki se tiska v Pragi. V listu se nahaja poziv ukrajinskega komiteja, naj se izvrše atentati na poljske uradnike v inozemstvu.

Dr. Engliš podal ostavko

Praga, 31. okt. h. Danes dopoldne je finančni minister dr. Engliš pismeno predložil namestniku ministrskega predsednika Šrameku svojo demisijo. Ni pričakovati da bo ta kriza rešena do prihodnjih deželnih volitev, ki se bodo vršile 2. decembra.

Redno prenašanje radioslik

London, 31. okt. (Io.) Včeraj je bil napravljen izredno posrečen poskus brezžičnega prenosa slik. Brezžična postaja Daventry je s pomočjo fultograph - sistema brezžično prenesla dve sliki. Poskus se je tako sijajno posrečil, da se more smatrati poskusno dobo brezžičnega prenosa slik za premagano. Prva slika, ki je bila prenešena, je bil portret angleškega kralja. Poskus je bil napravljen v Manchestru in Londonu in v kratkem se bodo prenašale iz Londona v druge kraje redno cele serije slik. Potrebni aparati so v delu in bodo veljali vsak okrog 23 funtov.

Krvave demonstracije v Egiptu

Kairo, 31. okt. (Io.) Povodom obiska bivšega ministrskega predsednika Mustafe paše je prišlo med policijo in demonstranti do krvavih spopadov. Množica je metala na stražnike kamenje. Ranjenih je bilo 18 policistov in 3 demonstranti. Končno se je posrečilo policiji vzpostaviti mir. Aretiranih je bilo 12 oseb.

Priprave za zimsko zasedanje Društva narodov

Ženeva, 31. oktobra d. Generalno tajništvo Društva narodov sestavlja provizorni dnevni red za 53. zasedanje sveta Društva narodov, ki se prične 10. decembra. Kakor se je doznalo, so se pojavile nekatere težave. Zdi se, da poljsko-litovski konflikt ne bo prišel na dnevni red. Predsedstvo pripada to pot Franciji in bo najbrže Briand vodil decembersko zasedanje. V generalnem tajništvu se računa, da bosta dr. Stresemann in Chamberlain prisotna pri tem zasedanju. Ako bi se do tedaj sestala Dawesova konferenca, bi se vršila važna posvetovanja izven generalnega tajništva.

Propadanje Pekinga

Peking, 31. okt. (Io.) S prenosom kitajskega glavnega mesta v Nanking je nastala v Pekingu velika beda. Zaradi pomanjkanja prometa zapuščajo trgovci trumoma mesto tako, da je bilo zadnje čase zaprtih nad 3500 trgovin. Da prepreči propad mesta, je policija prisilila druge trgovce, da ostanejo še nadalje v mestu. Nad 10.000 družin je zapustilo Peking, vsled česar so cene stanovanjem katastrofalno padle. Zaradi velike bede se ropi in umori strahovito množe. Situacija je toliko bolj kritična, ker vlada v pokrajini Šansi zaradi slabe letine velika lakota. V okolici Pekinga strada na stotisoče ljudi.

Tudi svoj slovenski program so vrgli v koš

Dve važni ugotovitvi s slavnostne seje ljubljan. obl. skupščine

V ljubljanski oblastni skupščini je v ponedeljek g. dr Marko Natlačen proslavljal osvobojenje in ujedinjenje. Priznati moramo, da je bil ta govor povsem drugačen od onega pred 14 leti, ko je isti g. dr. Marko Natlačen ob znamenitem kandelabru pred takratnim deželnim dvorcem, sedanjo univerzo, »v imenu naroda« blagroval Slovence, da se smejo s puško in nožem boriti proti Srbom. To so bili tisti časi, ko je po besedah istega g. Natlačena na ponedeljkovi seji oblastne skupščine »izgledalo, da je slovenski narod končnoveljavno zapisan smrti« . . .

G. dr. Natlačena je prišel poslušat tudi predsednik mariborskega oblastnega odbora g. dr. Leskovar. »Slovenec« piše, da je prišel manifestirat za ujedinjeno Slovenijo, ter daje celi prireditvi v ogromnem naslovu tudi značaj manifestacije za zedinjeno Slovenijo. Toda baš na tej slavnostni seji se je pokazalo, **da SLS švindlari, ako proglaša zedinjeno Slovenijo za svoj program.** Pokazalo se je, da je za zedinjeno Slovenijo pač ljubljanska grupa a mariborska odnosno štajerska nikakor. Predsednik ljubljanske oblastne skupščine dr. Natlačen je namreč na koncu svojega govora iznesel kot glavno željo slovenskega naroda, da v drugem desetletju svoje svobode doseže razširjenje samoupravnih kompetenc, ukinitev dveh oblasti ter združitev v eno, zedinjeno Slovenijo. »Slovenec« beleži burno odobravanje in gromovito ploskanje.

Klerikalna avtonomija je torej sedaj oficijelno pokopana in SLS je usvojila današnji beograjski samoupravni program, ki ga ponujajo gg Davidović in tovariši. Za to iskreno besedo je treba zaradi jasnosti in razčiščenja pojmov biti g. Natlačenu hvaležen.

G. dr. Leskovar pa ima zaslugo, da je razkrinkal drugo klerikalno frazo: geslo o zedinjeni Sloveniji. Da bi bila manifestacija za zedinjeno Slovenijo resna, bi bile morale biti izjave **obojestranske.** Predstavniku **ljubljanske** oblasti bi se bil moral jasno in **nedvoumno** pridružiti predstavnik **mariborske** oblasti. Mesto tega pa je g. dr. Leskovar priredil pred ljubljansko skupščino prav originalen jajčji ples, se zvijal in motal, da je bilo čudovito gledati in poslušati in je tudi čudovito brati, a iz vseh njegovih fraz je vendarle čisto jasno izšlo, **da odklanja zedinjeno Slovenijo.** Na dr. Natlačenov predlog, ki vsebuje implicite seveda predvsem ukinjenje mariborske oblasti, je dr. Leskovar slovesno izjavil, da »bodo vsi Slovenci tvorili eno **duševno** enoto, kadarkoli bo šlo za **obče** slovenske svetinje, za občo slovensko kulturo. **Ozemlje se da razkosati,** ne pa narodna zavest, narodna miselnost, narodna duša« . . . Državnopravni in politični pojem zedinjene Slovenije se je pri šefu štajerske SLS izpremenil v **duševno** enoto, in proti Natlačenovi zedinjeni Sloveniji se je dr. Leskovar pozival celo na stare kronovine. Besede »zedinjena Slovenija« pa se je izogibal kakor živega ognja . . .

Mi prepuščamo seveda gospodom od SLS, da ta konflikt med seboj razčistijo, zabeležili smo ga le zato, da naši javnosti pokažemo, kako iskrena je SLS tudi v tem vprašanju. Včerajšnji »Slovenec« je kratkomalo falzificiral ves vtis famozne polemike med obema oblastnima predsednikoma, ter je proglasil ljubljansko sejo od 29. oktobra za »historično sejo«, na kateri sta si stekli obe oblastni skupščini »historično zaslugo, da stopa slovenski narod v drugo desetletje z jasnim in pogumnim programom zedinjene Slovenije«!

Ravno nasprotno je resnica.

Malo več socijalnega čuta z orožniki!

Nezakoniti odtegljaji za slabo čtivo. — Odklanjanje dopustov. Zakon o orožnikih se ne izvaja. — Nezakonito odpuščanje iz službe

Orožniškim upokojencem je zlo. Njihov križev pot je znan tudi širši javnosti. Da pa tudi aktivnim orožnikom ni ravno s cvetlicami postlano, svedočijo raznovrstne pritožbe, izmed katerih so mnoge žal prav utemeljene.

Služba aktivnih orožnikov ni lahka. Povsod preti nevarnost, predpisi so natančni, odgovornost je velika, plača več kot skromna, a v zadnjem času so zanesli tudi v Slovenijo starosrbijanske metode in orožništvo je proti svoji volji in okusu čestokrat vpreženo celo v službo režimskopolicijskih kapric.

Kljub tej delikatni orožniški službi pa prihajajo od mnogih strani pritožbe o neprimernem ravnanju z moštvom. Mi smo bili preje vajeni dostojnih in kulturnih manir med nadrejenimi in podrejenimi. Naši orožniki so že toliko predizobraženi in razpolagajo s toliko avtodisciplino, da jih ni treba še s posebnimi ukrepi goniti k rednemu izpolnjevanju njihovih dolžnosti. Zato pa bi prav radi pričakovali, da se tudi pri nadrejenih pokaže čut socijalnega sočustvovanja z željami in potrebami podrejenih orožnikov.

Tako doznavamo, da vsiljujejo na nekih naših orožniških postajah nadrejeni orožnikom naročbo na beograjski listič »Kriminalna biblioteka«. List prinaša najslabše kriminalno čtivo za dragih 120 Din na leto. Naročba na ta list ni obvezna in zakonita. Zato pomenja v primeru prisilne naročbe novo obdavčitev in nov odtegljaj od mesečnih prejemkov, ki ga ni mogoče opravičevati. Menda niso naši orožniki v Sloveniji dolžni, da omogočajo privatno zaslugo gospodom, ki izdajajo »Kriminalno biblioteko« kot privatni zaslužek? Na nekih postajah si morajo list naročiti orožniki v več izvodih! Na nekih krajih so nadrejeni kar sami odtegovali naročnino za ta list od prejemkov orožnikov!

Orožnikom pripada zakoniti dopust vsako leto. Z mnogih strani pa se poroča, da je ta dopust odvisen od vseh mogočih momentov in da se pod pretvezo podelievanja dopustov vrše »izpiti« iz raznih zakonov pri komandirjih čet. Seve ne brezplačno! In še se zgodi, da so dopusti brez utemeljenega razloga odbiti. So orožniki, ki niso dobili že nad dve leti dopusta, čeprav pripada vsakemu orožniku 30 dni dopusta na leto.

Zakon o žandarmeriji določa, naj se orožniki po 18mesečnem službovanju povišajo v čin kaplarov. Sedaj pa imamo mnogo primerov, da služijo orožniki že preko dve leti in da so to službo opravili brez najmanjše kazni, da pa vseeno še niso povišani. Vrhutega se dogaja, da so na mnogih mestih orožniki uporabljeni za dela, ki ne spadajo v njihovo stroko, kar je po čl. 36. zakona o orožnikih strogo zabranjeno.

Orožniški zakon dalje odreja, naj se odpustitve iz službe vrše le na podlagi krivic, ki so sodno kaznive. V poslednjem času pa so se pripetili primeri, ki niso v skladu s temi predpisi. Odpuščeni so bili orožniki, družinski očetje, s 15 do 20 let orožniške službe, čeprav se jim niti očitalo ni, da bi bili zagrešili večkratne disciplinske prestopke in postali nepoboljšljivi. Odpustitve so sledile že prvi disciplinski kazni. Kaj je n. pr. s primerom Š. T.? Ta orožnik je bil odpuščen kot duševno nesposoben, par tednov, predno je dovršil 10 let službe in bi bila njegova družina mogla računati na 40% pokojnine. Kaj naj sedaj počne nesrečna žena z deco? Ali morda navedeni ni obolel baš v orožniški službi? Tu bi vsekakor bilo na mestu malo več socijalnega čuta. Ali niso orožniki in njihovi predpostavljeni ena družina? Mi si orožništvo predstavljamo kot enoten kader, kot družino svoje vrste z visokimi kulturnimi nalogami. To je tudi v interesu tega stanu kot takega.

Teh vrstic nismo napisali zaradi negativne kritike. Ni nam do očitanja, pač pa do tega, da orožništvo kot celota ne krene s poti, ki mu je začrtana v vseh modernih in kulturnih državah. Zato si želimo ne samo okrožnic za moštvo, nego tudi okrožnice za oficirje. Eni in drugi imajo dolžnosti!

Dr. Trumbić v Parizu

Beograd, 31. okt. p. «Pravda» poroča iz Pariza, da je tjakaj prispel narodni poslanec dr. Ante Trumbić. List dostavlja, da bo dr. Trumbić skušal stopiti v stike s francoskimi in angleškimi državniki, da jih pridobi za intervencijo pri beograjski vladi v smislu čimprejšnje ureditve notranjega problema v Jugoslaviji. Dr. Trumbić ostane v Parizu več dni, nakar odpotuje v London.

Odvetnik Torres

Beograd, 31 okt. p. Pariški advokat Torres je obvestil Radićevo vdovo v Zagrebu, da prispe v Zagreb 14 novembra. Torres je poslal beograjskemu advokatu Bori Popoviću pismo, v katerem mu ostro odgovarja na napad, ki ga je le ta obelodanil v beograjskih listih proti sodelovanju Torresa, proti morilcu Puniši Račiću. V tem pismu izjavlja Torres, da so navedbe Bore Popovića netočne in da bo on prispel v Jugoslavijo, da brani Radićevo vdovo in interese sorodnikov umorjenih poslancev, ne pa da se kakorkoli vmešava v jugoslovenske notranjepolitične zadeve.

Seja finančnega odbora

Beograd, 31 okt. p. Za 5. november popoldne je sklicana seja zakonodajnega odbora. Zanimivo je, da bi se imela ta dan vršiti po napovedi vladnih poslancev tudi seja Narodne skupščine, ki pa do danes še ni sklicana.

Beograd dobi pet novih pošt

Beograd, 31. oktobra. p. Minister pošte je izjavil, da bo ministrstvo otvorilo v Beogradu v najkrajšem času še pet novih pošt.

Potres v Skoplju

Beograd, 31. oktobra. p. Iz Skoplja javljajo, da so tamkaj čutili močne potresne sunke, ki pa niso povzročili nobene škode.

Ustavitev komunističnih listov v ČSR

Praga, 31. oktobra. s. Po ustavitvi komunističnega lista «Rude Pravo» in nadomestnega lista «Delnicki Listy» je politična deželna uprava v Brnu ustavila tudi komunistično glavno glasilo «Rovnost», in sicer za dobo enega meseca.

Italijansko vohunstvo v Franciji

Lyon, 31 okt. (lo.) V zvezi z italijansko vohunsko afero je aretirala policija Italijana Rosettija, ki se je izdajal za privatnega detektiva. Policija je konfiscirala obsežno korespondenco, iz katere izhaja, da je razpreden v Franciji razsežen italijanski vohunski sistem.

Mezdno gibanje v Porurju

Berlin, 31. okt. (be.) Pogajanja med delojemalci in delodajalci v porurski lekleni industriji so se že 11. m. m. razbila. Ako ne bo minister dela interveniral in proglasil izrek razsodišča za obvezen, je računati, da izbruhne v Porurju zelo resen mezdni konflikt, po katerem bi bilo prizadetih na stotisoče delavcev.

Italija noče ratificirati nettunskih konvencij

Rim, 31. oktobra r. Iz dobro poučenih krogov v bližini palače Chigi se doznava, da so glede ratifikacije beograjskih in nettunskih konvencij nastopile gotove težave, vsled česar je bila izmenjava ratifikacijskih listin odložena na nedoločen čas. Pravi razlog odlaganja ratifikacije se v merodajnih krogih zakriva in se le izjavlja, da so v poslednjem času nastopile take tehnične težave, ki preprečujejo izmenjavo ratifikacijskih listin.

Prvi november pred desetimi leti

Na ta dan je izvedela naša javnost mnogo važnih novic in dejstev. Na povelje cesarja Karla je admiral Horthy, današnji madžarski regent, predal vso avstro-ogrsko vojno mornarico pooblaščencem zagrebškega Narodnega veča dr. Tresiću-Pavičiću, dr. I. Čoku in Ivanu Bukšegu v prisotnosti pulijskih predstavitelјev Narodne vlade. Vse brodovje je razobesilo jugoslovenske zastave.

Narodna vlada za Slovenijo, ki se je konstituirala 31. oktobra, je izdala prve svoje odredbe in naredbe glede narodne obrane, prehrane, prometa itd. Narodno veče v Zagrebu se obrača z noto na antantne sile, naznanjajoč jim, da je sestavilo vlado za vse jugoslovenske pokrajine bivše monarhije ter da je pripravljeno stopiti v državno zajednico s Srbijo in Črnogoro. Zedinjenim državam ameriškim še posebej javlja, da je bivše avstro-ogrsko brodovje prešlo v last države Srbov, Hrvatov in Slovencev ter da pluje začasno pod hrvatsko zastavo.

Z juga prihaja vesela vest, da je delo osvoboditve Srbije končano in da je osvobojeno tudi stolno mesto Srbije, Beograd.

Za Slovence najbolj pomemben dogodek tega dne pa je, da je takratni major Maister, ki ga je Narodni svet še isti dan imenoval za generala, organiziral v Mariboru jugoslovensko vojsko, razorožil nemško vojaštvo in prevzel vso vojaško upravo. O tem zgodovinskem dogodku prinašamo na 6. strani današnje številke izredno zanimive odlomke iz zapiskov generala Maistra samega.

Med Turčijo in Albanijo ter Italijo

Objavljeno samo v enem delu včerajšnje naklade.

Kemal paša, faktični diktator v Turčiji je slovesno proglasil, da Turčija ne bo nikdar priznala Ahmeda Zogu za kralja Albanije.

Ta nepričakovani afront angorskega državnika zoper najnovejšega albanskega kralja je nekoliko presenetil. Saj se je smatralo, da bo Turčiji pač vseeno, kako obliko vladavine ima Albanija, zakaj že davno se je odrekla vsakršnemu zanimanju za balkanske zadeve, v kolikor se nje ne tiče direktno. Pričakovati bi bilo, da spada tudi Albanija v ono področje, v katerem se je Turčija desinteresirala. Albanija je ostala daleč od turških meja in je ostala le sosed Jugoslavije in Grške; Turke bi mogla zanimati v političnem pogledu le v toliko, v kolikor bi prihajala v poštev pri urejanju odnošajev do Grške.

Posebno pa je Kemalov afront proti kralju Zogu presenetil v Italiji. Rimska diplomacija more po pravici Ahmedovo kraljevsko proklamacijo smatrati za svoje delo, zato bo gotovo njena stvar, da izposluje priznanje novega kraljevskega naslova.

Kemalov nastop bo namreč našel v Albaniji večji odmev, nego bi bilo misliti na prvi pogled. Zakaj Albanci so vedno zavzemali v Turčiji zelo pomembne pozicije in so bili vedno najfanatičnejši zastopniki turških interesov. Usoda Turčije je bila še vedno tudi njim pri srcu, če smemo seveda še upotrebljavati ta nekoliko preveč civilizirani izraz. Zdi se tedaj, da bo na Albance napravilo vtis, ako najvišji predstavitelj Turčije ne bo hotel priznati njihovega kralja. Še večji vtis bi seveda napravilo, ako bi Kemalovo vlogo igral sultan sam, zakaj ta bi bil Arnavtom šele glasnik Turčije. Vsekakor pa se za priznanje nobene druge države Albanija ne bi toliko potegovala kot za priznanje Turčije.

Zato je verjetno, da skuša Mussolinijeva diplomacija vplivati na Turčijo, naj ipak izreče priznanje. Uspeha pač ne bo treba dolgo pričakovati, tako bi se moglo vsaj soditi po dobrih odnošajih, ki so se z nedavno sklenjenim prijateljskim paktom uvedli med Turčijo in Italijo. Ali ipak je stvar zavisna od motivov, ki so merodajni za Kemala. Iz italijanskega vira se poroča, kakor da bi Kemal imel sam kake osebne načrte v Albaniji, kar je prav tako malo verjetno kot druga verzija, ki je še bolj fantastična; Kemal naj bi imel načrte potisniti zopet v ospredje verski muslimanski moment in z naglašanjem konfesijonalne skupnosti postaviti Turčijo na čelo pokretu, ki naj bi objel vse islamske dežele ob Sredozemskem morju. Takih poročil ne more nihče vzeti resno; take težnje bi nasprotovale vsem dosedanjim razvojnim smernicam Turčije in se demantirajo same po sebi. Gotovo pa Kemalu, ki je prepričan demokrat in republikanec, ni prav nič simpatično, da se avanturistični albanski bej, nekdanji turški oficir, postavlja na izredno pozicijo v Albaniji. Kaj pa ima specijelno vrh tega še Kemal zoper Ahmeda Zogu, za sedaj še ni razvidno. Ni pa verjetno, da bi se mogle iz te zadeve razviti kake količkaj pomembnejše komplikacije.

Tudi bosanska katoliška duhovščina odločno obsoja Koroščev klerikalizem

Resolucija katoliške duhovščine iz Banjaluke in okolice. — Ostra obsodba klerikalne stranke in njene zlorabe vere.

Banjaluka, 31. oktobra r. Katoliški duhovniki iz Banjaluke in okolice so imeli pred par dnevi v župniji Barlovica pri Banjaluki sestanek, na katerem so sprejeli sledečo resolucijo:

1.) Kot duhovniki hrvatskega naroda najodločnejše obsojamo izdajo, ki jo je zagrešila nad hrvatskim narodom Hrvatska ljudska stranka (hrvatski klerikalci).

2.) Obsojamo kriva načela, ki jih propagira ta stranka. Ta stranka skozi desetletja v vseh svojih političnih agitacijah dosledno naglaša svoje katoličanstvo. V imenu katoličanstva zahteva od vseh katoliških Hrvatov, naj stopijo v njene vrste. Ta način agitacije, kakor tudi načela, na katerih je stranka zasnovana, so v očividnem nasprotju z navodili Kristusovega namestnika. Zaradi tega je skrajni čas, da vsi katoliški krogi ta načela najstrožje obsodijo. Zato se načelno popolnoma strinjamo s pisavo »Katoliškega tednika« v Sarajevu, ki obsoja moralo take politike, mi pa vrhu tega obsojamo moralo Hrvatske ljudske stranke.

Upor Gosarjevega krila v SLS

Strahovita obsodba pogubne klerikalne politike od lastnih ljudi in voditeljev. — Priznanje, da je borba KDK pravična in uspešna, ne le za državo, temveč še posebej za sloveskega malega človeka. — Konsternacija v vrstah SLS

Zagrebški »Jutarnji list« je nedavno pod naslovom »Dr. Koroščeva stranka se drobi« poročal, da je bivši klerikalni minister posl. dr. Gosar, vodja tkzv. krščansko socijalnega krila v SLS, v »Delavski politiki« napisal članek, v katerem odobrava borbo KDK proti beograjski kapitalistični čaršiji ter za revizijo ustave.

»Slovenec« je v torek proglasil poročilo »Jutarnjega lista« za »slabo potegavščino«, češ vsemu svetu je vendar znano, da je »Delavska **politika**« socijalistično glasilo, v katero dr. Gosar še nikdar ni nič napisal, a tudi v zadnji številki krščansko socijalnega glasila »Delavska **pravica**« da se ne nahaja noben Gosarjev članek.

»Slovenčev« demanti je klasičen primer klerikalne lažnivosti in neiskrenosti. »Jutarnji list« se je (očividno gre za pogreško pri telefonski transmisiji) res zmotil, ko je citiral socijalistično »Delavsko **politiko**«, mesto krščansko socijalne, t. j. klerikalne »Delavske **pravice**«. Tudi je res, da v zadnji »Delavski **pravici**« ni nobenega od Gosarja podpisanega članka. **Navzlic temu je informacija zagrebškega dnevnika stvarno povsem točna.**

Kakor znano tvorijo tkzv. krščanski socijalci v klerikalni stranki znatno in precej močno skupino, katere voditelj je posl. dr. A. Gosar. Ta skupina šteje tudi v klubu SLS precej poslancev in v ljubljanski oblastni skupščini so se zadnjič celo vsi klerikalni poslanci nekako solidarizirali s krščansko-socijalnim programom. Oficijelno glasilo krščanskosoc. skupine je list »Delavska pravica«, ki se tiska kakor druga klerikalna glasila pod škofovo cenzuro v katoliški tiskarni.

Glavni sotrudnik »Delavske pravice«, ki notoično piše v tem listu podpisane članke, a tudi **nepodpisane preglede**, je posl. dr. A. Gosar. V »Del. pravici« od 11. oktobra 1928, št. 22 se nahaja »Političen pregled«, ki sicer ni od dr. Gosarja podpisan, izven vsakega dvoma pa je, da je ta pregled potekel izpod peresa aktivnega nar. poslanca (**»naše** parlamentarno leto«), in nobena skrivnost ni, da je avtor sestavka posl. dr. Gosar. To v ostalem ni važno. Glavno je, da je **»Delavska pravica« oficijelno glasilo važne grupe v SLS, ki ima za seboj tudi večjo skupino poslancev z g. Gosarjem na čelu. Sodba »Del. pravice« o političnem položaju je torej sodba enega dela klerikalne stranke.**

In kakšna je ta sodba? **Porazna za oficijelno politiko SLS in njenega šefa dr. Korošca!**

V »Političnem pregledu« predvsem ugotavlja »Delavska politika«, da je **bilanca Vukičević-Koroščevega režima popolnoma pasivna.** Koncedira sicer vladi »dobro voljo«, podčrtava pa, da »uspeha ni bilo«, v glavnem ker sloni jedro režima »na **kapitalistični**, ljudske duše **nerazumevajoči** in tradicijsko **reakcijonarni** mentaliteti«. Ostrejše ni mogoče karakterizirati pogubnega režima, kateremu je voditeljica tista SLS, ki ji pripada tudi krščansko socijalna grupa z gg. Gosarji, Kremžarji in tovariši na čelu!

Nič manj odkritosrčna je sodba »Delavske pravice« o kleroradikalski zvezi. Kakor znano, se je SLS obvezala ne le, da bo stalno podpirala radikalsko stranko, temveč da se bo na njeno zahtevo ž njo tudi fuzionirala. To je pred 10 dnevi službeno znova podčrtal minister dr. Kujundžić, ne da bi ga bila SLS poskusila demantirati. Dočim torej prehaja SLS v kleroradikalščino in se njeni voditelji trudijo dokazati, da je to veledržavniško, za narod in državo koristno delo, proglaša skupina dr. Gosarja kot najbistvenejšo posledico zadnjih kriz dejstvo, **da je radikalska stranka na svojem ugledu izgubila, kar pa je le v korist konsolidaciji države.«** Oslabitev tiste stranke, s katero je SLS zvezana na življenje in smrt (po besedah g. Korošca) in kateri se je slovenski klerikalizem hlapčevsko udinjal, je po mnenju posl. Gosarja in tovarišev **državni interes!** Ali je mogoče izreči hujšo obsodbo nad politiko oficijelnega vodstva SLS, nad vsem, kar danes klerikalci delajo v Beogradu?

V službi hegemonistov vrši danes SLS rabeljsko delo proti KDK ter se bori proti kmečki demokraciji z vsemi sredstvi. Glasila SLS proglašajo borbo KDK za protinarodno in protidržavno, odobravajo politiko beograjskega hegemonističnega režima proti pokretu, ki ga vodita SDS in HSS in še vse premalo oster se jim zdi nastop vlastodržcev. **A kaj pravi grupa g. Gosarja? Kako sodijo o borbi KDK lastni Koroščevi ljudje?**

»Delavska pravica« piše doslovno:

»Opozicija (KDK) je zrahljala absolutno moč belgrajske kapitalistične čaršije in je spravila v resni štadij zahtevo po reviziji ustave v avtonomističnem ali celo federativnem smislu, ki e edina rešitev Jugoslavije in še prav posebej delavskega razreda.«

G. dr. Gosar in njegovi tovariši torej proglašajo borbo KDK kot **rešilno za Jugoslavijo** in še tudi to priznavajo, **da se ta borba vodi še prav posebej v interesu delavskega stanu,** v interesu malega človeka!

S to izjavo je na naravnost porazen način obsojena celokupna politika SLS ter proglašena kot državi in še posebej slovenskemu narodu škodljiva!

Dr. Gosar in njegovi tovariši iz tega svojega stališča še niso izvajali nobenih konsekvenc. Oni še vedno podpirajo politiko g. Korošca, akoravno vedo, da je za Slovenijo pogubna. Njihova izpoved v »Delavski pravici« je za enkrat imela le to posledico, da se po nalogu g. Korošca vrši sedaj v stranki velika »disciplinarna preiskava«. Mi razumemo razburjenje. Članek »Delavske pravice« je pokazal, da vlada v klerikalni stranki popolen notranji kaos in da se v njo vedno globlje zajeda odpor proti nesrečni politiki, ki daje morda trenutnega zadoščenja strankarskim strastem, a je v stvari izdajništvo vsega, kar si je SLS v svojih boljših in lepših časih zapisala v program.

Katastrofa parnika v francoski luki

Marseille, 31. oktobra. g. Davi se je iz neznanega vzroka potopil francoski poštni in potniški parnik «Nomidia». Član posadke je ugotovil, da prihaja v spodnji del ladje voda. Takoj je alarmiral posadko, ki se je mogla pravočasno rešiti. Potnikov še ni bilo na krovu. Ob solnčnem vzhodu je bil že večji del ladje pod vodo. Preiskava je dognala, da gre za sabotažni akt mornarja, ki ni bil zadovoljen z zadnjo ureditvijo mezd pristaniških delavcev in mornarjev.

Volilna borba v Ameriki

Newyork, 31. oktobra. d. Zadnji teden kampanje za predsedniške volitve je pričel pod zelo ugodnimi izgledi za Hooverja. Poznavalci razmer sklepajo iz splošne politične situacije, kakor tudi iz dosedanjih podatkov, da bi se moral dogoditi čudež, ako Hoover ne bi bil izvoljen. Volilni boj postaja od dne do dne živahnejši. Demokrati koncentrirajo sedaj vse svoje moči na državo Newyork, kjer se bo najbrže razvil odločilen boj. Kandidat demokratske stranke guverner države Newyork Smith je imel v torek v Baltimoru velik volilni govor, v katerem je ostro napadel organizacijo Kukluks-klan in stališče republikanske stranke napram prohibiciji.

Odmev nemško-litovske pogodbe

Berlin, 3. okt. (be.) Tukajšni politični krogi toplo pozdravljajo podpis litovsko-nemške trgovinske pogodbe in drugih dodatnih dogovorov in poudarjajo, da je ta dogodek toliko bolj razveseljiv, ker so bila zadevna pogajanja izredno težavna in so trajala več kot dve leti in pol.

Nemčiji se hoče rekrutov

London, 31. okt. (be.) Znani angleški publicist Spendar je objavil v angleškem časopisu »Daily News« članek, v katerem zahteva, naj se dovoli Nemčiji zopetna uvedba novačenja, in izjavlja, da mora Anglija v smislu locarnske pogodbe braniti Nemčijo proti Franciji. Dočim je Francija oborožena do zob in uživa angleško podporo, je Nemčija popolnoma razorožena. Ako je Anglija popustila Franciji v vprašanju vojaških rezerv, mora ravno tako dovoliti Nemčiji povratek k novačeniu.

Potovanje bolgarskega princa Cirila

Beograd, 31. oktobra. p. Danes je potoval skozi Beograd brat bolgarskega kralja, princ Ciril, ki potuje v Madžarsko in Avstrijo pod imenom Cirila Sokolskega.

Hmeljski trg

Žatec, 31. oktobra. h. Položaj nespremenjen. Cene kakor včeraj 1700 do 2100 Kč.

Naši kraji in ljudje

Nova žrtev fašističnega terorja

Smrt rešilka pred konfinacijo. — Preganjanja slovenskega dijaštva.

V četrtek 25. oktobra ob 2. popoldne je padel, kakor smo že poročali, kot smrtna žrtev fašističnega terorja visokošolec Drago Bajec, ki so ga fašistične oblasti posebno hudo preganjale.

Drago Bajec je bil rojen v Vipavi dne 29. novembra 1904. Kot sin kmečkih staršev je pričel nekoliko pozno študirati. Zato je moral prekiniti svoje gimnazijske študije v Kranju ter se podati v vojaško službo v Italijo, kjer je hotel ostati za vsako ceno na domači zemlji in posvetiti vse svoje moči nesrečnemu Primorju. Od doma je prejemal le pičlo podporo in si je moral pomagati z lekcijami in pisateljevanjem. Posebno dosti je dopisoval v slovenski humoristični list «Čuk na pal'ci», ko ga je urejeval še pisatelj France Bevk. Cenzura je vedno huje pritiskala in nekega dne pomladi 1926 so gnali Bevka pred sodišče ter ga obsodili radi humorističnih pozdravov, ki so jih poslali slovenski vojaki v italijanski armadi uredništvu v priobčitev, na štiri mesece zapora.

Toda fašizem se ni zadovoljil samo s to žrtvijo ter ustavitvijo «Čuka na pal'ci». Po vseh garnizijah, kjer so bili nastanjeni slovenski vojaki, so uvedli stroge preiskave, da bi iztaknili pisca inkriminiranih «pozdravov». Prijeli so Bajca ter ga obsodili na poldrugi mesec strogega, samotnega vojaškega zapora. Vsega oslabljenega je vklenjenega vlekla vojaška patrulja preko Apeninov v Trst pred vojaško sodišče. V Trstu je odsedel še mesec zapora ter je moral na to služiti še dva meseca dalje v vojaški službi.

Ko je bil prost vojaških skrbi in trpinčenja, je napravil Bajec brž gimnazijsko maturo v Kranju ter se vrnil v domovino. Vstopil je lani v juniju v goriško uredništvo «Edinosti» ter se istočasno vpisal na padovansko univerzo. Z mladostnim zanosom in idealizmom se je vrgel na narodno delo in se z vso ljubeznijo oklenil novinarskega poklica. Fašistične oblasti pa so navalile nanj zdaj še z večjo besnostjo in strupenostjo. V Gorici skoraj ni mogel dobiti stanovanja ker so se gospodinje bale fašističnega maščevanja.

Znano je, da so fašisti lani odredili, da si morajo vsi visokošolci nabaviti slamnike, da se tako odpomore italijanski slamnati industriji. Tudi pokojni Bajec si je kot pravnik padovanske univerze omislil ravno tak slamnik kakor so ga nosili njegovi italijanski tovariši. Lahko ga je mirno nosil v Padovi. Čim pa se je prikazal s slamnikom v Gorico, je brž planila po njem goriška kvestura ter mu strgala z glave slamnik, njega pa zaprla med cigane v goriških zaporih. Šele po par dnevih ga je izpustila iz zaporov. Uradno predpisani slamnik za pravnike padovanske univerze ima namreč moder trak z belordečo pentljo. Tak slamnik smejo pa nositi v Primorju le dijaki italijanske narodnosti, ne pa slovenski dijaki, ki so dijaki druge, manjvredne kategorije. Pogosti zapori, preiskavanja, jetniška hrana in trpinčenje so ubogemu Bajcu čisto zrahljali zdravje.

Po ustavitvi «Edinosti» se je znašel znova na cesti, brez dohodkov in brezposeln. Pa ne le to. Še hujše so se zgrnile okoli njega mreže policije. Z desne in leve so mu prihajale grožnje, da ga konfinirajo. Konfidenti so ga ustavljali v Gorici po kavarnah ter pričenjali z njim politične pogovore. Kakor senca so mu sledili korak za korakom policijski agentje in zaupniki. Množile so se proti njemu izmišljene ovadbe in obtožbe. Akt je rastel: te dni so ga nameravali konfinirati. Ko je odhajal na izpite v Padovo, ga je ustavil na goriški postaji policijski agent ter ga sirovo izpraševal, kam potuje. V vlak je stopil neki drugi agent ter ga pokazal železničarskemu miličarju, ki je potoval v vlaku. Dospel je pokojni mučenik v Padovo. Na postaji so ga čakali agentje. Povsod so ga spremljali. V družbi z bolgarskimi dijaki so preiskali njega in tovariše.

Bajec je zbolel. Ni mogel jesti ter se je počutil splošno slabo. Ponoči je skrivaj zbežal v Benetke ter od tam ves bolan z nočnim vlakom do Tržiča (Monfalcone). Od tu se je vlekel v svojo revno slovensko domovino, da se skrije pred policijskim nasiljem. Privlekel se je samo do Bilj v goriški okolici, naprej ni več mogel. Zapustile so ga moči, obležal je nezavesten. Na mrzličnega reveža-mučenika je padal gost jesenski dež. V hišah so se zbudili ljudje. Zbudilo jih je pasje lajanje. Našli so Bajca vsega premrlega, umirajočega Klicali so drugi dan zdravnika, pa je bilo že prepozno. Zdravnik ni mogel več niti ugotoviti vzroka obolenja in smrti . . .

Čim je izginil pokojni Bajec iz Padove so se vsi številni policijski agentje vrgli za sledom. Iskali so ga posebno po Gorici in po Vipavski dolini. Ko se je zvedelo za njegovo smrt, so fašisti kar glasno dajali izraza svojemu zadovoljstvu.

Ker je bil pokojni Bajec pravi tip dobrosrčnega, mirnega Vipavca, je užival silno priljubljenost med našim ljudstvom. Ljudje kar niso hoteli verjeti, da je umrl. Brez dnevnega časopisja, v dobi silnega pritiska in pa cenzure so zato nastale najfantastičneiše vesti, da so ga ubili Italijani na Krasu, da so ga zastrupili itd. Ali in koliko je resnice na tem, ni mogoče ugotoviti in bo ostalo najbrž trajno zavito v skrivnostno meglo. Vsekakor pa je Bajec žrtev fašistične besnosti. Četudi je morda umrl naravne smrti, so to smrt zakrivile muke, ki jih je moral trpeti radi fašističnega preganjanja.

Sedaj počiva pokojni Drago Bajec v solnčni vipavski deželi prav blizu drugega mučenika, ustreljenega Štramcarja. Preprosti vipavski kmet poleg idealnega dijaka na brambi domače zemlje, oba požrtvovalna narodna delavca oba borca za pravice svojega teptanega naroda. Le skozi Kalvarijo in trpljenje zori podjarmljenim odrešenje.

Vipavskima mučenikoma Štramcarju in Bajcu večna slava!

Praznik Vseh svetih

»Na tisto tiho domovanje, kjer mnogi spe nevzdramno spanje«, se bodo danes vsipali tisoči in tisoči ljubljanskega in okoličanskega prebivalstva, da se ob gomilah, okrašenih s cvetjem in lučkami, poklonijo spominu svojih dragih pokojnikov. Starši, bratje, sestre, sorodniki počivajo tamkaj pod rušo, toda »bratoljubje vlada v jami« in onstran groba ni sovraštva, temveč le ena, ista, vseobjemajoča ljubezen, v kateri se ob spominu na one, ki jih ni več med nami raztapljata duša in srce tisočev milijonov.

Kdo bi v takem razpoloženju hotel odriniti od sebe roko, ki prosi milodara za tiste, ki so najbolj potrebni podpore, našo ubogo zanemarjeno mladino, ki je ostala brez staršev, brez rodbinske oskrbe ki je prepuščena sama sebi in bi se brez dvoma pogubilo duševno in telesno, če bi ne bilo dobrotljive roke, ki jo reši iz nevarnosti. Zato smo prepričani, da bo društvo »Skrb za mladino«, ki si je ravno nadelo to nalogo in bo tudi danes pred vhodi na ljubljanske in okoličanska pokopališča nabiralo milodare v svoje društvene namene, doseglo s svojim »štetjem posetnikov grobov« še znatno lepši uspeh, kakor je bil lanski, ko je društvo s to svojo akcijo povečalo svoj zaklad za zgradnjo »Dečjega doma« v Aleksandrovem na otoku Krku na upoštevanje vredni znesek 70.000 Din.

Eno samo novčanico, parsko, dinarsko ali papirnato, naj pokloni vsak posetnik pokopališča v stekleni nabiralnik društva, da bo tako mogoče ugotoviti število darovalcev, a čim večje bodo tako darovane novčanice, tem lepši bo gmotni uspeh te akcije in tem bliže bo društvo svojemu cilju, zgradnji doma, v katerem bo uboga zanemarjena mladina iz Ljubljane in okolice našla svoje zavetišče. Pri Sv. Križu, pri Sv. Krištofu ter pred pokopališčema na Viču in v Štepanji vasi bodo predstavniki društva »Skrb za mladino« s svojimi nabiralniki nabirali darove. Kdo bi jih hotel zavračati, kdo bi jim odrekel majhen dar, ko je njihov namen tako lep tako človekoljuben, tako plemenit! V imenu ljubezni, ki vas veže z onimi, katerih spomin počaščujete danes, darujte za ono, kar je tudi vam najljubše, za našo mladino!

Sargov KALODONT varuje usta in zobé!

Razkritje velike delavnice za ponarejanje bankovcev

Pojasnjena skrivnost pokojnega Potočnika. — Skrito orodje pri nekem kmetu v Spodnji Poljskavi

Maribor, 31. oktobra.

Pred štirimi leti se je v Mariboru pred sodnijo končala afera ponarejevalcev bankovcev. Glavni ponarejevalec Jurij Potočnik je bil obsojen na 20 let težke ječe, a Potočnikov ponarejevalski pajdaš, bivši orožnik Fran Rupnik, je pri tej razpravi dobil le neznatno kazen, dočim so mu pri drugem porotnem zasedanju prisodili kazen 7 let, katero še sedaj odsedeva v mariborski kaznilnici.

Med preiskavo te ponarejevalske afere so odkrili tudi Potočnikovo delavnico, v kateri je fabriciral ponarejene bankovce. Potočnik in njegovi pomočniki so ponarejali sto- in tisočdinarske bankovce, in sicer nekdanje velike tisočake, pa tudi dolarske bankovce. V tej delavnici so našli jako zanimive priprave in orodja. Potočnik je sploh izhajal iz stare ponarejevalske rodbine. Njegov oče in brat sta umrla kot kaznenca v kaznilnici Karlau, kjer sta prestajala dolgoletno kazen zaradi ponarejevanja. In tudi Potočnik sam je zaradi ponarejevanja moral odsedeti že v bivši Avstriji 15 let težke ječe.

Med preiskavo in v zaporu je Potočnik trdovratno molčal. Delal se je nemega in blaznega. Šele pozneje, ko je izvedel, da so njegovi tovariši na prostem, je začel govoriti. Izrazil se je, da to, kar so našli ob njegovi aretaciji, še ni vse in da je skritega še mnogo ponarejevalskega orodja. Toda isti dan, ko je Rupnik, ki je bil Potočnikov prvi pomagač, stal drugič pred porotniki, je Potočnik, ki je bil že v letih, umrl. Mariborska policija je odtlej neumorno iskala delavnico in orodje ponarejevalcev, o katerem je govoril pred smrtjo Jurij Potočnik.

Policija je dognala, da je eden ponarejevalcev meseca junija l. 1922. kupil v neki mariborski tiskarni stroj za ročno tiskanje. Tiskarna je dala opis in sliko tega stroja policiji na razpolago. Po vztrajnem izsledovanju je včeraj policija res odkrila ponarejevalsko delavnico, ki je še mnogo večja in bogatejša od one, ki so jo našli pri Potočniku. Šef mariborske policije dr. Kerševan je včeraj popoldne dvakrat obiskal mesto, ki je bilo po vseh kombinacijah najbolj sumljivo. Na podstrešju neke kmetske hiše pri Sp. Poljskavi je slednjič našel ponarejevalsko delavnico. V zaboju je bil skrit tiskarski stroj, našli pa so tudi veliko zaloro papirja, fotografskih plošč in kemikalij. Ponarejevalec, ki je ravnal s tem strojem in uporabljal vse te fotokemične in tiskarske potrebščine, je bil mojster in velik talent. Kako vesten je bil v pripravljanju papirja za ponarejene bankovce, pričajo razne vrste prepariranega in črtanega raznobarvnega papirja. Ponarejevalec se je posluževal vseh fotografičnih in drugih pripomočkov, da je zadel pravo barvo in sestavo papirja, iz kakršnega so bankovci.

Kmet, pri katerem so našli stroj in drugo orodje za ponarejevanje bankovcev, se je izgovarjal, da mu je vse to dal v shrambo neki voznik, ki je tudi rekel, da bo vse zopet odpeljal. Pravi, da ima navado prevzemati razno blago od voznikov v shrambo, ker stoji njegova hiša ob cesti in se na tem kraju ustavljajo mimoidoči. Ta izgovor pa ne bo držal, ker so našli fotografične plošče dobro skrite v kmetovi omari. Gospodarja in sina je zatorej policija takoj aretirala in uvedla preiskavo, da dožene, v kakšni zvezi sta bila s ponarejevalcema Potočnikom in Rupnikom. To odkritje bo vsekakor pripomoglo, da se popolnoma razčisti velika ponarejevalska afera, ki je svoj čas vzbudila toliko pozornosti. Orodje, zlasti pa jekleni valjar, je precej obrabljeno, zato meni policija, da ga je uporabljalo že več ljudi, ki so bili ponarejevalski tovariši Potočnika in Rupnika.

Nova tovarna ogledal v Ljubljani

Z razsulom gospodarskega področja bivše Avstro-Ogrske so ostale vse tovarne ogledal in brušenega stekla izven naših carinskih mej. Ugledna tvrdka Ing. Kopista-Dubsky v Pragi je bila prva, ki je za svoje stare odjemalce v zvezi z našimi ljudmi osnovala tovarno ogledal in brušenega stekla v Osijeku in kmalu nato v Zagrebu. L. 1925. je prevzela tvrdka dve drugi dotedanji podjetji in se reorganizirala v delniško družbo Od tedaj deluje podjetje pod naslovom: *Spectrum d d inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tovarne ogledal in brušenega stekla* v novourejenih tovarnah v Osijeku, Zagrebu, Ljubljani in Beogradu.

Lani je podjetje opustilo tovarno v Beogradu in koncentriralo svoje delovanje v tovarnah v Ljubljani, Zagrebu in v Osijeku. Od oktobra meseca posluje *tovarna v Ljubljani na Celovški cesti 81* Tovarna izdeluje ogledala vseh vrst, brusi steklene plošče ter proizvaja vse, kar spada v stroko. Dosedanji razvoj tovarne jamči, da bo nova tovarna *Spectrum* v Ljubljani opravičila vsa dobra pričakovanja in dvignila ugled slovenske industrije in obrti.

Kdo je Milan Ratković

Nedognana identiteta zločinca v policijskem zaporu.

Ljubljana, 31. oktobra.

V zaporih ljubljanske policije se nahaja že mesec dni mlad črnolas, temnopolt fant. Morda je Srb, mogoče pa tudi Madžar. Identitete nikakor ne morejo dognati. Navaja, da je Milan Ratković, po poklicu baje mehanik, o katerem smo poročali, da je bil aretiran nekje pri glavnem kolodvoru zaradi splošnega suma. Pri njem so takrat našli več raznih dragocenosti, o katerih se je domnevalo, da izhajajo iz raznih vlomov v Parizu. Policija tudi še danes upravičeno sumi, da je bil Ratković aktivni član proslule Djorićeve vlomilske tolpe, ki je bila pred aretacijo pravcati strah Pariza. Ugotovljeno je, da je bil Ratković res več mesecev v Parizu in da se je sploh mnogo potikal po svetu. Kdo in kaj pa je prav za prav Ratković, policija še do sedaj ni zamogla ugotoviti.

Ratković je navedel sprva, da je rodom iz Čoke v Banatu, pozneje pa je zopet navedel, da je posestnik v Segedinu. Ker je policija že tedaj uvidela, da ima opravka z izredno predrznim in prevejanim lopovom, se je obrnila, da dožene njegovo pravo identiteto, na razne tu- in inozemske oblasti. Priložila je tudi njegovo sliko, vendar ni dobila zadovoljivih odgovorov. Ratkovića so končno daktiloskopirali ter odposlali v Zagreb, Beograd, v neka mesta v Nemčiji ter v Pariz odtiske njegovih prstov. Na podlagi teh odtiskov je bil Ratković res razkrinkan kot velik grešnik, vendar še vedno ni jasno, kakšno je njegovo pravo ime in odkod njegov rod. Iz Zagreba je policija prejela poročilo, da se je Ratković zadrževal na Hrvatskem že spomladi 1924. ter je nastopal kot l. 1903. v Čoki rojeni Jović. Bil je tedaj na zagrebški policijski direkciji daktiloskopiran kot sila drzen tat in vlomilec. V Zagrebu so ga še do sedaj zasledovali zaradi hudodelstva goljufije. Tudi v Beogradu je bila za tem fantom zaradi raznih vlomov v blagajne izdana tiralica. V Beogradu je živel Ratković pod imenom Sava Jankov. Pod istim imenom se je zadrževal pred leti dalje časa tudi v Pančevu ter ga zasleduje tudi ondotno sodišče zaradi tatvin. Poleg tega ima Ratković na vesti tudi ubojdveh zakoncev, ki ju je ubil ob priliki nekega napada v družbi svojih paidašev v malem selu nekje v Srbiji.

Ljubljanska policija čaka sedaj še poročil iz inozemstva, nakar bo Ratković izročen sodišču v Beogradu. Fant s svojo kosmato vestjo je v zaporu včasi ves divji. Pripeti se, da razgraja toliko časa, da se popolnoma onemogel zgrudi. Ima pa zopet svoje dneve ko je popolnoma miren in resignirano čepi v kotu celice.

Še o delovanju dveh vlomilcev

Sv. Križ, 31. oktobra

Mesarski vajenec Vinko Golobar, ki mu zdaj oblasti preiskujejo obisti, je znan po svojih tatinskih podjetjih tudi v svetokriški okolici. Vlomil je nedavno v hišo Frančiške Femčeve, posestnice na Vinem vrhu pri Preski v občini Gradišče. Vlomilec je takrat izrabil odsotnost domačih. Kdo ve, na kak način je prišel mladi pridanič do ključa ki mu je odprl Femčevo hišo. Fant je preiskal takrat vso hišo, v omari med perilom pa je naletel na denar in na hišne dragocenosti. Pobral je vse »metulje« in drobiž, kar so skupili Femčevi za živino.

Golobarja so videli kmalu nato pohajati okrog Poljan. Ko se je posestnik Zupančič vračal domov, je srečal mladega sumljivca. Prišedši v hišo je zapazil, da mu je zmanjkal ves denar in pecivo, ki je bilo pripravljeno za birmo. V poljanski okolici se je izdajal dolgoprsti pohajač za živinskega prekupca, ki pa ni nič kupoval, ampak je samo lemal, kar mu je prišlo pod roke.

Polagoma prihajajo na dan tudi grehi Rudolfa Rataja Golobarjevega pajdaša. Rataj je izrabil neko nedeljo, ko so bili kmetje iz Glavnice pri maši Temeljito je preiskal Povšetovo hišo. Jožefi Povše je bil takrat odnešen ves denar, ki ga je zapravil v veseli družbi v Dolskem pri Ljubljani. Pridno je nalival tudi svojim prijateljem v Škocjanu na Dolenjskem Rataj je bil rojen v Reklingshausenu v Nemčiji, pristojen pa je v Št Peter na Doleniskem. Vse ugotovitve orožnikov so bile sporočene policijski direkciji v Zagrebu, ki zasliši oba potepuha zaradi suma udeležbe pri umoru branjevca Škerjanca.

Velikanski uspeh je dosegla

včeraj slavnostna premijera grandiozznega Ufa-filma

„Povratek'

Pretresljiva slika brezmejnega trpljenja vojnih ujetnikov v Sibiriji in njih hrepenenja po domovini in svojcih je privabila slehernemu obiskovalcu solze.

V glavnih vlogah:

Mož — Lars Hanson
Žena — Dita Parlo
Usodni tretji — Gustav Frohlich

V ujetništvu. — V kamnolomih. — Pri ženi prijatelja. — Ljubav. — Usodni povratek. — Razočaranje v domovini. — Edinstveno! — Ganljivo! Najboljša čustvena godba!

Predstave danes ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 1. in od 2. naprej.

TELEFON 2124. ELITNI KINO MATICA.

LIPTON-čaj

Zahtevajte, da se vam da poznati žolti paket 241-a

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Ljubljanska drama.
Začetek ob 8. zvečer.

Četrtek, 1. novembra: «Romeo in Julija». Izven.
Petek, 2.: Zaprto.
Sobota, 3.: «Dobri vojak Švejk». Nova uprizoritev. Izven abonma.
Nedelja 4. ob 3. popoldne: «Modri osliček». Mladinska igra. Izven. — Ob 8. zvečer: «Kukuli». Izven.
Ponedeljek, 5.: «Tajna dolgega življenja». B.

Ljubljanska opera
Začetek ob pol 8. zvečer.

Četrtek, 1. novembra: Zaprto.
Petek, 2.: «Boccaccio». A.
Sobota, 3.: «Dalibor». C.
Nedelja, 4. ob pol 8. zvečer: «Grofica Marica». Izven.
Ponedeljek, 5.: Zaprto.

Narodno gledališče v Mariboru

Začetek ob 8. zvečer.

Četrtek, 1. novembra: «Therese Raquin». Kuponi.
Petek, 2.: «Therese Raquin». Gostovanje v Celju.
Sobota, 3.: «Moj oče je imel prav». B. Kuponi.

G. Hugo Zathey gost ljubljanske opere. Prihodnji teden gostuje na našem opernem odru v vlogi Mefista bivši odlični član naše opere g. Hugo Zathey. Prepričani smo, da bodo številni njegovi prijatelji z odkritosrčnim veseljem pozdravili njegovo gostovanje

Odloženi operi. Naznanjeni premijeri «Oedipus rex» in «Iz komične opere» se bosta vršili šele prihodnji teden, ker je gosp. Betetto bolan in vsled prehlajenja ne more peti kakor je bilo mišljeno, v petek, dne 2. novembra. Zato se vprizori v petek 2. novembra za abonente reda A opereta Boccaccio, ker je zadnjič vsled pokvariene elektrike bila odpovedana. Ljubljanska drama uprizori na Vseh svetnikov dan zvečer Shakespearievo tragedijo »Romeo in Julija« z g. Janom in gdč Vido Juvanovo v naslovnih ulogah. — «Dobri vojak Švejk» nastopi zopet v ljubljanski drami v soboto, dne 3. t. m., in sicer v novi nekoliko spremenjeni režiji. Ta vprizoritev Švejka se vrši izven abonmaja — Prva mladinska predstava v ljubljanski drami bo v nedeljo 4. novembra ob 3 popoldne. Uprizori se v režiji gosp. prof Šesta velezabavna komedija v petih dejanjih «Modri osliček».

Vsi sveti v mariborskem gledališču. Uprizori se zvečer temu razpoloženju jako primerna Zolajeva «Therese Raquin», ki je doživela pri premijeri velik uspeh in močno priznanje i publike i kritike. Da bo predstava pristopna čim širšim slojem, veljajo znižane cene.

Državne nagrade ČSR za literaturo, gledališče in glasbo. Veliko državno nagrado za umetnost je dobil Otokar Březina. Nagrade za literaturo so dobili: E. Boleslav Lukač, Frana Šramek, Čestimir Jeřabek, Rudolf Medek, Pertold in F. X. Šalda. Nagrade za gledališka dela so dobili: K. M. Čapek-Chod, Edmund Konrad, Oton Čermak, Rudolf Deyl in Jan Bor. Za glasbena dela: Stanislav Suda, Rudolf Karel, Vaclav Kapral, Emil Pollert, Ševčikov kvartet in Vaclav Talich. Nadalje sta dobila državno nagrado tudi Nemca Dietzenschmidt in Avgust Stradal.

Otokar Březina za češke pisatelje. Pesnik Otokar Březina je poklonil o priliki proslave desetletnice češkoslovaške države 100.000 Kč, ki jih je prejel kot državno nagrado za umetnost društvu «Svatobor», ki bo iz tega fonda podpiralo sirote, matere in sorodnike čeških pisateljev.

PRIDE! PRIDE!
Kralj kraljev

Obleko prebarvate z najboljšim uspehom, sami, na popolnoma preprost način, ne da bi kuhali z Braunsovo

Citokol barvo za ob'eke.

34 vrst barv. 12284-a

DROGERIJA GREGORIČ,
Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Srečke za V. raz. dospele

Obnavljati jih bo mogoče do 10. t. m. Ta dan prične žrebanje, ki bo trajalo zaradi številnih dobitkov ves mesec. Naše igralce bomo, kakor do sedaj, obveščali po »Jutru«, »Slovenskem Narodu« in »Domovini« o izžrebanih srečkah, tako da bodo v stanu za primer, da jim bo srečka izžrebana za mali dobitek, isto zamenjati za neizžrebano. Zamenjavali bomo toliko časa, dokler nam srečke ne bodo pošle.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Domače vesti

Zapornice

Dandanes se nesreče nič več ne godijo tako posamez in brez reda kakor prejšnje dni. Če se na primer v Parizu poruši hiša, se kmalu potem poruši še kaj v Pragi in na koncu celo kaj malega pri nas — pri nas so razmere hudo majhne, seveda. Čedalje bolj očito je, kako je vse z vsem v zvezi.

Ali pa, vzemimo te zadnje slučaje, kako se avtobusi zadevajo ob vlake. To se ni zgodilo morda enkrat, potem pa nikoli več; zgodilo se je in je ostalo v navadi: najprej nekje v Vojvodini, zadnjič nekje med Zagrebom in Samoborom in zdaj zopet blizu Dubrovnika. Čisto enostavno: cesta teče čez progo, železniških zapornic ni, pa se srečata avto in vlak in nič dobrega ni iz tega. Včasi avto lokomotivo vrže s tira, včasi pa narobe in na koncu pride komisija in računa sto-tisočake. (Ubitih življenj pa ne jemlje v račun, človeško življenje nima nobene odmerjene cene.)

Z zapornicami bo pač tako, kakor je z vsemi rečmi pri nas: ponekod jih je preveč, ponekod jih ni. Preveč jih je na cestah misli in besede, na cestah do svobode: zato najbrž jih na nekaterih cestah čez železniške proge ni.

fr.

Cenjene naročnike opozarjamo na položnice, ki so bile zadnje dni priložene listu. Nanje naj vplačajo naročnino takoj prve dni meseca novembra; tekoči naročnini naj priložе tudi morebitne zaostanke.

Upravništvo »Jutra«.

* **Odlikovanje režimskih novinarjev.** Na predlog prosvetnega ministra je odlikovano večje število urednikov in sotrudnikov listov, ki podpirajo današnjo vlado. Med drugimi so prejeli red sv. Save III.: glavni urednik »Slovenca« Fran Terseglav, IV stopnje: direktor »Politike« Vlada Ribnikar, urednik »Avale« Risto Marijanović, urednika »Slovenca« Saša Železnikar in Viktor Schweiger ter dunajski dopisnik »Slovenca« Andrej Gabršček. Red sv. Save V stopnje so prejeli: dr. Fran Stele, dr. Josip Hribovšek in Gojko Božović.

* **Naša čitalnica in konzulat na Reki brez strehe.** Kakor poročajo iz Reke, je reška Cassa di risparmio stopila v pogajanja z lastniki poslopja, v katerem se nahaja naša čitalnica in jugoslovenski generalni konzulat v svrho prodaje tega poslopja. Največ deležev je v rokah rodbin Kopajtić, Pajkurić in Marač, tako da je usoda tega poslopja in naše čitalnice v njihovih rokah. Že večkrat so našemu zunanjemu ministrstvu ponudili, naj bi poslopje odkupilo za naš konzulat, a ministrstvo je ponudbo odklonilo, čeprav so lastniki za poslopje zahtevali samo 1,200.000 Din in tako bo to poslopje prišlo v roke Italijanom. Čim bo poslopje prodano, se bosta morala izseliti iz njega čitalnica in naš konzulat.

DAMA

ki hoče biti elegantna si kupi plašč in obleko v najnovejši kreaciji po najnižji ceni le pri

P. Magdič, Ljubljana

* **Francoske in ameriške vojne ladje v naših vodah.** Tekom prihodnjega meseca bo priplula v naše vode reprezentacija francoske eskadre, ki bo posetila Sušak, Šibenik, Split, Dubrovnik in Boko Kotorsko v svrho ojačanja svojega pomorskega prestiža in prijateljstva z našo državo. Prihodnji mesec bo prispela v naše vode tudi skupina ameriških vojnih ladij.

* **Kontrola proizvajanja zdravil.** V ministrstvu za narodno zdravje bo v kratkem dovršen zakonski načrt o kontroli proizvajanja zdravil, strupov in strupenih stvari. Naredba obsega celokupno prodajo, ki se je doslej vršila v drogerijah, trgovinah in lekarnah. S to naredbo se bo uredilo tudi vprašanje proizvajanja lekarniških specijalitet in nekaterih zdravil, ki prihajajo v promet brez sodelovanja zdravnikov in lekarnarjev.

* **Sprejem v naše državljanstvo.** V državljanstvo naše kraljevine so bili sprejeti: učitelj Miloslav Podgornik v Spodnji Voločini, posestnik Franc Perčič v Krčevini pri Mariboru, zasebnica Ana Schram v Mariboru, viničar Josip Blažič v Brengovi pri Mariboru, kovač Franc Jerič v Pobrežju, otroška vrtnarica Ivanka Mahnič v Zagorju ob Savi, uradni sluga Viktor Kodre v Mariboru, suplent Anton Gorup v Celju, absolvent medicine Maks Žgur v Mariboru in rudarsi nadpaznik Jakob Golob v Mežici.

Nikar ne mučite Vaše dece z običajnim ribjim oljem, ker je vsa deca oduševljena za

JEMALT

preparat ribjega olja, ki ima izredno ugoden okus. Dobiva se v vseh lekarnah v malih in velikih zavojčkih.

* **Skupščina jugoslovenskih dermatologov.** V Beogradu se bo dne 1. in 2 decembra vršila skupščina Društva jugoslovenskih dermatologov in venerologov. Udeležencem skupščine je prometno ministrstvo dovolilo četrtinsko vožnjo na vseh državnih železnicah.

* **Sprejem v naše državljanstvo.** V naše državljanstvo so sprejeti: inženjer Vasilij Široki v Mežici, inženjer Josip Bil v Mariboru, geometer Jurij Hudašev v Rogatcu, strojevodja Rudolf Šalovski v Mariboru, železniški delavec Josip Smrtnik v Čakovcu in delavec Avgust Krivec v Topolšici.

* **Trgovski koledar.** Akoravno je imel vsak dosedanjih 14 letnikov trgovskega koledarja vsebino trajne vrednosti za trgovca in trgovskega nastavljenca, pa tudi obrtnika in industrijca je vsebina Trgovskega koledarja za leta 1929 taka, da je porabna in potrebna prav vsakomur, neglede na stan in poklic, tedaj ne samo za tistega, ki samostojno vrši kako obrt kot trgovec, obrtnik ali industrijec ampak tudi za vse druge poklice in stanove, ki moraio od svojega dela in zaslužka ali od svojega dohodka iz posesti in drugega premoženja plačevati davke. Koledarček razpečava Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, Gradišče.

* **Velika nevihta v našem primorju.** Po vesteh s Sušaka je v nedeljo zvečer in v ponedeljek divjala v gorniem Jadranu silna nevihta. Utrgal se je oblak in dež je lil kakor iz škafa. Na morju je vladala močna jugovina. Naliv je na Sušaku napravil mnogo škode. Voda je vdrla v trgovine in delavnice, ki se nahajajo v nižjih legah. Tudi v okolici Sušaka, zlasti pa na Grobinščini je precej škode. Rečina je silno narasla ter pri papirnici stopila iz korita.

* **Vlak raztrgal štiriletno deklico.** Kakor poročajo iz Sombora, je v nedeljo popoldne zagrebški osebni vlak, ki je vozil proti Subotici pri Bajmoku na odprti progi povozil štiriletno deklico Klaro Miletić, hčerko železniškega čuvaja. Ko je paznik opravljal službo, je deklica prišla na železniški tir. Vlak je nesrečnega otroka na kosce raztrgal.

* **Defravdant pred sodiščem.** Predvčerajšnjim se je v Valjevu pričela sodna obravnava proti Miloradu Miroviću, šefu finančne uprave v Obrenovcu, obtoženem poneverbe v znesku 680.000 Din. Obravnava bo trajala več dni.

* **Trije sreski poglavarji v zaporu.** V Plevlju je bila predvčerajšnjim izrečena obsodba nad bivšim sreskim poglavarjem Aleksom Martinovićem, ki ga je tožil Miloš Vojnović. Pred tremi leti je prišlo v kavarni do nesporazuma, prepira in streljanja z revolverji. Tožbo je vložil sreski poglavar zaradi poskušenega uboja. Zaslišanih je bilo mnogo prič. Končno je bil sreski poglavar Martinović obsojen na šest mesecev zapora. Tako ima Plevlje sedaj tri svoje sreske poglavarje, ki so sedeli ali pa še sede v zaporu: Ljuba Damjanović, ki je napadel svečenika Rista Nenadovića, Toma Jovanovića, ki je bil obsojen zaradi defravdacije, in Aleksa Martinovića.

LIPTON-čaj

Najboljši od najboljih svetovnih plantaž čaja.

241-a

* **Smrt v morski globini.** Prebivalci sela Krapnja pri Šibeniku so znani kot vneti nabiralci morskih gob, ki jih uporabljajo v šolah za brisanje šolskih tabel, v hišnem gospodinjstvu pa tudi v druge svrhe. Često se pripeti, da pri nevarnem delu žrtvujejo svoje življenje. Tako se je te dni smrtno ponesrečil Jakob Surović, nabiralec gob v gornjem Jadranu. Opremljen kot potapljač se je spustil v morsko globino. Nenadoma je nehala funkcijonirati dovodna cev za zrak. Ko so ga potegnili na površje, je bil že mrtev.

* **Štorklja v vlaku.** Predvčerajšnjim so v Vinkovcih krstili otroka, ki je bil rojen v vlaku na progi Beograd - Zagreb. Otrokova mati je mlada Leopoldina Les iz Trbovelj. Izjavila je, da je potovala v Novo Gradiško, kjer je njena sestra babica. Njen zaročenec je v Beogradu pri vojaški godbi.

* **Strašna smrt mladega gimnazijca.** V Belovaru se je v nedeljo, ko se je vršil korzo, pripetila pred gimnazijskim poslopjem huda nesreča. Okolo 6. zvečer je pristopil k mizi »kostanjarja« 12letni gimnazijec I. Dirnberger. Nenadoma je eksplodirala kostanjarjeva acetilenska svetiljka, ki je mlademu dijaku razmesarila glavo. Bil je takoj mrtev.

* **Priporočena pisma izginila.** V Sombor je prispel inspektor ministrstva za notranja dela dr. Vlaskalin, da izvrši preiskavo, ker je na misterijozen način izginilo več službenih pisem, ki so vsebovala proteste opozicije proti imenovanju nekih mestnih uradnikov. Pri preiskavi sodeluje tudi policija.

* **Po devetih letih.** V Splitu so v torek popoldne aretirali Ljubomirja Ortića iz Dalja pri Osjeku, ki je leta 1919 na cesti med Daljem in Aljmašem umoril in oropal trgovca Miroslava Smoljana. Odvzel mu je 50.000 Din ter mu celo odrezal prst, da se je polastil njegovega zlatega prstana. Ko je izvršil zločin, je Ortić izginil iz Dalja in so ga šele sedaj po devetih letih izsledili in ga izročili roki pravice. Prepeljali so ga v sodne zapore v Osijek.

Nogavice Rokavice vsled ugodnega nakupa najnižje cene. Velika zaloga! Fr. M ROZMAN, Židovska ulica 7.

* **Smrtna obsodba.** Apelacijsko sodišče v Beogradu je predvčerajšnjim potrdilo razsodbo sodišča v Šabcu, ki jo obsodilo na smrt Milovana Mirovića. Le-ta je v nekem selu pri Šabcu ubil bogatega domačina in vrgel njegovo truplo v vodnjak. Zločin je izvršil, da bi se poročil z njegovo sinaho, ker je upal, da pride na ta način do lepe zapuščine.

»JOK« proti kašlju in hripavosti se dobi v vsaki lekarni in drogeriji

* **Somišljeniki.** Kdo sprejme v službo energičnega, treznega in marljivega človeka, ki je pripravljen prijeti za vsako delo? Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Skrajna sila«. 2097

u— **SK Ilirija (smuška sekcija).** V petek 2 novembra ob 20. se vrši v restavraciji »Novi svet« sestanek celokupnega članstva sekcije. Zaradi važnosti udeležba obvezna.

* **Nova igra »Kegola«** prihaja tudi v Jugoslavijo. V Mariboru jo že v večini gostiln in kavarn vneto igrajo. Po vsej priliki sodeč, se bo tudi Ljubljana v kratkem spoprijaznila s to neverjetno privlačno igračko. 2099

* **Za naše kmetovalce najboljši koledar je »Kmetijski koledar«,** ki ga je za leto 1929 izdala **Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani,** Kolodvorska ulica 7. Koledar z bogato in pestro kmetijsko - gospodarsko vsebino ima žepno obliko, je trdo v platno vezan in stane samo 10 Din po pošti 11 Din. 2088

* **Za Ciril - Metodovo družbo** so nabrali gostje na svatbi g. Blaža Jegliča v Tržiču 154.50 Din. Hvala darovateljem! 2102

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Telesno zaprtje, ranitve debelega črevesa, slaba prebava, razkrajanje in gnitje v črevesu,** pomnožena želodčna kislina preide hitro pri uporabi prirodne grenčice »Franz Josef«. Zdravniki in profesorji uporabljajo vodo »Franz Josef« že več desetletij pri odraslih in otrokih obojega spola z ugodnim uspehom. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* **Vsakomur, ki potuje v Zagreb,** se priporoča novootvorjena, okusno opremljena **restavracija Valjak** (štajerska vinara), Marovska ulica 10, v prelazu kina »Balkan«. Velika izbira najboljših štajerskih vin ter izborna kuhinja. Lastnik Giuro Valjak, ustanoviteljmariborske Grajske kleti. 2012

* **Volnene nogavice in pletenine** v veliki izbiri se dobijo pri tvrdki Karel Prelog v Ljubljani. 285

* **Živinorejci, razkužujte s Saneolinom!** Glej inserat! 1962

* **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.**

* **Tkanina »ETERNUM«,** glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura. 185

Zavarovalnica „CROATIA“ je preselila svoje poslovne prostore v lastno hišo ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 4, PRITLIČJE

Iz Ljubljane

u— **Oglasni oddelek «Jutra» v Prešernovi ulici št. 4 bo danes odprt za stranke od 9. do 11. ure dopoldne.**

u— **Na naše včerajšnje vprašanje g. županu** smo prejeli sledeče pismo: »Spoštovani gospod urednik! V svojem včerajšnjem listu ste priobčili na mene javno vprašanje, ki se bavi z mojim postopanjem napram g. tržnemu nadzorniku in spravlja v zvezo s tem tudi osebo g. velikega župana. Resnici na ljubo moram izjaviti, da tozadevne navedbe niso točne. Res je sicer, da sem prosil g. tržnega nadzornika, naj sam izvaja posledice, ker jih bom sicer moral izvajati jaz. Ni pa res da bi bil g. veliki župan pritisnil z vso svojo avtoriteto, da g. P. ostane na svojem mestu. **Gospod veliki župan mi je samo ob priliki nekega razgovora povsem prijateljski sporočil željo od druge strani.** — Z odličnim spoštovanjem dr. Dinko Puc, župan.«

u— **»Iz kraljestva narave«.** Danes bo predvajala ZKD za ženske ob pol 11. dopoldne v kinu Ideal in ob 11. dopoldne v kinu Matici za moške pravkar izgotovljeni impozantni kulturni velefilm »Iz kraljestva narave«. Film, ki nam popisuje postanek sveta, človeka in življenje sploh, naj si ogleda sleherni izobraženec. To je najzanimivejša revija zgodovine milijonov let v historiji naše zemlje in življenja sploh. Tu vidimo, kako je nastala naša zemlja iz pramegle, kako je nastalo morje, gore, človek, vsa favna in flora.

u— **Vojni invalidi se pozivajo k udeležbi slavnosti pred spomenikom judenburških žrtev na dan Vseh Svetih popoldne ob pol 4. uri pri Sv. Križu.** Tvorili bodo krog okoli spomenika. — Udruženje vojnih invalidov.

u— **Pri Javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 21. do 27. oktobra 1928 iskalo dela 504 moških in 337 žensk, skupaj 841 brezposelnih. Prostih mest je bilo 114 moških in 8 ženskih, skupaj 122. Posredovanj se je izvršilo 45 moških in 6 ženskih, skupaj 51. Odpotovalo je 68 moških in 4 ženske, skupaj 72 brezposelnih.

u— **Otvoritveno predavanje v VIII. sezoni društva »Soča« v Ljubljani.** V društvu »Soča« se bo vršilo to soboto 3. novembra v salonu »Pri Levu« otvoritveno predavanje v tej sezoni. Ta večer nastopi prvič pri nas g. profesor **dr. Mirko Rupel, ki bo** predaval o našem pesniku **Župančiču ob njegovi 50-letnici.** Po predavanju bo deklamacija, petje in prosta zabava. Začetek ob 21. uri zvečer. Vabljeni vsi, vstop vsem prost.

u— **Predavanje o Visokih Tatrah.** Občinstvo opozarjamo na slavnostno predavanje o Visokih Tatrah, ki ga priredi SPD v ponedeljek 5. novembra ob 20 v veliki dvorani hotela Uniona v proslavo 10letnice češkoslovaške republike. Predavanje bodo spremljale krasne skioptične slike in prepričani smo, da bo občinstvo v polni meri zadovoljilo, saj so Visoke Tatre eno najlepših pogorij v Srednji Evropi. Predaval bo naš znani planinec in planinski pisatelj dr. I. C. Oblak. Pred predavanjem bo imel predsednik SPD pozdravni govor, za njim bo pa govoril češkoslovaški konzul dr. Resl.

BANKA J. C. ZUMBULOVIĆ

se je s 1. novembrom preselila na Miklošičevo cesto štev. 14. 12444

AVTOBUS - PROMET NA JEŽICO IN ČRNUČE

zopet otvorjen. Znana tvrdka Adamič in Šušteršič vozi zopet ob nedeljah in praznikih popoldne od 2. dalje do poznega večera. Postaja pri »Figovcu«. Vozi vsako uro, po potrebi vsake pol ure. Zadnja postaja se nahaja pri gostilni »Pečar«. 13243

u— **Pravljice za deco.** Kakor vsako leto priredi »Atena« tudi letos priljubljene pravljične popoldneve, ki bodo nudili našim malim mnogo zabave in poduka. Prvo pripovedovanje se bo vršilo v petek 2. t. m. v beli dvorani hotela Uniona ob 5 popoldne. Pripovedovala bo gdč. Man Komanova. 2100

u— **Predstava na Viču.** Drevi ob 20. bo v Sokolskem domu na Viču predstava Schönherrjeve pretresljive petdejanke »Krik matere« (Ono).

u— **Kongresni trg, najlepši del mesta.** Obiščite na zunaj neznatno spec. trgovino sukna »Novak«, Kongresni trg 15. Zelo velika izbira! Neverjetno nizke cene! Neobvezen nakup, solidna postrežba! 249

u— **Gostilna »Pri Fajmoštru« priporoča fino dolenjsko portugalko liter po 16 Din in sladek mošt liter po 12 Din.** 2101

Snežni čevlji 12337 a

najboljše znamke

Din 159

Voika

Krekov trg

izvršujemo popravila galoš in snežnih čevljev

u— **Čevljarska zadruga v Ljubljani** vabi vse člane na zelo važen sestanek, ki se bo vršil v nedeljo 4. t. m. točno ob 9. dopoldne v salonu »Pri Levu« na Gosposvetski cesti. — Odbor. 2105

u— **Sokol Šiška** bo priredil danes ob 4., 6 in 8 zvečer filmsko predavanje **»6000 km skozi Srednjo Evropo«.** Cene običajne. Za obilen obisk se priporoča odbor.

u— **Šentjakobski pevski zbor.** Pozivam vse pevce, da se zanesljivo udeleže vaje danes ob pol 10 dopoldne v šentjakobski šoli. Po vaji odhod na Suhi bajer. Vsi in točno! — Tajnik.

u— **Drobne prijave policijski direkciji.** Od torka na sredo so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina orodja, 1 tatvina vozička, 1 tatvina srebrne ure, 1 goljufija, 1 telesna poškodba, 1 poškodba tuje lastnine, 17 prestopkov predpisov o zapiranju trgovin, 2 prekoračenji policijske ure, 1 primer nadlegovanja straže, 1 prestopek obrtnega reda in 7 prestopkov cestnega policijskega reda. Zaradi kaljenja nočnega miru je bilo legitimiranih 17 oseb. Aretacije so bile izvršene 3 in sicer: 1 zaradi vlačugarstva, 1 zaradi tajne prostitucije in 1 zaradi beračenja.

Zimsko perilo in pletenine

vseh vrst priporoča po najnižjih cenah tvrdka

IGN. ZARGI „Pri nizki ceni“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 3 in 11

Klobuke po 55 Din

moderne, v vseh modnih barvah, do najfinejše kvalitete, nudi tvrdka **A. Presker, Sv. Petra cesta.**

u— **Povožen starček.** Ko je korakal predvčerajšnjim dopoldne preko križišča Resljeve ceste ter Sv. Petra ceste 74letni starček, bivši zlatar Andrej Doktorič, stanujoč v Japljevi ulici št. 2, ki je nameraval priti na nasprotni hodnik, je privozil od Zmajskega mostu z enovprežnim vozom mesarski vajenec Filip Paternoster. Nesreča je hotela, da je voz zadel Doktoriča v bok ter ga z vso silo vrgel na tla. Starček je obležal na tleh ves povaljan v blatu in močno poškodovan po obrazu in ostalem telesu. Kako je prav za prav prišlo do nesreče, še ni popolnoma dognano.

u— **Tatvina vozička in raznega orodja.** Postrešček Mihael Otrin je imel navado spravljati čez noč svoj ročni voz na Cankarjevem nabrežju, meneč, da je tamkaj popolnoma varen. Toda včeraj zjutraj Otrin vozička ni več našel na mestu, katerega je odpeljal neznan tat. Ukradeni voziček je bil vreden 700 Din. Na enak način je prišel včeraj ponoči tudi ključavničar France Požaršek ob svoje orodje, ki je je imel v nekem zaboju pred stanovanjem na Ižanski cesti št. 56. Tat je odnesel vrtalni stroj, ključavničarsko žago, nekaj svedrov in več klešč v skupni vrednosti 300 Din.

KINO DVOR Tel. 2730

Popolnoma novo! Prvič v Ljubljani!

Veličastna premijera:

„KURTIZANA“

Po znamenitem romanu Manon Lescaut.

V glavnih vlogah

John Barrymoore - Dolores Costello.

Ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8., 9.

u— **Preirigano dekletce.** Zasebnica Jera Jančarjeva iz Breznice je pripeljala včeraj dopoldne na trg domač kostanj in doživela bridko razočaranje. Okrog 9.30 je pristopila k njej neznana, približno 14 let stara deklica, ki je kupila pet litrov kostanja po 2 Din liter. Deklica ji je plačala s »kovačem« in nato brzo izginila. Jančarjeva je denar že hotela vtakniti v žep, ko pa ga je obrnila, je opazila, da drži v roki mesto kovača navadni reklamni listek, ki jih je svoj čas izdalo neko mariborsko društvo. Osleparjena prodajalka kostanja je seveda dvignila velik vrišč in pričela malo navihanko zasledovati, vendar jo ni več izsledila, ker jo je dekle hitro odkurilo s trga ter se izgubilo v mestu.

u— **Aretiran zaradi suma požiga.** Ljubljanska policija je prijela včeraj iz Križevcev na Hrvatskem brzojavko, da se skriva v Ljubljani Alojzij Mesarič, doma iz Ormoža, ki ima na vesti več požigov v križevskem okraju. Policijski organi tukajšnje policije so se jeli takoj zanimati za nevarnega tiča in že po nekaj urah je bil Mesarič prijet na Miklošičevi cesti, kjer je bil zaposlen kot delavec na novi stavbi Vzajemne zavarovalnice. Mesarič bo po zaslišanju na policijski direkciji izročen križevskemu sodišču.

Iz Maribora

a— **Slava mrtvim!** Spomnimo se v svetovni vojni padlih rojakov Mariborčanov! V proslavo njihovega spomina bo izvajalo »Slov. pevsko društvo Maribor« 21. novembra znameniti Mozartov »Requiem«. 2081

a— **Esperanto.** Začetkom novembra se prično trimesečni slovenski in nemški esperantski tečaji v Cankarjevi šoli. Oglasi se sprejemajo do 5. novembra v trafiki poleg Preisa v Gosposki ulici. Pojasnila istotam. 2098

a— **Sestanek abiturijentov idrijske realke iz leta 1913,** v svrho proslave 15letnice mature se bo vršil na željo večine tovarišev v soboto dne 3. novembra ob 20. v beli sobi kolodvorske restavracije v Mariboru.

a— **Mestni avtobusni promet bo vozil** danes dopoldne in popoldne z vsemi razpoložljivimi vozmi od Glavnega trga do Pobrežja po običajni poti.

a— **Mariborska oblastna skupščina** je sklicana za ponedeljek 5. novembra ob 10. Zasedanje se bo vršilo v dvorani Kazine. Poročala bosta veliki župan in predsednik oblastnega odbora o proračunskem osnutku za leto 1929.

a— **Predsedništvo pravoslavne cerkvene občine sklicuje** jesenski redni občni zbor cerkvene občine dne 9. t. m. ob 20. v dvorani restavracije »Pri zamorcu«.

a— **Ponesrečen otrok.** V Šent Janžu na Dravskem polju se je ponesrečil 7letni posestnikov sin Ivan Fraz. Ko se je vračal iz šole, je skakal preko grobov vaškega pokopališča in pri tem tako nesrečno padel na nagrobni spomenik, da si je zlomil levo nogo. Desno si je pa zlomil 5letni Fran Turk, sin dninarja. Zadel je v nekega drugega dečka ter padel. Oba so odpeljali v bolnico.

a— **Ljubljanska »Tehna« družba z o. z., Mestni trg 25/I.,** je ustanovila v Mariboru svojo podružnico in sicer v Kamniški ulici št. 7, telefon št. 130. V okviru družbe deluje jo trije oddelki: tehnični oddelek izvršuje načrte, proračune in stavbna nadzorstva ter zračne kurjave »Etna«; komercijelni oddelek uvaža svetovno znane švedske separatorje »Vega«, štedilnike tvrdke Koloseus iz Welsa, Standard pekovske peči iz Nürnberga, hladilne stroje, motorje itd., radio - oddelek dobavlja in izdeluje prvovrstne radijske aparate in detektorje ter prodaja radijske sestavne dele. 2096

Iz Celja

e— **»Therese Raquin« na celjskem odru.** V petek 2. t. m. bo drugo gostovanje mariborskega ansambla v Celju in se bo vprizorila Zolajeva drama »Therese Raquin«, ki je dosegla pri mariborski vprizoritvi zelo lep uspeh. V glavnih vlogah ga. Bukšekova, gdč. Kraljeva in g. Grom. Režira J. Kovič.

e— **V spomin vseh pokojnih** bo pel danes popoldne ob 15. na okoliškem pokopališču zbor Celjskega pevskega društva dve žalostinki, v spomin vojaških žrtev pa ob 16. na vojaškem pokopališču.

e— **Seja občinskega odbora** bo v ponedeljek v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu bo proračun za leto 1929.

e— **Ne pohujšujte mladine!** Več staršev se je pritožilo, da je neki lazarist pri spovedi izpraševal deklice drugega in tretjega razreda o stvareh, ki morajo biti za take otroke samo pohujšljive. Starši si bodo v bodoče v takih primerih sami poiskali zadoščenje.

Adria čevlji

CELJE Narodni dom

Puloverji

jumper obleke, telovniki, jopice ter priznano najboljše nogavice in rokavice v velikanski izberi.

P. Magdič, Ljubljana.

Iz Kranja

r— *Smrt bivšega kranjskega abiturijenta.* Vest o nenadni in zagonetni smrti slušatelja padovanske univerze Dragotina Bajca, rodom iz vipavske doline, je vzbudila v našem mestu veliko pozornost, ki je tem večja, ker je Bajec sledil v večnost nedavno umrlemu abiturijentu kranjske gimnazije Bonetu, tudi iz zasedenega ozemlja. Oba omladinca sta lani položila zrelostni izpit na tukajšnji gimnaziji in sta bila znana narodna delavca, Bajec je bil predlanskim celo zaprt v Kalabriji radi svojih člankov v «Čuku na palici». Splošno se sklepa, da sta oba padla kot žrtvi fašizma.

r— *Umesten apel.* Prejeli smo: Pri sobotni koncertni proslavi v Narodnem domu je bilo opaziti neokusnost nekaterih udeležencev, ki so si dovolili kajenje med pavzami v koncertni dvorani. Tega doslej nismo bili vajeni in upamo, da se v bodoče to nič več ne pripeti. Tudi govorjenje med izvajanjem programa bi lahko odpadlo.

r— *Učiteljsko društvo za srez Kranj* bo zborovalo v ponedeljek ob pol 9. v kranjski gimnaziji. Udeležba bodi polnoštevilna!

Iz Tržiča

č— *Poroka.* Vzela sta se g. Blažek Jeglič, posestnik in mesar v Tržiču in gdč. Francka Debeljakova iz Otoč. Na fantovščini, ki so jo priredili ženinu njegovi društveni tovariši od Sokola, Bral. društva in gasilnega društva v ponedeljek se je izrekla marsikatera lepa in navdušujoča beseda za podrobno delo med narodom, ki ga je opravljal ženin in ki naj ga na splošno željo nadaljuje. Pevci Bral. društva so zapeli mlademu paru tri primerne pesmice prav dovršeno. Na fantovščini se je nabralo tudi za CMD 154 Din. Vso srečo novoporočencema!

č— *Premeščen je* na službovanje v Maribor bivši cestni mojster na ljubeljski cesti g. Franc Debevec, katerega ni prevzel v svojo službo oblastni odbor ljubljanski in je bil torej sedaj nanovo sprejet v državno službo.

Iz Litije

l— *Zadnja pot g. Roberta Loosa.* V torek so pokopali g. Roberta Loosa, ki je umrl po daljši bolezni v 38. letu svojega življenja. Pokojnik je vodil krojaško obrt v Gradcu pri Litiji in je bil naslednik Grünwaldove tvrdke. Umrlega ima v dobrem spominu posebno litijski Sokol, kjer je bil Loos včlanjen že od mladih let. Bil je med ustanovitelji litijskega Sokola in tedaj eden najpridnejših telovadcev. Njegov pogreb je pričal, kako ga je Litija cenila in spoštovala. Pokoj njegovi sokolski duši!

i— *Mladi ptičarji.* Orožniška patrulja z Vač je dobila včeraj na svojem službenem obhodu skupino mladih paglavcev, ki so lovili tiče na limanice. Orožniki so odvzeli mladim ptičarjev lovnice, pobaline pa bodo javili sodišču.

i— *Dostojna proslava narodnega osvobojenja v Šmartnem.* Desetletnico osvobojenja je Šmartno pri Litiji proslavilo prav lepo. Na trgu se je zbralo zvečer mnogo Šmarčanov in okoličanov. Množico je nagovoril g. Ferdo Tomažin. V kratkem, jedrnatem govoru, se je spominjal borb za osvobojenje. Šmarsko pevsko društvo Zvon pa je zapelo pod vodstvom pevovodje gospoda šolskega upravitelja Kovačiča več zborovih pesmi in himen. Proslava je naredila na vse prebivalstvo najlepši vtis.
ad Kranj

Iz Laškega

l— *Odgovor dr. Godniču.* V št. 245. «Slovenca» se je zaletel dr. Godnič kot gerent okrajnega zastopa in sodni praktikant v našega dopisnika, češ da ga hoče spraviti ob eksistenco, ker pravi, da gerentska funkcija ni združljiva z mestom sodnega praktikanta. Da je to mnenje našega dopisnika pravilno, o tem ne dvomi nihče razven dr. Godniča in pa višjega deželnega sodišča v Ljubljani, če se namreč ono strinja s tem, da dr. Godnič obenem rešuje sodne spise in posipa okrajne ceste. Ali smatra dr. Godnič za svojo eksistenco gerenstvo okr. zastopa ali pa svojo juristarijo, o tem se jasneje ne izjavi. Nese mu eno kakor drugo — čim več, tem bolje za njega in tem slabše za davkoplačevalce! Naš dopisnik prav dobro ve, da sedanji vel. župan in obl. predsednik laškega okraja ne bosta rešila sedanjega gerenta, pa pridejo časi, ko bo konec vsega, in tudi zaslombe dr. Godniča. Za enkrat je naša dolžnost, oteti pozabljenju današnje razmere — in to dolžnost izpolnjuje naš dopisnik vestno. Kar tiče odkritega dr. Godničevega priznanja, da je ovadil g. K. radi izmišljenega očitka, je po vsem tem, kar je dr. Godnič ob raznih prilikah izjavljal, res neumljivo in bi tudi od njega ne pričakovali takega koraka. Sicer je pa prav: stvar se bo razčistila in mi se poznamo zopet malo bolj!

l— *Doslednost demokratskih dopisnikov.* Res kratkovidni so «Slovenčevci»! «Jutro» in «Domovina» sta imela oba prav, ko pravita, prvo, da delovanje okrajnega zastopa radi prakticiranja gerenta pri sodišču nič ne trpi, in «Domovina», ki pravi, da se ničesar ne dela. Le v toliko bi imela «Domovina» popraviti storjeno krivico, da ugotovi napravo famoznega «dr. Godničevega trotoarja» pri klerikalnem domu v Trbovljah. Ta hodnik je res nad vse!

l— *Vodovod ali kako lažejo klerikalci.* «Slovenec» poroča, da bo okrajni zastop prispeval k zgradbi vodovoda le, ako ne plačajo občani krištofske občine nikakih drugih prispevkov za vodo, kakor kar bodo plačevali Laščani, ki so nameravali Krištofčanom naložiti desetkrat večjo vodarino, kakor bi jo plačevali sami. Ti podli demagogi okrog «Slovenca» so res grdo lažnivi, pa tudi nerodni v svojem demagoštvu. Prvič ni istina, da bi okrajni zastop dovolil subvencijo za vodovod s kakim pridržkom, marveč je sosvet odobril podporo brezpogojno. Če zdaj gerent govori, piše in dela drugače, to ni v soglasju s storjenim sklepom. Ako se zdaj zahteva od Laščanov, da bi na svoje stroške brezplačno gradili vodovod Krištofčanom, je to grda krivica, ki jo bodo Laščani znali odbiti ter si bodo tudi zapomnili dobrot, ki jih jim delijo klerikalci. Popolnoma zlagano je, da Laščani zahtevajo 10kratno vodarino za vodo, marveč je res, da bodo Krištofčani plačevali od izlivke 4kratno v Laškem predpisano pristojbino, to je 200 Din letno. Zato pa bodo Laščani plačevali 10 odst. doklade k najmarini skozi celih 25 let, kot vodarino. Če pa Krištofčani prevzamejo to breme, pa jim ne bo treba od izlivk plačevati več, kakor plačujejo Laščani. Slabo uslugo dela «Slovenec» odjemalcem vode v krištofski občini in ti ga bodo sami primerno obsodili, ker jim je zdrava voda ljubša, kakor pa klerikalno demagoštvo. Laščani pa vedo, da bodo tudi v oni občini nastopile zdrave razmere in bo konec tega čudnega gerentstva. In takrat bo ta občina radevolje prispevala onih 80.000 Din, ki nanjo odpadejo za dobrote vodovoda.

Iz Zagorja

z— *Nezgoda pri delu.* V torek zjutraj se je ponesrečil krojač g. Nande Gričar, ko je pri lokomotivi popravljal vodno kazalo. Drobci stekla so mu prebili desno oko in ga ranili na obrazu. Moral je oditi v ljubljansko bolnico.

z— *Rudniško železnico* s postaje do separacije bodo pričeli graditi 2. t. m.

z— *Nezgoda potujočega kina.* Na Čolniškem klancu se je prevrnil voz potujočega kina, ki je nameraval preko Št. Lampreta dospeti na Savo. Voz se je razbil in trpi lastnik občutno škodo.

Iz Trbovelj

t— *Iz obrtnega gibanja.* V nedeljo 28. t. m je bil slovesno zaključen knjigovodski tečaj za mojstre in pomočnike, ki ga je priredil na prošnjo Obrtnega društva Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani. Tečaj je vodil učitelj g. Pleskovič, a obiskovalo ga je 26 mojstrov in pomočnikov.

LIPTON-čaj

z naših znamenitih plantaž na Ceylonu direktno v vaš čajnik. 241-a

Iz Prekmurja

Vlak iz Murske Sobote skočil s tira

Murska Sobota, 31. oktobra.

Mogoče se še spominjate na konstatacije, ki so bile izrečene od najmerodajnejših strokovnjakov, da je stanje naših železnic, posebno še novozgrajenih, obupno. Da si država prihrani pri personalnih izdatkih nekaj dinarjev, reducira na absolutno nedopusten minimum svoje nastavljence ter sprejema v službo tudi strokovno nepripravljene, ker je njih delo cenejše, riskira pa s tem na drugi strani škodo, ki gre v tisočake; od gladnega človeka nihče ne more zahtevati prvovrstnih uslug . . .

Tako se je zgodilo tudi danes, da je skočil s tira vagon iz garniture, ki odhaja zjutraj po 5. uri v smeri proti Mariboru. Ker postavljajo zadnje tri dni novi železniški most preko Mure, vozi vlak iz Sobote samo do Mure in sicer tako, da je lokomotiva zadaj. Pri Muri morajo pasažirji izstopiti in iti peš na drugo stran, kjer jih pričakuje drugi vlak.

Ko pa je danes zjutraj vlak komaj zavozil s postaje ven, so začutili potniki, njih 60 po številu, čudno in sumljivo guganje. Iztiril je prvi vagon. Že je postajala situacija opasna, ko je k sreči tudi vlakovodja opazil nevarnost in zavrl vlak. Ogled je dognal, da je bila kretnica napačno postavljena. Ker je bil stroj zadaj, vlakovodja tega ni takoj opazil in je porinil že iztirjeni vagon še kakih osemdeset metrov naprej! Do usodepolne katastrofe, ki bi gotovo zahtevala tudi nekaj človeških žrtev, ni prišlo samo zato, ker vozi prekmurski vlak z najmanjšo brzino in ker je teren pred postajo popolnoma raven.

Po enournem prizadevanju se je posrečilo spraviti stvar toliko v red, da so ljudje (kar jih je še ostalo, saj je skoro polovica odšla preplašena domov) lahko nadaljevali vožnjo.

pk— **Proslave.** Nedelja je našla Mursko Soboto skoro popolnoma zapuščeno. Tako evangeličani kakor tudi veliko število ostalega občinstva so se odpeljali na Gornje Slaveče, kjer so protestantje imeli veliko slavnost. Blagoslavljali so ta dan svojo lepo novo cerkev, grajeno v romanskem slogu. — Ponedeljek pa je proslavila predvsem šolska mladina. Na gimnaziji so srečno združili spomin desetletnice svobode Češkoslovaške republike z našo. V slavnostno okrašeni telovadnici je zapel dijaški zbor nekaj čeških, slovaških in naših pesmi, slavnostna govora pa sta imela profesorja J. Mlinar in S. Melihar. Prvi je govoril o revolucionarni borbi slovenskega, drugi pa češkega naroda.

Vezati pakete z motvozom Grosuplje = biti zadovoljen!

Dopisi

JESENICE. Danes ob 8. zvečer uprizori dramatični odsek Sokola na Jesenicah krasno rusko žaloigro v treh dejanjih «Nasmeh smrti».

SV. MARJETA NA DRAVSKEM POLJU. Povodom obrtniške prireditve dne 28. oktobra je tukajšnje šolsko upraviteljstvo prejelo 444 Din v prid ubogih šolarjev. Vsem, ki so k temu prispevku pripomogli, se upraviteljstvo šole najtopleje zahvaljuje.

ŠKOFJA LOKA. Bivši predstojnik tukajšnjega okrajnega sodišča, deželnosodni svetnik dr. Milko Krajnc, zapušča naš kraj. Premeščen je v Ljubljano. Odličnega in izkušenega pravnika, vseskozi pravičnega sodnika, vzornega uradnika in ljubeznivega moža bomo težko pogrešali. Kdor je potreboval pravne pomoči, vsakemu je rad ustregel in marsikoga obvaroval škode, da se ni zapletel v dolgo in drago pravdanje. Meščan in kmet, obrtnik in delavec mu je lahko hvaležen za marsikateri nasvet. Kot dober oče je skrbel za sodne varovance. Našemu mestu je izkazal izredno velike usluge s svojim delovanjem ob ustanovitvi Mestne hranilnice. Žal da je moral prekmalu odložiti članstvo v hranilničnem ravnateljstvu. Mestna hranilnica ga bo ohranila v trajnem spominu. Vsi njegovi znanci in prijatelji mu želé obilo sreče in zadovoljnosti, pa tudi hitri napredek na njegovem novem službenem mestu.

Gospodarstvo

Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško

Kakor poročajo iz Prage, so češkoslovaško - jugoslovenska trgovinska pogajanja dovedla do sklepa okvirne pogodbe. Tudi posebni odbor, ki je razpravljal o konzularni konvenciji, je svoje delo dokončal. Po končanem pregledu besedila okvirne pogodbe, ki bo končan te dni, bodo pričela pogajanja o tarifnem delu trgovinske pogodbe, kjer se bodo šele pokazale velike težkoče. Izgledi za povoljen sporazum v carinsko - tarifnih vprašanjih so minimalni. Mogoče je, da do sklenitve tarifnega dela pogodbe sploh ne bo prišlo in da se bodo pogajanja o teh vprašanjih nadaljevala šele prihodnje leto. Če pa bo sklenjena tudi tarifna pogodba, potem je jasno, da bodo tarifne ugodnosti, ki jih bomo dobili, odnosno ki jih bomo morali dati, le malenkostne.

V toku dosedanjih pogajanj se je izkazalo, da je naša delegacija pričela pogajanja s češkoslovaško delegacijo v zelo neugodnem momentu. Krivda leži tako na češkoslovaški, kakor tudi na naši strani. Merodajni faktorji pri nas bi morali ves kompleks vprašanj, ki je v zvezi s trgovinskimi pogajanji, prej dobro proučiti in bi morali pogajanja pričeti v bolj ugodnem momentu. Ni izključeno, da nam bo tarifna pogodba, če bo sploh sklenjena, prinesla le razočaranje.

Trenotno stoji češkoslovaško gospodarstvo pred velikimi problemi. Kakor znano, je Anglija nedavno zaščitila svojo sladkorno industrijo in je s tem postal problematičen izvoz sladkorja v Anglijo, ki je bila doslej največja odjemalka češkoslovaškega sladkorja. Češkoslovaška sladkorna industrija skuša te težkoče odpraviti, bodisi z zmanjšanjem odkupne cene za sladkorno peso, ali pa s povečanjem cene sladkorju v Češkoslovaški. V pogajanjih s češkoslovaško vlado ji je le uspelo dobiti pristanek za povišanje cene sladkorju za 0.25 Kč pri kg. S tem pa vprašanje še ni rešeno, kajti češkoslovaška sladkorna industrija je izračunala, da bi se morale cene povečati za 1 Kč, če se hoče parirati posledice, ki bodo nastale zaradi nove carinske zaščite v Angliji. Na drugi strani pa se upirajo producenti sladkorne pese znižanju odkupne cene ter so pripravljeni, če se to znižanje izvrši, zmanjšati produkcijo sladkorne pese, ker bi bilo pridelovanje pšenice rentabilnejše. Tu leži velik razlog, da Čehoslovaki trenottno ne kažejo nikake pripravljenosti znižati carino na agrarne proizvode, kakor to zahteva Jugoslavija. Poleg tega je treba upoštevati, da so trenotno agrarci na vladi in je logično, da bodo oni ščitili agrarne interese, zlasti ker agrarni krogi celo zahtevajo, da se povišajo carine na živino in nekatere druge agrarne proizvode, ter se že govori o možnosti, da bo Češkoslovaška odpovedala trgovinsko pogodbo z Madžarsko.

Zaradi opisanih težkoč je jasno, da nam trgovinska pogodba s Češkoslovaško ne bo mogla prinesti bistvenejših olajšav za naš izvoz. Zato so bila pri pogajanjih iznešena nova vprašanja, ki bi jih bilo treba v interesu zboljšanja trgovinskih odnošajev proučiti in glede katerih bi bilo treba uvesti posebna pogajanja. Tu gre predvsem za določitev direktnih železniških tarif, in sicer železniških in paroplovnih (na Dunavu), ter za boljšo organizacijo medsebojne trgovine. Čim bodo te dni pričela pogajanja o tarifnem delu pogodbe, se bo izkazalo, ali odnosno v koliko bo mogoče doseči sporazum.

Švedsko posojilo monopolske uprave podpisano

Ostali neobjavljeni pogoji posojila.

Kakor poročajo iz Beograda, je finančni minister dr. Subotić podpisal pogodbo za posojilo, ki ga je monopolska uprava sklenila s švedsko - ameriškim vžigalničnim trustom. Čim bo pogodbo odobril finančni odbor, bo predložena Narodni skupščini.

Glede ostalih pogojev monopolska uprava še ni dala nikakih informacij. Kakor smo že poročali, znaša na posojilo od 22 milijonov dolarjev obrestna mera 6.25 % pri izplačilnem tečaju 90 %, tako da **bo monopolska uprava dejansko prejela 19.8 milijona dolarjev ali 1127 milijonov dinarjev.** Ker bo na dejansko prejetih 90 dolarjev plačala 6.25 dolarja obresti, znaša obrestna mera faktično 6.944 %. V svojem komunikeju pa navaja monopolska uprava, da jo stane to posojilo pri letnem konsumu 190 milijonov škatlic 7.617 %, pri konsumu 250 milijonov škatlic pa 7.83 %. Pri konsumu 190 milijonov škatlic (koliko znaša sedaj), se poveča torej obrestna mera na dejansko sprejetih 1127 milijonov Din za 0.673 %, kar predstavlja **7.58 milijona Din ali 4 pare na škatljico,** pri konsumu 250 milijonov škatljic pa za 0.886 % ali **9.98 milijona Din, kar predstavlja zopet 4 pare na škatljico. Iz tega moremo sklepati, da bo monopolska uprava poleg obresti odstopila švedsko - ameriškemu vžigalničnemu trustu od monopolske takse na vžigalice** (sedaj 70 par pri škatljici) **4 pare. Čim večji bo torej konsum, tem več bo znašala vsota, ki jo bo monopolska uprava morala odstopiti trustu iz dohodkov od monopolske takse.**

= **Pred ustanovitvijo ekspoziture Obrtne banke SHS v Ljubljani.** Širši glavni upravni odbor Obrtne banke SHS je na svoji zadnji seji (28. in 29. oktobra) na predlog upravnega svetnika gosp. Eng. Franchettija soglasno sklenil, da se poleg glavne podružnice v Zagrebu ustanovi podružnica v Ljubljani in nato v Sarajevu, Novem Sadu in Splitu. Zaenkrat bo s 1. januarjem 1929 v Ljubljani ustanovljena pri ljubljanski Obrtni banki d. d. le ekspozitura Obrtne banke SHS, ki bo pozneje, ko se bo pokazalo, kakšen obseg bo zavzelo poslovanje v Sloveniji in bo zasiguran obstoj samostojne podružnice, pretvorjena v podružnico.

= **Odkup vicinalnih železnic.** Nekateri listi so nedavno objavili vest, da bo v kratkem posebna komisija prometnega ministrstva pričela pogajanja s predstavniki privatnih železniških družb onih železnic, ki ležijo na teritoriju bivše Ogrske. Gre za to, da se odkupijo delnice teh družb in da tako te železnice preidejo v državno last. Včerajšnja beograjska «Politika» se v uvodnem članku peča s tem vprašanjem ter ugotavlja, da so vsaka nova pogajanja odveč, ker je svoječasna komisija pod predsedstvom tedanjega pomočnika železniškega ministrstva gosp. Popovića ponudila tem družbam odkup delnic po ceni 1 dinar za 1 krono, kar je več kakor smo po zakonu dolžni plačati in tudi več kakor so plačale za odkup Romunija in Češkoslovaška. Po madžarskem zakonu o vicinalnih železnicah iz leta 1880. in 1888., ki velja tudi danes v Vojvodini in Hrvatski, je predviden odkup po maksimalni ceni, ki odgovarja investiranemu kapitalu v kronah in to le tedaj, če železnice niso pasivne. Ker so vse te železniške družbe prenesle svoje setеže v Jugoslavijo, je tu vsaka tuja intervencija izključena. Pisec članka na koncu vprašuje, na katero inicijativo prometni minister odobrava nova pogajanja, ki bi vodila do povečanja odkupne cene in do tega, da bi država namesto 300 milijonov Din (kolikor bi znašala odkupna cena pri tečaju 1 Din za 1 predvojno krono) plačala 100 do 200 milijonov Din več, kakor pa bi morala plačati na podlagi zakonov.

= **Pridelek koruze v Jugoslaviji in Romuniji.** Jugoslavija in Romunija sta najvažnejši produkcijski državi za koruzo v Evropi. Že lani je bila letina glede na koruzo v obeh državah zelo slaba, letošnja letina pa še zaostaja za lansko. V Jugoslaviji smo letos po sedanjih cenitvah pridelali 20.6 milijonov met. stotov koruze, kar pomeni le 98 % lanskega pridelka in 67 % povprečnega pridelka v zadnjih petih letih; v Romuniji pa so letos pridelali 25.4 milijona met. stotov, kar predstavlja le 72 % lanskega pridelka in 60 % povprečnega pridelka v zadnjih petih letih.

= **Letošnja vinska letina** v Dalmaciji ni izpadla tako dobro, kakor se je prvotno pričakovalo. Pridelalo se je okrog 650.000 hl, torej le malo več kakor lani. Na severnodalmatinskih otokih se plačuje letošnji beli mošt po 300, črni mošt pa po 250 Din.

Prašajte Vašega zdravnika

on će Vam sigurno priporočati v slučaju, da nimate v Vašem stanovanju nobene električne razsvetlave, da si nabavite čimpreje ALADIN-SVETILKO ker ona prinese dnevno svetlobo v Vaše stanovanje, njena svetloba je trikrat močnejša od drugih svetilk. Pri tem je poleg vsega higijenska, je brez smuda, dima, in saj, svetloba njena je enakomerna in stalna. Gori brez šuma in pumpati ni potrebno. Ravno vsled tega si nabavite še danes ALADIN-Svetilko, ali pa zahtevajte brezplačni opis pri tvrdki

Glavno zastopstvo ALADDIN

BARZEL D. D. SUBOTICA

Varujte se pred slabim imitacijam

Borze

31 oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik. Trgovale so se devize na Curih, Prago, Berlin in London. Vso potrebo je krila Narodna banka. Tečaji deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi mirna. Pri slabem prometu so tečaji ostali v glavnem nespremenjeni. Trgovala se je kasa po 431, za december po 439 in za februar brez kupona in šans po 414 — 415. Za investicijsko ni bilo zanimanja ter se je nudilo po 86. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Jugobanki po 88.5, v Ljubljanski kreditni po 127, v Praštedioni po 920 in v Srpski po 151. Med industrijskimi vrednotami se je Trboveljska pri čvrstejši tendenci trgovala po 490—495. Dalje so se trgovale Šečerana po 480—485, Dubrovačka po 490, Isis po 21 in Slavonija za december po 6.50.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.835, Berlin 13.55 — 13.585 (13.57), Bruselj 0 — 7.9154, Budimpešta 0 — 9.9804, Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9959 — 8.0259 (8.0109), London 275.78 — 276.58 (276.18), Newyork 0 — 56.95, Pariz 0 — 222.46, Praga 168.37 — 169.17 (168.77).

Curih. Zagreb 9.13, Pariz 20.30, London 25.30, Newyork 519.675, Milan 27.2125, Praga 15.40, Dunaj 73.10, Budimpešta 90.615, Berlin 123.81, Bruselj 72.225, Amsterdam 208.40, Varšava 58.225, Bukarešta 3.135, Sofija 3.75.

Dunaj. Beograd 12.46375 — 12.50375, Berlin 169.12 — 169.62, London 34.4250 do 34.5250, Milan 37.1775 — 37.2775, Newyork 709.65 — 712.15, Praga 21.0275 — 21.1075, Curih 136.55 — 137.05.

Efekti.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 431 — 432, kasa 431 — 432, za december 438.5 — 440, za februar 445 — 448, za februar brez kupona in šans 414— 415, investicijsko 0 — 86, agrarne 55.5 — 56; bančne vrednote: Hrvatska 60 — 0, Poljo 17.5 — 18, Kreditna 85 — 0, Hipo 57.5 — 58, Jugo 88.5 do 89, Ljubljanska kreditna 127 — 129, Narodna 7000 — 7100, Praštediona 920—925, Srpska 151 — 152; industrijske vrednote: Narodna šumska 20 — 0, Gutmann 200 do 205, Slaveks 100 — 105, Slavonija 7 — 7.5, Drava 537.5 — 550, Šečerana 480 — 485, Vagon 77 — 80, Union 305 — 0, Vevče 110 do 113, Isis 21 — 24, Dubrovačka 490 do 500, Trbovlje 490 — 495.

Beograd. Vojna škoda 429.75 — 430.5, investicijsko 85.5 — 86, agrarne 55 — 56.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (31. oktobra). Les: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 12 vagonov rezane bukovine. Deželni pridelki: Tendenca za žito nespremenjena. Cena argentinski turščici se je dvignila. Nudi se: pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, 80 kg po 302.5 — 305, za november, uzančno blago po 307.5 — 310, za december po 312.5 — 315 in za januar po 315—320; turščica: baška, slov. postaja, navadna tarifa po 365.5 — 370, ameriška «La Plata», promptna, zacarinjena, fco Ljubljana po 320 do 325; ječmen: baški, 70/74 kg, zdrav, rešetan, fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 315 — 317.5; rž: baška, 73/74 kg, uzančno blago, mlevska tarifa, slov. postaja po 295 — 297.50; moka: «0g», fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 430—435; oves: baški ali slavonski, zdrav, rešetan, navadna tarifa po 295.5 — 300.

Novosadska blagovna borza (31. oktobra). Tendenca mirna. Cene pšenici in moki so nekoliko popustile. Promet: 10 vagonov turščice, 2 vagona ovsa, 8 vagonov moke in 1 vagon otrobov. Pšenica: baška, baška potijska in sremska 247.5 — 252.5; banaška 242.5 — 247.5; baška, za januar, februar, marc 267.5—272.5. Ječmen: baški, sremski in banaški, 65 kg 255 — 260; baški, pomladni, 68/69 kg 285 — 290. Oves: baški in slavonski 250 — 255. Turščica: baška, za december - januar 260 — 265; za marc - april 287.5 — 292.5; za april - maj 292.5 — 297.5; sremska, sušena 290 — 295. Moka: baška «0g» in «0gg» 355 — 365; «2» 335 — 345; «5» 317 — 325; «6» 270 do 280; «7» 250 — 260; «8» 205 — 215. Otrobi: baški v jutastih vrečah 182.5 — 187.5; banaški 180 — 185.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (30. oktobra.) Na dunajski borzi je tendenca ostala v glavnem nespremenjena. Nižji tečaji budimpeštanske borze so dali špekulaciji povod za cenejše oferte. Neka partija jugoslovenske potijske pšenice je bila zaključena po 1.63 Kč fco vagon Dunaj. V ostalem se je nudila promptna jugoslovenska potijska pšenica po 1.59 Kč ex šlep Dunaj, za december pa po 1.66 Kč. V turščici je bila tendenca mirnejša. Velika partija ameriške rumene turščice je bila za marc, april, maj zaključena po 1.56 Kč fco vagon Trst, tranzitno. Uradni tečaji so ostali nespremenjeni.

Dunajski svinjski sejem (30. oktobra). Dogon 15.933 komadov, od tega 3026 iz Jugoslavije, 10.374 iz Poljske in 1508 iz Romunije. Za pitane svinje je bilo povpraševanje živahnejše ter so se pitane svinje podražile za 5 grošev, dočim so cene mesnim svinjam popustile za 5 do 10 grošev. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 2.40 do 2.45, angleške križane 2.10 — 2.35, kmečke 2.10 — 2.40, stare 2.10 — 2.20 in mesne 1.60 do 2.25.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani 31. oktobra 1928. Višina barometra 308.8 m.

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine Vrsta	Padavine mm do 7. ure
Ljubljana . . .	8.	763.9	11.8	93	mirno	10	dež	8.1
Maribor . . .		764.4	9.0		SW 1	4		
Zagreb		76 6	10.0	98	mirno	10		
Beograd . . .		765 /	14.0	0	mirno	4	dež	5.0
Skoplje		767.0	11.0	98	mirno	0		
Split	7.	762.8	19.0	75	E 3	8		
Sarajevo . . .								
Dubrovnik .								

Solnce vzhaja ob 6.36, zahaja ob 16.51, luna vzhaja ob 18.23, zahaja ob 9.56.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 14.5 C, najnižja 11.0 C.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Večinoma nejasno, od časa do časa dež, milo.

Kako smo si priborili Maribor

Zgodovinski 1. november 1918 v Mariboru — Prevzem vojaškega poveljstva po generalu Maistru — Razorožitev nemškega vojaštva

General Rudolf Maister je napisal pod naslovom »Naš Maribor« knjigo svojih spominov na prevrat in osvobojenje. Knjiga se že tiska in bo izšla najbrž že letos. Z dovoljenjem gosp. generala ponatiskujemo danes one odstavke knjige, ki govore o velepomembnih dogodkih 1. novembra 1918., ko je padla odločitev o usodi Maribora.

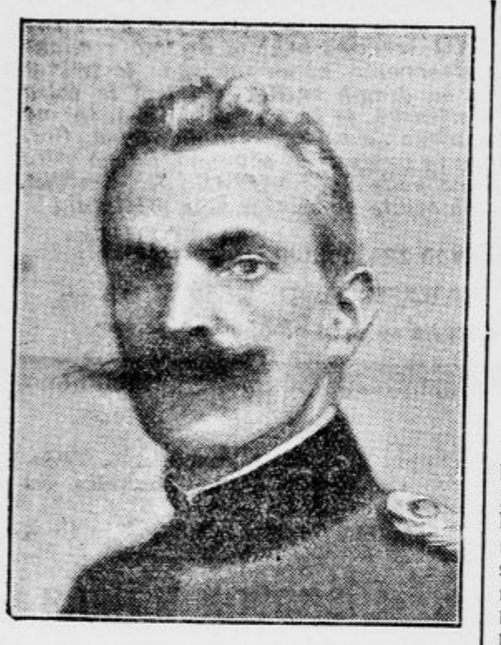

General Rudolf Maister.

Mariborski Narodni svet je imel zadnje dni meseca oktobra 1918 neprestano sestanke z zastopniki mariborskih Nemcev, ki so si na vso moč prizadevali, da bi izsilili iz nas čimveč koncesij glede na prehrano, kar se jim je deloma že posrečilo in to brez za nas pomembnejših nasprotnih obveznosti.

Meni se je zdela ta naša uslužljivost povsem neumestna in sem tekom seje Narodnega sveta v Cirilovi tiskarni dne 29. oktobra ponovno poudarjal, da si moramo najprej zagotoviti Maribor in potem šele lahko dajemo Nemcem koncesije. Dosegel sem sicer, da je predsednik Narodnega sveta dr. Verstovšek dne 30. oktobra zahteval od nemških zastopnikov, naj se uredi za Maribor narodnostno vprašanje, a Nemci so zahtevo kratko odbili, češ, da se bo o tem razpravljalo po rešitvi za sedaj važnejših in nujnejših gospodarskih in varnostnih zadev.

Vse to me je pripravilo, da sem sklenil glede na iztrganje Maribora iz nemške oblasti ravnati sam po lastni glavi. Zato sem si zagotovil za pričakovano odločitev še enkrat vse znane mi slovenske častnike in sem z njimi zadnji sestanek dne 31. oktobra v Narodnem domu.

Kapitulacija nemških oficirjev

1. novembra ob šestih zjutraj nas je pozval vojaški štacijski poveljnik polk. Holik, višje častnike marib. polkov in drugih vojaških ustanov za deseto uro v svojo pisarno. Nekaj pred osmo uro pa je prišel Oskar Kratky, eden mojih stotnikov, javit mi, da se vrši napovedano zborovanje radi nujnosti takoj in sicer v polkovni pisarni 26. strelskega polka v meljski vojašnici (sedaj vojašnica kralja Aleksandra). Kratky je še pripomnil, da so vsi pozvani častniki že zbrani in da je hotel polkovnik Holik posvetovanje že začeti, da pa je navzoči stotnik Edo Vaupotič to preprečil in zahteval, da obvestijo in počakajo tudi mene. Podoba kaže, da me polkovnik sploh ne bi klical na to časovno in krajevno preloženo sejo, če ne bi bil tega izsilil stotnik Vaupotič.

V omenjeni pisarni so se nahajali ob prihodu: polkovnik Holik, vojaški štacijski poveljnik; polkovnik Kobilanski, poveljnik strelskega polka št. 26; polkovnik Zhuber, poveljnik topniškega polka št. 106; polkovnik Bergmann, poveljnik rezervne bolnišnice Dunaj štev. 1; podpolkovnik Götz, poveljnik dragonskega polka štev. 5; podpolkovnik Pavlis, poveljnik pešpolka štev. 47; podpolkovnik Huber, strelskega polka štev. 26; podpolkovnik Hackl strelskega polka št. 26, stotnik Vavpotič strelskega polka se več ne spominjam.

Takoj po mojem vstopu nam je sporočil polkovnik Holik, da prihajajo čimdalje grše vesti: fronta se je vsa rasula, vojaštvo se vali v diviem neredu domov in že ropa skladišča ob železnici; zlasti Mariboru se obetajo trdi časi, ker bo dri velik del frontnih stotisočev skozenj. — Zato nas je klical, da bi pripravili primerne ukrepe proti verjetnemu vojaškemu nasilju. Izjavil pa je da se te seje sicer še udeleži, potem pa zbog bolezni takoj preda svoje službene posle.

Polkovnik Holik je že doma sestavil nekaj točk, ki naj bi bile podlaga za zgradbo skupnega načrta, po katerem bi se mogel vzdržati red v Mariboru in okolici. Začel je torej s temi svojimi točkami, pa že prvi stavki so pričali, da jih je napisal v trdni veri in volji, da pripade Maribor — Nemški Avstriji.

Uvidel sem, da moram za vsako ceno preprečiti to nakano nemških častnikov. Prepoznal sem, da je zdaj usoda Maribora v mojih rokah.

To spoznanje me je tako razvnelo, da je kar bušilo iz mene: **»Ich erkenne diese Punkte nicht an! Marburg erkläre ich für jugoslavischen Besitz und übernehme im Namen meiner Regierung das Militärkommando über die Stadt und die ganze Südstelermark.«** (Ne priznavam teh točk! Maribor proglašam za jugoslovansko posest in prevzemam v imenu svoje vlade vojaško poveljstvo nad mestom in vsem Spodnjim Štajerskim.

To sem izjavil na lastno pest in na lastno odgovornost.

Udarec je zadel tako nepričakovano in tako globoko vse navzoče, da jim je v resnici zastala sapa. Z zbeganih obrazov častnikov sem razbral, da jih je popolnoma strl moj odločni in samozavestni nastop. Zato sem — še preden je mogel kdo izpregovoriti — drugič vsekal: »Wer sich im Bereiche meines Kommandos meinen Befehlen widersetzt, — kommt vor mein Kriegsgericht!« — (Kdor bi se v področju moje oblasti upiral mojim poveljem, pride pred moje vojno sodišče.)

S to grožnjo sem popolnoma zmagal.

Polkovnik Holik je precej poudaril, da se je tako že odrekel svoji nadalnji službi. Brigadir Schinnerer je izjavil, da se kot ranjenec ne bo vtikal v nove razmere in je ob enem prosil osebnega varstva. Naslednji po činu najstarejši polkovnik, Kobilanski, pa je obljubil: »Ich für meine Person füge mich den Anordnungen des Kommandanten Maister und seiner Regierung.« (Jaz zase se podredim ukrepom poveljnika Maistra in njegove vlade.) Od ostalih častnikov izjav niti zahteval nisem.

Priklical sem na telefon dr. Verstovška in mu kratko orisal svoje izvršeno dejanje. Bil je iznenaden in besede so mu kar kipele od veselja. Poslali smo voz podpolkovn. Götza poni, da sem ga kot predsednika Narodnega sveta predstavil nemškim častnikom.

Pred razhodom sva se s polkovnikom Holikom dogovorila o predaji njegove pisarne, drugim častnikom pa sem dal povelje, da takoj razglasijo v svojem področju novi državni položaj in jih naročil za 11. uro na okrajno glavarstvo (sedanje veliko županstvo).

Prve jugoslovenske čete

Dr. Verstovška je potegnil podpolkonvik Götz s svojim vozom do Nar. doma, jaz pa sem odšel s stotnikom Vaupotičem na vojašniško dvorišče in dal tam trobiti alarm.

Zbranim vojakom sem naznanil, da sem prevzel vrhovno vojaško povelistvo, jim razložil nastali prevrat in jih pozval, da vztrajajo v službi Jugoslavije, dokler jih bomo potrebovali.

Zavedni slovenski vojaki so se polni vročega navdušenja vriskaje zgnetli okrog mene in Vaupotiča. Polkovnik Kobilanski mi je častital k nastanku jugoslovanske države. Nekaj nemških častnikov je proti temu protestiralo, češ, da je to veleizdaja, in začelo takoj po svoje pregovarjati vojake za Nemško Avstrijo. Na ta način se je vojaštvo v meljski vojašnici kar hitro razcepilo po narodnosti, in ko so Nemci uvideli, da so v manjšini proti nam, so začeli pospravljati svoje reči in se razhajati, to pa zlasti zato, ker je v tem času negotovosti v skrbi za svojce vse drvelo domov. Na sramoto so se tekom dopoldneva izmuznili iz vojašnice z nemškimi vojaki tudi celi redi slovenskih, dasi so ti v prvem navdušenju obljubili, da ostanejo in dasi so dobro vedeli, v kako za nas skrajno nevarnem položaju se je nahajal Maribor s svojo neznatno slovensko posadko.

Ustroj in upravo strelskega polka št. 26 sem poveril stotniku Vaupotiču, ki s tem postal njegov prvi jugoslovanski poveljnik.

Jaz sem se nato odpravil v Narodni dom. Vaupotič pa se je s silo polastil ključev v vojašnici in takoj pozaklenil pisarne skladišča, orožarno, sploh vse prostore, od koder bi se dalo kaj odnesti. Pomagali so mu pri tem delu med drugimi nadporočnika Jože Malenšek in Franjo Luknar, podčastniki Ignac Zalokar, Železnik, Ribič. Seveda to ni šlo tako gladko, zakaj večina nemških častnikov in podčastnikov se je do skrajnosti trdovratno upirala. Radi odločnega pritiska naših pa je bil Vaupotič okrog 11. ure v trdni posesti meljske vojašnice. Ostalo mu je v nji slovenskih 7 častnikov in 87 podčastnikov in pešcev. Iz tega drobca je sestavil 1. jugoslovansko stotnijo in imenoval za njenega poveljnika nadporočnika Jožefa Malenška. Ta mala četa je bila matica za poznejši Mariborski pešpolk, ki se je po naredbi štaba Vrhovne komande op. štev. 37801/19 dne 15. julija 1919. izpremenil v sedajni 45 pešadijski pук.

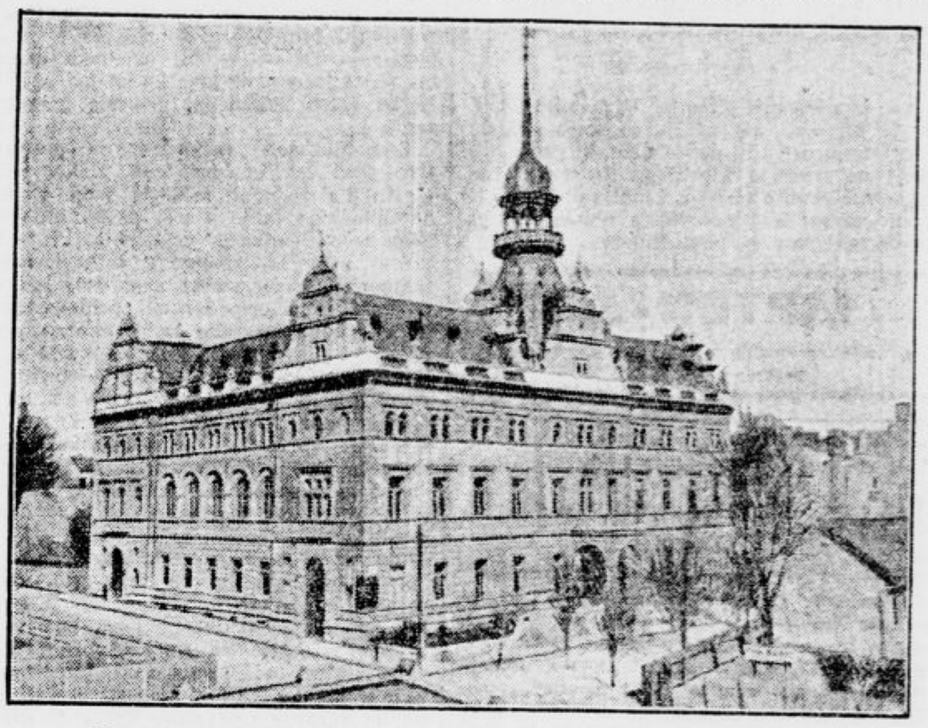

Narodni dom, do prevrata zbirališče mariborskih Slovencev.

Mariborska garnizija ob prevratu

V Mariboru so se nahajali ob prevratu razen strelskega polka št. 26 še deli sledečih polkov:

47. pešpolk v Dravski vojašnici, v barakah blizu topničarske vojašnice in v hiši štev. 6. Pfarrhofgasse (sedanja Orožnova ulica). Poveljnik je bil podpolkovnik Pavlis, zagrizen Nemec iz Češkega, med častniki pa le edini Slovenec poročnik Ciril Skvarča. Moštvo je pripadalo v pretežni večini nemški narodnosti.

V konjiški vojašnici (sedaj zasebna last), Jezdarska ulica, 5. dragonski polk. Med častniki Slovenec nadporočnik Lončarič. Ostal pa je prostovolino v tem polku nadporočnik Aleksander Molnar, rojen na Slovaškem, ki je s svojo odločnostjo mnogo pripomogel, da se je precej samopašnemu moštvu zopet vcepila prava disciplina. Polk je bil slovenske in nemške narodnosti.

V topničarski vojašnici (sedaj vojašnica vojvode Putnika) polisko havbični polk št. 106, brez slovenskih častnikov, moštvo po večini nemškega duha, in polisko topniški polk štev. 128. Častnik — Slovenec poročnik Tone Vovk. Moštvo skoraj sami Slovenci. Izredna sreča je bila, da je imel ta polk lepo število starejših zavednih slovenskih podčastnikov, ki so z žilavo vztrajnostjo in z železno voljo opravljali službo v vojašnici in okoli nje. Glava in srce jim je bil Belokranjec ognjičar Joško Slobodnik. S krepko samozavestjo je preudarno vodil prve dni po prevratu sam vse službene posle združenih slovenskih ostankov obeh topniških polkov.

Imenovanje generala Maistra

V Narodnem domu sem našel v posojilniških prostorih del Narodnega sveta, kolikor mi je v spominu: predsednika dr. Verstovška, podpredsednika dr. Rosino, tajnika profesorja Voglarja, odbornika dr. Kodermana. Razen teh poštnega uradnika Klemenčiča in jurista Dobravca.

Pred odhodom na okrajno glavarstvo, kamor sem naročil polkovne poveljnike, sem hotel razen drugih navodil razglasiti posebno to, da ostane slovensko vojaštvo v svojih vojašnicah. Zato sem prosil tajnika Voglarja, naj razpošlje k polkom ljudi, ki bi privedli vsaj po enega slovenskega častnika ali podčastnika v Narodni dom. Profesor Voglar je izdal zadevna naročila dijakom, ki jih je bilo precej na dvorišču. Izbrani so oddirjali vsi ponosni kot »prvi jugoslovanski mariborski kurirji«, kakor sem jih pozdravil jaz.

Moje zmage nad številnimi nemškimi višjimi častniki smo bili seveda vsi zelo veseli. Brez vsega dvoma je bilo moje iztrganje mariborske vojaške oblasti iz nemških rok odločilnega pomena ne le za osvobojenje Maribora, temveč tudi za vse poznejše dogodljaje v mestu in na zunanjem področju mojega povelistva. Vendar pa sem dobro čutil, da mi zanaprej ne bo več mogoče uspevati zgoli z odločnostjo in samozavestnim nastopom. Povrh sem si bil tudi v svesti, da bom za ves nadalnji razvoj in zlasti še za izid zgodovinskega boja za pripadnost Maribora in z njim tesno združene slovenske severne obmejne zemlje svojemu narodu edino le jaz odgovoren. In tudi ne dvomim: če bi bili iz kakršnegakoli vzroka izgubili Maribor in ob seb umevno tudi težek del z njim spojenega Spodnjega Štajerskega — bi naša javnost gotovo zvalila vso krivdo name.

Za rešitev velike in res težke naloge, ki sem si jo sicer naprtil sam, sem moral torej imeti tako visok vojaški čin, da bi mi zagotovil med civilnim prebivalstvom splošen ugled, med vojaštvom — tudi z razrahljano disciplino — pa slepo pokorščino. Za to sem od navzočih članov Narodnega sveta zahteval, da me imenujejo za generala. Po kratkem razgovoru — dr. Verstovšek se je nekaj obotavljal — dr. Rosina pa takoj potrdil brezpogojno potrebo tega imenovanja — so ugodili moji zahtevi. Dr. Rosina je takoj narekoval imenovano besedilo juristu Dobravcu, ki je je od vesele razburjenosti dvakrat skazil na pisalnem stroju, tretji, pravilni izvod pa so podpisali dr. Verstovšek, dr. Rosina in prof. Voglar. Listina je v moji posesti.

Med tem so se že vrnili »prvi jugoslovenski kurirji«, toda žal, z uspehom samo profesorja Voglarja sin, ki je privedel Slobodnika in dva njegova tovariša - podčastnika.

Brezuspešen poskus iz Gradca

Kako prav sem sodil in kako važno in nujno je bilo moje imenovanje za generala, so izpričali že naslednji trenutki.

Komaj sem bil namreč izdal navodila Slobodniku, se je pojavil odposlanec graškega vojaškega povelistva (Militär-Kommando Graz) — brigadir Ullmann s svojim pribočnikom. Ko se je bil predstavil, mi je naznanil, da ga je odposlalo omenjeno poveljstvo v Maribor, **«damit ich dem hiesigen Volksrate mit Rat und Militär an die Hand gehe»** (da bi pomagal s svetom in z vojaštvom tukajšnjemu Narodnemu svetu). — Seveda nemškemu!

Zavrnil sem vsako njegovo in graško pomoč. On pa je kar nadaljeval, da ima tudi povelje vse potrebno poskrbeti za **nastanitev enega popolnega pešpolka, ki pride ponoči v Maribor in je s posebnim naglasom poudaril, da vendar ne gre, da bi jaz kot major zapovedoval podpolkovnikom in polkovnikom.** Odbil sem tudi to, češ, da Militärkommando v Gradcu nima sploh nobene pravice več vtikati se v mariborske vojaške zadeve, ker je postavljeno za Spodnje Štajersko že novo jugoslovensko vojaško povelistvo, katerega glava sem jaz in bodem opravil v Mariboru in drugod s svojimi vojaki vse sam. Pokazal sem mu tudi imenovano listino za generala, ki mu jo je raztolmačil njegov slovenščine vešči pribočnik. Brigadir je silno osupnil in zaprosil, da bi se smel udeležiti še sestanka polkovnih poveljnikov in pripomnil, da je zanj slučajno izvedel na poti z železniške postaje.

To sem mu brez pomisleka dovolil in ker je bila 11. ura že proč, sem se kar brž odpravil z njim, njegovim pribočnikom, dr. Verstovškom in dr. Rosino na okrajno glavarstvo. V pisarni dr. Lainšica (ki je bil ta dan imenovan za poglavarja vsega mariborskega okrožja) so že čakali vsi pozvani poveljniki. Sporočil sem jim svoje imenovanje za generala in odredil, da se vojaštvo nemške narodnosti odpusti, ali pa zbira v Dravski vojašnici, od koder odide po mojih navodilih v Nemško Avstrijo. Vsi so sprejeli to moje odredbo brez ugovora razen stotnika 47. pešpolka, ki je zahteval «ves tren in sploh vse imetje tega polka

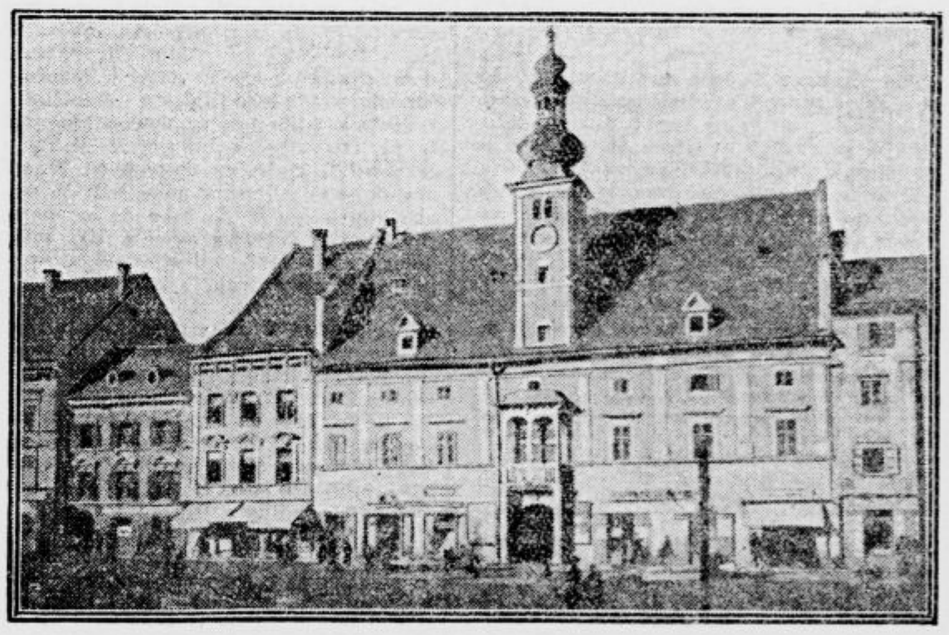

Mariborski rotovž, do prevrata zagrizena nemška trdnjava.

Vladimir Levstik:

Marija se smeje

Vsesvetska elegija.

Nežna, sloka gospa Marija je bila mrtva. »Pred tremi tedni se je še smejala,« je mislil njen mož, nepremično strmeč v komaj poravnano gomilo, »in zdaj ta grob in te luči na njem! . . .«

Da, Marija se je rada smejala. S smehom je mislila svoje skrivnostne misli, zakaj pri njej je bil smeh to, kar so drugim solze, s smehom je legla za pljučnico, s smehom je zaprla rjave oči, sladke kakor dve kapljі medu. Ko je zdaj hodil po mestu, mu je bilo, kakor da še plavajo drobci njenega smeha tu in tam, nalik rožnim lističem v vetru, po Aleksandrovi, po Zvezdi, po Tivolskem drevoredu, in kakor da še gori za njenim oknom luč in še poje njen klavir — in kakor da je še vedno res, da bo drevi njegova . . .

Mračilo se je. Njeni ljudje, mati, dve tetki, tri sestre, vsi so bili odšli. Mož je stal sam ob grobu in ljudje so hodili mimo in so debelo gledali gospoda, ki je še v žalosti tako dostojanstveno poslal glavo.

Česa je čakal? Čudeža? Da mahoma utihne v njem ta brezumna bol, ki je ni in ni mogel zajeti v misel? Ali da se Marija prebudi in ga pokliče iz groba?

Ne, Marija ne bi poklicala njega. Ne njega, ampak — koga?

Zakaj Marijina smrt ni bila najstrašnejše. Najstrašnejše je bilo pismo. Pričeto pismo, ki ga je bil našel po Marijini smrti v njenem predalniku. Pismo, polno ljubezni in vdanosti, v katerem je govorila vsa njena lepa duša. Njemu ni nikoli pisala takih pisem; komaj da so bila topla, komaj da milostna. Po tem takem je bilo namenjeno drugemu. Neznanemu nekomu.

Še v vročičnem deliriju jo je skrbelo tisto pismo. »Dajte mi ga,« je klicala, »pismo mi dajte!« Katero pismo? »Njemu — tam . . .« Kje in komu, ni znala več povedati. Že tedaj je ugibal to in ono. In zdaj, ko je vedel z gotovostjo — oh, zdaj bi bil dal oči iz glave, da je mogel skrčiti prste — — okoli čigavega grla? — —

Sredi strmenja in premišljevanja se je zdrznil: na grobu je zdajci ležala rdeča roža, ena sama, ki je pravkar še ni bilo videti. Prevzelo ga je, kakor da stoji tu, blizu njega, mrzek človek in misli nanj. Vrgel je glavo kvišku in ostrmel. Glasbenik Novljan? Pred tednom dni ga je videl na premijeri njegove opere, prav tako bledega, s trudnim obrazom. In glej: oči so mu bile kakor prikovane na Marijin grob . . .

Zdaj mu je bilo vse jasno. Razumel je Marijino ljubezen do godbe, njeno zahajanje v opero in koncert. Razumel je pismo — šele zdaj ga je razumel!

Moževa bol se je mahoma prelila v sovraštvo. Besno se je zavrtal s pogledom v ta predolgi, skoro nelepi obraz. A tedaj je tudi oni dvignil oči proti njemu — ne plašno, tudi ne sovražno, samo temna toga je bila v njih . . . Mož je čutil, da ga mineva razsodnost. A tanki, tihi glas ženske, ki je ves večer poihtevala pri otroškem grobku nedaleč od Marije, ga je osvestil. Srdito je stresel ramena, obrnil se in odšel.

Ne sam. Že na pokopališču ga je tesnil občutek, da gre nekdo za njim. Na cesti je začutil zraven sebe korak, prav tako truden in žalosten, kakor je bil njegov. Zavil je po bližnjici. Nad poljem je ugašala zarja in iz mraka so brenčali glasovi razhajajočih se ljudi.

»Kaj hočete od mene?« je s pridušeno togoto izpregovoril mož. »Ne spravljajte me v izkušnjavo.«

»Če bi šla skupaj,« je zamrmral spremljevalec. »Midva? . . .«

Midva! Ki sva oba ljubila Marijo !...

Mož je pomolčal. Sovraštvo je glodalo prav v koren njegovega bitja.

»Kak okus!« je zlobno izbruhnil čez čas. »Prečuden okus je imela ta ženska. Dolg nos in grivasti lasje! Da bi bili vsaj soliden človek. Pa niste.«

Novljan se ni dal izzvati. S strani ga je videl, kako se je grenko nasmehnil v mrak.

»Oprostite,« je dejal kakor iz druge misli. »Hotel sem le vprašati . . . vas, ki ste jo seveda videli na mrtvaškem odru . . .«

»Koga?« je rezko odsekal mož.

»Marijo.«

Marijo . . . Vsa je bila v njegovem glasu, ko je izrekel to ime: njen lik, njen smehljaj, njeno telo, njena duša. Mož bi ga bil udaril v obraz, a še rajši bi bil zajokal od mehkobe. Toda namenil se je, da bo molčal; sovražil ga je.

»Jaz je nisem videl,« je tiho nadaljeval Novljan. »Nihče razen naju dveh ni vedel . . . zato mi tudi niste sporočili, ko je zbolela. In ko je umrla, je nisem prišel kropit: saj ni hotela, jelite, kako bi bil smel pokazati?«

Mož ni črhnil.

»Hotel sem vas vprašati,« je nadaljeval oni, ko ni dočakal odgovora: »ali se je smehljala? Ali je imela tisti svoj nasmeh — o, vem, da ga pomnite, kakor rože, ko se odpirajo, in jutranji oblaki, ko zažare? . . .«

Utihnil je in stresel glavo. Očividno ni mogel najti besede, ki bi izrazila njen smehljaj. Mož ni rekel ničesar. Molče sta korakala v turobni, mehki večer.

«Kako menite,» se je oglasil Novljan že tik pred mestom, «ali ji boste vsadili rožo na grob? Zmerom mislim: na njenem grobu bi morale cvesti rože, tiste, ki jih je imela rada. Ko je bila zadnjič pri meni, mi je prinesla tri, na dan njene smrti so se osule, vse liste sem spravil in shranil in — —»

«Molči!» je skoro zaječal mož. «S človekom govoriš, ne s kamnom!»

«Spominjam se,» je govoril spremljevalec, «kako sem od kraja dolgo koprnel, da bi se dotaknil njenih las, in se nisem upal: njenih las, rahlo, rahlo, in potlej lica, komaj toliko, da bi jo čutil. In zdaj pomislite, če bi rasle na njenem grobu rože, tiste čisto posebno rdeče, kakor ustnice, kakor smehljaji. Rože — iz nje!...»

Mož je težko sopel. Ali se je mešalo njemu ali onemu? Ali obema?

«Peklenski človek ste,» je iztisnil skozi zobe. «da me še mučite, po vsem, kar se je zgodilo!» A čez minuto je nehote dodal: «Odpuščam vam... ker vidim... da ste jo zelo...»

«Zelo!» je skoro vzkriknil oni in se prijel za glavo. «Samo zelo!... Toda

če že mora res iz Maribora.» Pa tudi tega stotnika je minila vsa obiestnost, ko sem mu bil zapretil, da ga postavim kot upornika pred naš nagli sod. Za odhod določenemu nemškemu oddelku sem dodelil samo dva dvovprežna voza za prevoz častniške prtljage in živil za en dan.

Brigadir Ullmann se je nato kar hitro poslovil z besedami: **»Ich sehe, dass ich hier nichts mehr zu tun habe«** in se vrnil s prvim vlakom v Gradec, jaz pa sem odšel v meljsko vojašnico pripravljat za popoldne povelja in navodila.

Razorožitev nemškega vojaštva

Moje naredbe, ki se je tikala mariborskega vojaštva nemške narodnosti, so dali poveljniki že okrog poldne po vojašnicah razglasiti. Zato se je vršila izločitev nemškega vojaštva iz vseh polkov brez večjih zapletljajev in s prav posebno naglico, če so naši zagrozili z orožjem. Sploh so pa vsi nemški vojaki, doma iz Maribora in okolice, precej, ko so bili izvedeli o za nas ugodnem prevratu, kar sami begali iz vojašnic. Ostali so le oni vestni nemški častniki, ki so imeli v oskrbi konje, orožje, skladišča ali podobne državne vrednosti. Pa tudi ti so vse pustili in odšli, ko so dobili od nas potrdilo, da smo prevzeli njihov materijal.

Z veliko odločnostjo in zato zelo gladko se je vršila izločitev, oziroma razorožitev nemškega dela vojaštva v topničarski vojašnici. O tem je poročal ognjičar Slobodnik:

Že dalj časa smo se pripravljali podčastniki, jaz, Anton Pirnat in Alojzij Knavs, kako bi mogli streti vlado tukajšnjih Nemcev in razorožiti nemško vojaštvo v slučaju državnega prevrata. Zanašali smo se pri tem v prvi vrsti na zavednost naših domačih fantov. Jaz sem zbiral v ta namen kot vodja polkovnega staleža zanesljive ljudi, ki mi jih je zlasti priporočal ognjičar Pirnat, ki je bil z moštvom v vednem stiku.

Dne 1. novembra mi je prinesel sinko profesorja Voglarja pismo s pozivom, da naj hitim v Narodni dom, kjer bom dobil razna navodila. Iz previdnosti sem odvzel skladiščnikom ključe in odpravil k zalogi streliva v Bohovo dva Vaclava Jenika — očeta in sina, zavedna Čeha — oba desetnika, z nekaj topničarjev, da prevzemo tam stražo.

V vojašnici je ostal poročnik Vovk, jaz, ognjičar Knavs in desetnik France Mejač pa smo tekli v Narodni dom, kjer sem z veseljem izvedel, da je naš tihi sklep že uresničil major Maister. Ta mi je dal povelje, da zberem ob času obeda, ko bo vse vojaštvo pri svojih oddelkih, moštvo nadomestne bitnice in razorožim ter odpustim nemško vojaštvo, slovenske ostanke pa združim.

Naši nemški topničarji so bili po primernem pouku takoj pripravljeni, da odidejo. Slovenci, zlasti še Kranjci, pa so se vsi prostovoljno pridružili meni. Prisegli smo si, da bomo ljubovali vsem zaprekam. Bilo nas je okrog 70. Zastražili smo izhode in vhode v vojašnici, ki se je kar brž spremenila v pravo taborišče. Vsi smo bili takoj na mestu in bili v teku ene ure oboroženi ter opravljeni, tako da smo že ob 15. uri zasegli tukajšnjemu nemški čutečemu, sicer pa domačemu polisko-havbičnemu polku štev. 106 vse topove, konje in konisko opravo. Veselje je bilo gledati, s kako vnemo, ponosom in zadoščenjem so se naši fantje polaščali orožja.

»Opazovali smo, kako žurno so vojaki 47. pešpolka zapuščali svoje barake zapadno nasproti naše vojašnice, ko so izvedeli, da so »die Windischen« v posesti topov. V najkrajšem času je bil ta polk brez moštva in brez častnikov. Žal, je bil njihov poveljnik dopoldne tako skrben, da jih je iz polkovnega skladišča popolnoma novo oblekel in oborožil.

Zasedli smo takoj najpomembnejša skladišča, zlasti materijalno in monturno od poljsko havbičnega polka št. 106, kjer se nam je posrečilo, kljub poznejšim vlomom, ohraniti državi materijal, ki ga pozneje dolgo sploh ni bilo mogoče dobiti in je bil torej za novo ustanovljen jugoslovenski topniški polk velike vrednosti.

Oboroženi smo se razpostavili na dvorišču, izpregli topove in čakali nadaljnjih ukazov. Ko so spoznali nemški vojaki poljsko-havbičnega polka št. 106, da se jim ni treba ničesar bati, so obvestili svoje častnike, ki so nato začeli kapati v vojašnico. Bili so vidno potrti in zelo neradi so se končno zadovoljili s potrdili, da so res izročili topove in drugi materijal nam. Popoldne sem povabil stotnika Bernharda, strpnega Nemca v poljsko-havbičnem polku št. 106, s seboj v Narodni dom, kjer je tudi on dobil zaželjeno predajno potrdilo.

Ob tej priliki sem javil generalu Maistru, da je bitnica oborožena in v pripravljenosti. Potem smo stalno zasedli topniško vojašnico in pomnožili stražo v skladišču za strelivo v Bohovi.«

Tajna seja občinskega sveta

Med dopoldanskimi vojaškimi dogodki je imel mariborski občinski svet tajno sejo. Navzoč je bil tudi mariborski državni poslanec Wastian, ki je prinesel iz Gradca za mesto vse polno važnih novic in bil na občinski seji ves čas glavni govornik.

Poročal je, da je zahteval mariborski Narodni svet na sestanku z avstrijskimi odposlanci zase vso politično upravo na Sp. Štajerskem. Ko sta se zastopnika nove graške upravne vlade dr. Mayrhofer in gospodarski poverjenik dr. Wutte temu upirala, jim je zagrozil dr. Verstovšek, da v odklonilnem slučaju prepreči ves izvoz živil iz Spodnje Štajerske proti severu. Tudi je zahteval mariborski Narodni svet zase popolno samostojnost o načinu prehrane za Štajersko. V takih škripcih so dr Wutte, dr. Mayrhofer in on sam (Wastian) ugodili zahtevi Narodnega sveta. Wastian je naglašal, da so to tem lažje storili, ker pride pri nameravani oddaji političnih voditeljskih mest samo za nekake gospodarske uradnike in bodo vsa ta imenovanja sploh le začasna — nasproti pa bodo imeli Nemci, kar se tiče prehrane, samo dobiček.

Zagotovljena je tudi nedotakljivost samouprave Maribora. V istem smislu se je zavzel Wastian v Gradcu za Ptuj.

Povdarjal je tudi, da bo treba delo likvidacije avstrijske države voditi prav posebno razumno, pametno in krepko ter da je položaj mesta sicer težak, nikakor pa ne brezupen, zlasti ker imajo Nemci za bližajoča se pogajanja odlično protimoč v rokah in je torej pričakovati, da se jim izpolnijo njihove nacijonalne želje. Sploh pa je z ozirom na prehrano dežele sporazum s Slovenci neizogiben.

Wastian je dalje priporočal, da preuredе Nemci svoje predvojno mišljenje in ravnanje in začno računati z novimi razmerami. Naravno je tudi, da se Nemci na nobenih pogajanjih ne smejo kazati gospodov, Slovence pa imeti za ljudi nižje vrste: enega Slovenca ali dva bodo morali sprejeti celo v prehranjevalni svet.

Vse bolj, kakor Slovencev, pa je bilo treba po Wastianovem mnenju okleniti se mariborskih nemških socijalnih demokratov, ker so njihovi zastopniki dotlej še na vseh pogajanjih kazali toliko razumevanja za nastale težke razmere, da bodo mariborskim Nemcem v skupnem delovanju krepka opora, posebno ker je tudi vlada na Dunaju pretežno socijalno demokratska. Pri narodno-političnih pogajanjih s Slovenci pa bo za mariborske Nemce še prav posebne važnosti **sodelovanje socijalnih demokratov, ki so ka brrez vseh ovinkov priznali, da niso nikaki dozdevni brezdomovinci, temveč da bodo nemški socijalni demokrati gotovo podpirali priklopitev Maribora k Avstriji.** Treba bo torej že iz narodnostnih ozirov to močno skupino upoštevati in pritegniti k skupnemu delu.

Na Wastianove besede se je sklenilo, da dobe v mestnem gospodarskem svetu Nemci 16 glasov, socijalni demokrati 4, Slovenci pa 2, to pa zato, da se po tem številčnem razmerju zastopnikov »že na zunaj pokaže moč posameznih strank.«

V sledeči razpravi, glede na vzdržavanje reda v mestu za čas vojaškega navala s fronte, je večina občinskega sveta ugotovila, »da zadostuje za to službo obstoječa mestna straža.«

Previdni in nezaupljivi podžupan Nasko je sicer ponovno sprožil vprašanje mariborskega nemškega vojaštva in zahteval zagotovitev njegove pomoči mestu, toda poslanec Wastian ga je zavračal in je pojasnjeval, da je bil v tej zadevi z magistratnim svetnikom dr. Valentinom že v Gradcu pri gospodarskem poverjeniku dr. Wutteju. Ta jima je zagotovil, **da se je sklenilo, da se Maribor priključi vojaškemr območju nemško-avstrijske države. En popolen madžarski polk je že določen za Maribor.**

Wastian je še omenil, da je dobil pooblastilo za izjavo, da je mesto res že uvrščeno v ozemlje, ki sklepčno velja za podrejeno nemško-avstrijskemu vojaškemu poveljstvu v Gradcu in **da bo vojaška oblast vse storila na korist Maribora in za njegovo priklopitev k Avstriji.**

Dr. Orosel se je pa v zvezi z izvajanji padžupana Naska vendar še potegoval za pomoč 47. pešpolka, češ, da bi se tej varnostni odredbi ne mogli upirati niti Slovenci niti socijalni demokrati, a Wastian je zopet nasprotno poudarjal, da je treba o vseh vojaških ukrepih prej zediniti se s **Slovenci in socijalnimi demokrati. Pač pa nj se župan takoj po tem sporazumu dogovori z graško vojaško oblastjo o nujni preskrbi oborožene pomoči za Maribor.**

Te važne Wastianove izjave nam kažejo, kako globoko so bili mariborski Nemci graška vlada in tamkajšnje vojaško poveljstvo prepričani, da pripade Maribor Avstriji. Tudi je jasno, da so imele graške vojaške in civilne oblasti prav resno volio izpolniti vse obljube, ki so se tikale obdržanja, oziroma osvojitve Maribora za Avstrijo. Živ dokaz temu je bil njihov odposlanec brigadir Ullman, ki je prispel v Maribor: uredit potrebno za nastanitev enega polka in v podporo Volksratu.

★

Pravična Usoda pa je ukazala drugače: ko so se mariborski občinski svetovalci po Wastianovem poročilu potolaženi in polni upanja razhajali iz mestne posvetovalnice, sem bil jaz že gospodar Maribora, sem že odpravil brigadirja Ullmana in s tem preprečil prihod madžarskega polka.

24 ur poznaje bi bil vsak naš boj za Maribor — bodisi besedni, bodisi z orožjem — prepozen in zato brezuspešen.

Popolnoma novo! Mladini zabranjeno! Prvič v Ljubljani!

Danes ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri
velika premijera filma

„SONG“

Drama hvaležne, požrtvovalne in globoko ljubeče kitajske deklice, dražestne

ANE MAY WONG

Kot partner izvrstni, nepozabni

HEINRICH GEORGE

Pretresljiva vsebina! Velenapeto dejanje! Izvrstna režija in igra!
Najnižje cene!

Kino IDEAL

Radio

Izvleček iz programov

LJUBLJANA (577 m 4 kw), ZAGREB (309 m 0.7 kw), PRAGA (349 m 5 kw), BRNO (441 m 3 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (380 m 4 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), LONDON (Daventry 1604 m 25 kw), RIM (448 m 12 kw), BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw), STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw).

Četrtek, 1. novembra.

LJUBLJANA 9: Prenos cerkvene glasbe od »Frančiškanov«. — 11: Lahka glasba. — 15: Literarna ura. — 17: Resna glaba; igra godba Drav. div. — 18: Cerkveno zvonenje. — 18.30: Drama. — 20: Koncert komornega tria. — ZAGREB 17.30: Popoldanski koncert. — 19.30: Prenos programa iz Prage. — PRAGA 19.30: Simfoničen koncert Češke filharmonije. (Čajkovskij, Bethoven). — BRNO 16.30: Popoldanski koncert. — 19: Orkestralen in pevski koncert. — 19.30: Koncert iz Prage. — VARŠAVA 20.30: Nabožna glasba in petje. — DUNAJ 10.20: Koncert na orgle. — 11: Koncert dunajskega simf. orkestra. — 16.15: Popoldanski koncert. — 19.30: Schubertove pesmi. — 20.45: Koncert nekdanje dvorne kapele. — BERLIN 20: Lahka godba. — 20.30: Mahlerjeva simfonija »Pesem o zemlji«. — FRANKFURT 20: Orkestralen in zborovski koncert. — LANGENBERG 20: Glasbeni in dramski večer. — STUTTGART 20.15: V spomin mrtvim. (Govori in glasba). — BUDIMPEŠTA 12.15: Simfoničen oncert. — 18: Koncert orkestra in solistov. — LONDON 19.45: Schubertove klavirske skladbe. — 20.35: Orkestralen in pevski koncert. — RIM 20.45: Mascagnijeva opera »Si«.

Petek, 2. novembra.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba, borzne vesti. — 19: Francoščina. — 19.30: Predavanje o ljudski umetnosti. — 20: Koncert godbe Drav. divizije. Vmes poje gosp. Gostič. — ZAGREB 17.15: Popoldanski koncert. — 20.35: Zabaven večer in lahka godba. — PRAGA 16.30: Komorni koncert. — 19: Koncert v spomin mrtvim. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16.15: Koncert kvarteta. — 18: Komorna glasba. — 20.05: Dramski večer in koncert. — STUTTGART 20: Simf. koncert filharmoničnega orkestra. — LONDON 19.45: Schubertove klavirske skladbe. — 20.45: Komorni koncert. — 22.35: Orkestralen in pevski koncert. — STOCKHOLM 18.30: Godba na harmoniko. — 20.15: Koncert Palestrina-kora.

Sobota, 3. novembra.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba in borzne vesti. — 17: Violina s spremljevanjem klavirja. — 18.30: Problem tuberkuloze v delavskem zavarovanju. — 19: Filozofsko predavanje. — 20: Lahka godba Drav. divizije; vmes poje g. Jug. — ZAGREB 17.30: Popoldanski koncert. — 20.35: Koncert sonat. — PRAGA 19: Koncert tamburaškega zbora. — 20: Suppéjeva opereta »Boccaccio«. — BRNO 19: Stolzova opereta »Eno samo noč«. — DUNAJ 16: Koncert orkestra. — 18.10: Komorna glasba. — 20.30: Opereta »Netopir«. — LANGENBERG 17.45: Koncert orkestra. — 20: Zabaven večer. — BUDIMPEŠTA 17.30: Vojaška godba. — 20.30: Kabaretni večer in lahka godba. — LONDON 19.45: Schubertove klavirske skladbe. — 20.45: Orkestralen in pevski koncert.

Prijatelji radia!

Preskrbite si prvovrsten užitek!

z INGELEN 3-cevnim sprejemalcem vseh valov in

z INGELEN Figaro zvočnikom z umetniško svileno sliko.

Mnenja odjemalcev o teh aparatih so v »Ingelen Radio Nachrichten«, ki so izšle v 400.000 izvodih in jih dobite v vsaki trgovini.

Našega sprejemalca dobite:

v **Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5.**
pri **Radioval, Kongresni trg 3.** ter
pri **Franc Bar, Mestni trg 5.** 132

RABITE
TUNGSRAM
Barijeve elektronke

Sokol

Sokol na Viču je pričel kljub raznim neprilikam in nesoglasju med članstom, ki se je pojavilo v zadnjem času, zopet krepko orati sokolsko ledino. Življenje v telovadnici je oživelo in tudi v prosvetnem delu upamo, bomo mogli pokazati letos večje uspehe. Letošnji javni nastop 1. julija je v tehničnem pogledu prav lepo uspel ter so se vsi oddelki častno odrezali. Žal, da j bilau deležba od strani Sokolstva in občinstva bolj pičla. Po javnem nastopu je bil kratek odmor. V nedeljo 4. t. m. pa bomo že videli telovadno akademijo agilnega viškega Sokola, ki bo nekaka proslava 10letnice osvobojenja. Akademija bo v dvorani Sokolskega doma ob pol 8. zvečer, z zelo pestrim sporedom. Nastopili bodo vsi društveni oddelki s prav srečno izbranim sporedom. Ženska deca bo izvajala «Konjičke», ženski naraščaj bo nastopil z ritmičnimi prostimi vajami in simboličnimi vajami po pesmici «Mila lunica»; članice z vajami na bradlji in rajalnimi vajami in končno člani, ki nam bodo pokazali razvoj prostih vaj od l. 1904. do 1928. To bo nekaka zgodovinska točka v sestavi prostih vaj. Po akademiji bo družabni večer s petjem in plesom, na kar opozarjamo zlasti ljubljansko Sokolstvo in ostalo napredno občinstvo. Vstopnina po 8 in 5 Din. Ugodna je tudi vožnja z avtobusom, ker je postajališče tik Sokolskega doma. V nedeljo vsi na Vič! Zdravo!

Seja zbora društvenih načelnikov mariborske sokolske župe se je vršila 28. oktobra v Narodnem domu. Zastopanih je bilo 16 društev. Iz poročila župnega načelnika je razvidno, da smo z rezultati letošnjih tekem lahko v vsakem pogledu zadovoljni in bo zelo umestno, da se enake prirede odslej vsako leto. Ker sodniški zbor letos ni popolnoma zadovoljil, je potrebno, da se tudi to uredi do prihodnjih tekem, ker bi sicer ne dosegli od tekem onih moralnih uspehov, ki jih pričakujemo. Župni zlet je bil povoljen, dasi bi bila lahko udeležba večja. V tem so se pokazala nekatera društva zelo nedisciplinirana, kajti došlo jih je od ponekod samo ali niti polovica prijavljenih. Pri večini društvenih in okrožnih zletov se je opazilo, da se polaga premalo važnosti na orodno telovadbo, ki tvori pri takih prireditvah najzanimivejše točke sporeda. JSS misli predpisati za prihodnje leto tekme, in sicer vaje, ki so jih izvajali letos češki Sokoli na svojih medzletnih tekmah. Ker so vaje težke, jih večina društev ne bo zmogla (ali pa bi število tekmovalcev padlo), zato se je sklenilo izvesti v mariborski župi posebne tekme v stilu letošnjih, vsa boljša društva pa tekmujejo obenem v od JSS predpisanih vajah. Glede prostih vaj za oba naraščaja se pošlje predstavka savezu, da naj razpiše natečaj. Sklenilo se je, da se predlaga Varaždin za tekme naraščaja, Maribor pa za tekme članov in članic. V drugi polovici decembra se bo vršil župni prednjaški tečaj. Seja župnega odbora se ne bo vršila 11. novembra, temveč že 4. ob istem času.

Tretje medzletne tekme ČOS v prosti telovadbi so prinesle naslednje rezultate: desetoboj: prvi Beranek Jan iz Boskovic, 5846 točk, šestoboj prvi br. Mandl František iz Prostjejova, 108.45 točk, tekmovalcev 61, skok v višino na mestu brez zaleta Strelec Fran iz Brna 144 cm, skok v višino z zaletom, prvi br Mrtinek Jaroslav, Znojm 185 cm, skok v višino ob palici, prvi br. Votava Jan, Smichov, 3.70 m, skok v daljino na mestu, Strelec Fran iz Brna, 291 cm, skok v daljino z zaletom, Odstrčil Fran iz Brna, 646 cm, tek na 100 m, prvi Vykoupil Jaroslav iz Kraljevega Polja 11.1 sek, tek na 400 m, isti v 51:4 sek, tek na 800 m, Dvorsky Jaroslav iz Prostjejova, 2 min. 2 sek., tek na 1500 m Hron Josip, Bubeneč 4 min 15:8 sek., tek po cesti na 18 km 803 m Racek iz Podol pri Brnu, 1 uro, 15 min. 54 sek., tek preko ovir 110 m dolgo, Lipčik Jaroslav iz Prostjejova 16:7 sek., na 400 m preko ovir, isti t 27:7 sek. v stafeti 400 krat 300 krat 200 krat 100 m je zmagala vrsta iz Brna I. v 2:10.2 min. V plezanju je dosegel prvo mesto br. Mandl Franta iz Prostjejova na dolžino 7 m v 7.5 sek. Pri metih so bili doseženi sledeči rezultati: metanje krogle Chmelik Vaclav iz Klatova, 13.30 m, met diska isti 38.65 m, met kopja isti 50.70 m. V plavanju v prostem slogu na 100 m je bil prvi Pecha Adolf iz Kraljevega Polja pri Brnu v 1:12.4, na 200 m prosti slog, Žižlavsky Svatopluk v 2:50.4. V prsnem plavanju na 100 m je bil prvi Kubeš Hubert iz Dunaja v 1:30.8, v skokih je bil prvi Zeleny iz Prage z 67 točkami. Dalje so se vršile tudi tekme v sabljanju in floretovanju. Prvi je bil v sabljanju Kenih Jindrich iz Prage, v floretovanju pa Hrnčirik iz Prage III. Vseh tekmovalcev je bilo nad 2500, kar je vsekakor napram raznim sportnim tekmam v omenjenih panogah velikansko število.

Sport

Prvenstvena tekma Primorje : Ilirija verificirana! Kakor znano, je LNP anuliral jesensko prvenstveno tekmo Primorje : Ilirija, ki se je odigrala 14. oktobra in ki je končala z zmago Primorja 5 : 4. LNP je že tudi odredil ponovitev te tekme na prihodnjo nedeljo, 4. novembra. Med tem je Primorje vložilo na savez protest proti anulaciji te tekme in savez je na svoji seji v torek 30. t. m. temu protestu ugodil ter odredil LNPu verifikacijo doseženega rezultata. S tem je tudi te afere, ki je prav po nepotrebnem v zadnjem času razburjala duhove v naših sportnih krogih, konec in se lahko smatra jesensko prvenstveno tekmovanje v Ljubljani v glavnem za zaključeno. Iz teh tekmovanj je izšlo moštvo Primorja kot prvo, ker ni izgubilo niti ene točke. Nadaljevanje prvenstvene kampanje nam bo prinesla šele prihodnja pomlad. Upajmo, da bo prihodnja sezona potekla mirneje in bolj v redu kot poslednji dve.

Preostali del prvenstvenih tekem Primorje : Slovan in Slovan : Hermes se na prošnjo SK Slovana ne odigra danes 1. t. m., temveč 4. in 18. t. m. (Sklep seje posl. odbora 30. X.) — LNP.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Danes, na praznik ob 10. dopoldne se vrši trening-tekma med I. moštvom in rezervo. Igralci se pozivajo, da pridejo točno in vsi ob pol 10. v garderobo. Ob vsakem vremenu! — Načelnik.

Hazena sekcija SK Ilirija. Danes, v četrtek ob 10. dop. skupni trening vseh hazenašic. Brezpogojno se morajo tega treninga udeležiti naslednje igralke: Černe, Brodar, Tratnik, Šifrer I in II, Jermol, Bernik, Nikica, Wohlfart, Godler I in II, Petrič, Janežič, Privšek, Kezele, Mirtič, Senekovič. Točno!

---

hvala za odvezo. Čeprav je bilo menda v zvezdah usojeno, njej in meni, in po tem takem ne more biti greh... Pravite, da sem vas mučil? Vprašal sem, ali se je smehljala? Zakaj njen smeh in nasmeh sta bila najlepše, kar je vobče kdaj videl svet. In vendar je bilo na njej lepega dovolj. Ali ste jo na primer kdaj opazovali pri klavirju?»

Kakor v sanjah je iztegnil roke predse in zaigral z njimi v mrak. In ko je on kazal, kako je igrala, se je možu zazdelo, da imajo njegove roke vse gibe in oblike in celo beloto belih Marijinih rok.

«Prestanite!» je zastokal, krčevito se trudeč, da bi gledal v stran. «Nikar!... Kako naj počiva, če jo neprestano kličete od mrtvih?»

Onj je obstal, zakaj prišla sta bila do hiše, v kateri je živel. In skoro trdo je uprl oči v moža in skoro neusmiljen je bil njegov glas, ko je odgovoril:

«Počivala ne bo nikoli. Kličem jo, ker je hotela, da jo imam pri sebi. Vse dni, vse noči, vsako uro in vsak trenutek mojega življenja je z menoj. Ko pridem zdajle v svojo sobo, bo stala zraven mene in mi bo govorila...»

Pomolčal je. Nato je skrivnostno dodal:

«Ona je Navdahnjenje...»

In čez čas:

«Ali ne verjamete, da je Marija pri meni? Ali jo hočete slišati, kako se smeje?... Počakajte.»

S to besedo ga je pustil samega in odhitel v hišo. Moževo srce je zamiraje štelo pragove njegovih stopnic. Nato se je v prvem nadstropju odprlo okno, ne da bi se bila posvetila luč. Strune so zapele pod dotikom Novljanovih prstov. Zažuborelo je, razlilo se na cesto in se razšumelo v večer...

In zdajci je izpreletelo moža kakor groza:

Da, to je bil Marijin smeh! Izviral je kakor srebrn studenec, vzpenjal se kakor mavrica in ugašal kakor zarja na trudnem obzorju. Zvenel je zdaj v radosti, zdaj v bolesti, zdaj kakor v sanjah in zdaj kakor žarka strast. Pel je kakor kri devojke, ko klone Možu v objem in kakor svetla, v gloriji plamenеča duša Žene, ki drži dušo dragega v naročju svoje milosti in jo nese solncu naproti!

— — — — — — — —

Klavir je bil zdavnaj utihnil. Ob golem kostanju je nepremično slonel človek v črni suknji in hlipal...

Norma Patterson:

Zmaga!

Še dolgo potem, ko je bil odprl oči, je ležal nepremično, s pogledom uprtim v steno, ki jo je bil najprej opazil. Občutek razkošne udobnosti mu je prešinjal telo in duha. Čista svetloba, bežeča sreča, podobna pajčevini, hlad belozelenkaste vode, ki je v njej čofotal, ko se je učil plavanja . . . Tako je nekaj časa pokojno ležal, ne misleč ne na prošlost ne na bodočnost; njegov duh se je odpočival v nepojmljivi sreči sedanjosti.

Preko stene je migetala senca, se umirjala, priklanjala se in izginjala. Vedel je, da hodi strežnica okoli in da soj sveče pači njeno silueto. Spet in spet je prihajala mimo. Izprva so se sence ostro črtale, a zdaj jih je videl motne in meglene; in nazadnje je ostala samo še zleknjena senca sveče.

Skozi okno je lezla v sobo siva svetloba in oznanjala dan. Od nekod se je razlegal glas roga, ki je trobil budnico.

Njegovo telo se ni zganilo, a duh se je odzval klicu in stopil nared . . .

Polk! Ali se bo mogel kdaj vrniti k njemu in se spet bojevati s tovariši? Težko je bilo, ko jih je moral ostaviti. Bili so izven zakopov in so streljali — na višku naskoka — v trenutku, zaradi katerega je bil menda preživel vse svoje bivše življenje. Vse vežbanje, vse težave, ločitev od dragih, vsa dolga, pusta doba v strelskih zakopih — vse je vodilo v ta edini trenutek. A tisti mah, ko so zdrevili naprej, v bojni hrup in zmagoslavje, se je nekaj zgodilo. Izprva si ni bil v svesti, kaj je bilo. Čutil je, da ga je nekaj ustavilo in zavrtilo in prevzel ga je občutek, da pada — p a d a — med tem, ko so oni drli naprej in ga puščali za seboj. Kako si je želel zmage — in zdaj je ne bo deležen! In ko se bodo zvečer zbirali v taborišču in govorili o njej, ga ne bo tam . . .

Videl je bil Trava Barnesa, ko se je ozrl, ter opazil izraz njegovega lica. Izraz, ki ga ni moči ne opisati z besedami ne predstaviti si ga, če ga nisi videl. Trav je obstal, on mu je mahnil z roko, a Trav se je obrnil in zdrevil naprej — kakor da beži pred tem, kar je bilo za njim. In topotanje nog in bojni krik in hrup — vse se je izgubilo nekam v daljavo . . .

Da, vrniti se mora k polku. Saj ne more biti tako hudo ranjen — saj, hvala Bogu, ne čuti bolečin.

Počasi je okrenil glavo. Sveča je dogorevala v poskakujoč plamenček. V svetlobi, ki je prihajala skozi okno, je zagledal strežnico in zdravnika, ki sta se pogovarjala. Nekaj časa se je obotavljal, boječ se odgovora, ki mu ga bosta dala na njegovo vprašanje. Naposled se je ohrabril in zajecljal: »Ali se bom kmalu lahko vrnil — k polku?« Zdravnik in bolničarka sta se obrnila k njemu; doktor je pristopil in sedel na njegovo posteljo. Izprva je mislil, da je vojaški zdravnik, nato pa je spoznal v njem starega doktorja iz svojega domačega mesta.

»Da,« je prirdil stari zdravnik, »kmalu boste spet pri svojem polku!«

Radost ga je tolikanj prevzela, da se ni mogel čuditi. Na vojni je vsak otopel. Človek, ki je bil včeraj še v krogu svojih prijateljev, a je danes že gledal smrti v obraz, ni bil več zmožen burnih občutkov.

Kako je bil vesel in hvaležen, da je videl tu, v tujem mestu, vse svojce zbrane okoli sebe. Vsi so bili tiho stopili v krog svetlobe ob njegovem zglavju in so smehljaje se zrli nanj. Dvakrat jih je skrbno preštel — in videl je, da ne manjka nikogar. Bila sta oče in mati, držeča se za roke; sestrica Becky, ki je hodila še v šolo, vsa razigrana od igre in smeha; bil je John, njegov starejši brat, ki je moral ostati doma. Spomnil

Ob prevratu na Primorskem

Po obletnici majniške deklaracije, ki se je na kar najslovesnejši način praznovala v Trstu 30. maja 1918. leta, je bil naš narod na Primorskem trdno prepričan, da se bliža s hitrimi koraki konec vojne in ž njim njegovo odrešenje. Za naš narod v Trstu ni bilo niti najmanjšega dvoma več, da iz razsula stare habsburške monarhije vstane Jugoslavija, v kateri bodo ujedinjena vsa plemena južnih Slovanov, in marsikje je bilo

† Dr. Otokar Rybař.
ob prevratu predsednik Narodnega sveta v Trstu.

mogoče videti družbe navdušenih ljudskih politikov, ki so na zemljevidu začrtavale meje bodoče Jugoslavije nad Celovcem na eni ter na Bosporu in Dardanelah na drugi strani. »Niti pedi naše zemlje ne smemo izgubiti! se je govorilo vsepovsod. »Tudi beneški Slovenci se morajo zopet združiti z ostalim narodom!« se je poudarjalo. Da bi Trst in Reka ne bila naša, je bilo popolnoma izključeno.

Narodno veče v Zagrebu

Cesarjev manifest »Mojim zvestim avstrijskim narodom«, ki je bil objavljen v Trstu 18. oktobra, je čitalo ljudstvo brez zanimanja, če ne naravnost s pomilovalnim posmehom. 19. oktobra je zagrebško »Narodno Veče« izdalo svoj proglas, ki je oznanjal popolno svobodo in ujedinjenje troimenega našega naroda. Ta proglas je pobudil velikansko navdušenje med primorskimi Jugosloveni. Ustanovili so se nemudoma »Narodni sveti« v Trstu, Gorici in Puli, nato pa po vrsti po vseh večjih krajih. V plenum »Narodnega veča« so bili poleg poslancev pozvani: za Reko dr. Rudolf Lenac; za Istro dr. Gjuro Červar,, Josip Grašič, dr. Šime Kurelić; za Trst dr. Iv. M. Čok. Tržaškemu »Narodnemu svetu« je stal na čelu držav. poslanec dr. Otokar Rybař, goriškemu dr. Karel Podgornik, pulskemu pa Lacko Križ.

Tržaški Italijani

Tržaški Italijani so se držali ob vseh teh dogodkih precej resignirano. Zato pa so tem živahneje delovali iredentistični begunci v inozemstvu. Vest milanskega »Corriere della Sera«, da so bivši tržaški poslanci dr. Pitacco, Renati, Ghiglianovich in Zanella posredovali v Londonu in Parizu zaradi Primorja, ki naj bi se priključilo Italiji, in da jeh je Clemenceau potolažil z besedami: »Vaša stvar je naša stvar, poznamo vaše trpljenje, z Orlandom in Sonninom smo popolnoma edini . . .«, je v Trstu pobudila splošno pozornost, zlasti pa poživila dotlej precej poparjene italijanske kroge. To pa še tem bolj, ker so tedaj tudi italijanski poslanci v dunajskem parlamentu, združeni v »Fascio Nazionale«, podali izjavo (25. oktobra), da smatrajo vsa avstrijski monarhiji pripadajoča italijanska ozemlja že za izločena iz teritorijalne skupnosti in zato nimajo več naloge, da bi se pogajali z dunajsko vlado in z zastopniki avstrijskih narodnosti o preosnovi države.

Tržaški »Narodni svet« je z ozirom na italijanske naklepe glede Primorja in Trsta že v svoji izjavi od 19. oktobra zavzel odločno stališče proti odtrganju Trsta od njenega zemljepisnega in gospodarskega zaledja.

»Narodni svet« je imel svoje poslovne prostore v Narodnem domu, v Čitalnici, uredništvo »Edinosti« pa je bilo središče vse obveščevalne službe in je bilo v stalni telefonski zvezi s Splitom, Zadrom, Reko, Zagrebom, Gorico, Ljubljano in Dunajem. Delalo se je dan in noč skoraj brez prestanka.

Upor »Jelačićevcev« na Reki

Ob neprestanem grmenju topov na fronti je 23. oktobra prispela iz Reke vest, da se je tamkaj uprl 79. pešpolk, Jelačićevci, da je polk pod hrvatskimi zastavami naskočil honvedsko vojašnico in pregnal Madžare. Prihajale so tudi vesti o pouličnih bojih. Ta vest je zelo razburila tržaške italijanske kroge, ki so ravno tako Reko kakor Trst smatrali za neizpodbitno italijansko posest. Odtlej se je prejšnja italijanska prijaznost napram slovanskemu življu znatno ohladila, k čemur je še prav posebno pripomoglo dejstvo, da se je v slovanskih tržaških krogih z velikanskim oduševljenjem sprejela vest o ustanovitvi svobodne Češkoslovaške države (28. oktobra), s še mnogo večjim pa praznovala naslednjega dne proglasitev svobodne države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Jugoslovenska vojna mornarica

Ker je moštvo vojne mornarice v Puli zagrozilo, da s 1. novembrom zapusti brodovje in ga prepusti svoji usodi, so se medtem začela pogajanja med Dunajem in Zagrebom za prevzetje avstro-ogrskega brodovja po Narodnem veču, kar se je izvršilo v Puli 31. oktobra v navzočnosti kontreadmirala Hortya, sedanjega madžarskega državnega poglavarja. Za Narodno veče so podpisali zapisnik dr. Ante Tresić-Pavičić, dr. Iv. M. Čok in Ivan Bukšek, za pulski Narodni svet pa Lacko Križ, dr. Lovro Skalier, dr. Mirko Vratović, dr. Marij Krmpotić in fregatni kapitan Metod Koch. Za poveljnika jugoslovenskega vojnega brodovja je bil imenovan kapitan Janko Vuković Podkapelski, ki pa se je že naslednjega dne potopil z dreadnoughtom »Viribus Unitis«, ki so ga Italijani torpedirali. Za novega začasnega poveljnika brodovja je bil nato imenovan Metod Koch, ki je bil ob tej priliki povišan v čin kontreadmirala.

Tržaška revolucija

Z ozirom na vesti, ki so prihajale s fronte, zlasti pa zato, ker se je bilo bati, da bodo s fronte se valeče mase vojaštva krenile tudi preko Trsta, in so se vobče v Trstu že začele množiti tatvine in roparski napadi, katerim varnostni organi ob splošnem popuščanju discipline niso bili kos, se je v Trstu ustanovil »Odbor za javni blagor«, v katerega so po daljših medsebojnih pogajanjih vstopili predstavniki socijalistične in italijanske nacijonalne stranke in Narodnega sveta. Odboru je bila naloga, da skrbi za mir in red v mestu. Tako je prišlo do ustanovitve nekake narodne garde, ki se je delila na tri oddelke, socijalističnega, italijansko nacijonalnega in jugoslovenskega, ki je bil podrejen Narodnemu svetu in je imel svoje poveljništvo in orožarno v Narodnem domu.

Okrog poldneva 30. oktobra se je raznesla po Trstu vest, da so Angleži zasedli Pulo. Vest, dasiravno neresnična, se je uro pozneje »potrdila« in hipoma je bilo vse mesto v italijanskih zastavah. Prebivalstvo je napolnilo ulice. Manifestacija za Italijo in demonstracije so se vršile do večera. Tu pa tam je prišlo tudi do spopadov z orožjem in zlasti v prvih večernih urah se je okoli Narodnega doma precej močno streljalo. Ob tej priliki je padel na vogalu hotela »Evrope« v srce zadet železniški uradnik Anton Irgolič.

Zaprisega jugoslovenskega vojaštva

Ker je medtem Narodno veče v Zagrebu izdalo ukaz, da se zapriseže vse vojaštvo jugoslovenske narodnosti, je Narodni svet v Ljubljani imenoval za poverjenika za Trst dr. Otokarja Rybara, ki je tako dobil nalogo, da zapriseže jugoslovensko vojaštvo v Trstu. Zgodilo se je to 31. oktobra dopoldne v veliki vojašnici. Vse vojaštvo je nosilo trobojne znake in se je vzkliku »Živela Jugoslavija«, s katerim je dr. Rybar zaključil svoj nagovor, odzvalo s trikratnim »Živio!« Žal, pa je treba tu povedati resnico, da je bila popoldne vojašnica že skoro prazna in se je vojaštvo s častniki vred skoraj do zadnjega že razbežalo na vse strani. Tako je novoimenovani poveljnik jugoslovenske vojske vr Trstu, podpolkovnik Jože Svetič, ostal skoraj brez vojske, izvzemši nekoliko prostovoljcev, osvobojenih srbskih vojnih ujetnikov in res disciplinirane čete češkoslovaških mornarjev in vojakov, ki se je prostovoljno stavila na razpolago Narodnemu svetu.

Tržaški c. kr. namestnik baron Fries - Skenc in policijski ravnateli dvorni svetnik dr. Anton Mahkovec sta 31. oktobra pobegnila iz Trsta. Barona Friesa so aretirali v Ljubljani, pa so ga pozneje izpustili pa nalogu Narodne vlade.

Tržaško odposlanstvo v Benetkah

Varnostne razmere v Trstu so se z vsakim dnem slabšale, zlasti ker je občinstvo že 30. oktobra vdrlo v jetnišnice in izpustilo vse jetnike, med katerimi je bilo poleg političnih »grešnikov« tudi veliko število nevarnih zločincev, ki so potem kradli in ropali po mestu. Bati pa se je bilo tudi poplave s fronte in to je dalo povod »Odboru za javni blagor«, da je 31. oktobra oddal brezžično brzojavko na poveljnika antantnega brodovja v Benetkah, ki se je glasila:

»Odbor za javni blagor v Trstu namerava z ozirom na zelo težavni položaj v mestu poslati v petek 1. novembra zjutraj torpedovko jugoslovenskega »Narodnega Veča«, da se dogovarja z antantnim brodovjem. Prosimo, da nam pridete naproti do Caorle.«

Ker na to brzojavko ni bilo odgovora, se je pozneje brzojavka ponovila z dostavkom, da se pričakuje odgovor do 9. zvečer. Na to brzojavko je prišel odgovor: »Dobro, prav dobro.« Ob 9. zvečer pa je dospel še naslednji odgovor: »Evo odgovora Odboru za javni blagor. Dobro. Jutri zjutraj od 9. dalje. Vrhovno poveljništvo v Benetkah.«

V Trstu so mislili, da je prišel odgovor od poveljništva antantnega brodovja, in so zato pričakovali, da se najbrž že naslednjega dne pojavi antantno brodovje pred Trstom.

Naslednjega dne, 1. novembra, je ob 5. zjutraj odplula jugoslovenska torpedovka pod poveljništvom linijskega poročnika Petra Pavla Vučetića proti italijanski obali. Na krovu je bil drugi častnik praporščak Ante Račić in pa tržaški odposlanci Callini, Samaja, dr Ferfolja in dr. Tomažič. Pričakovalo se je, da se torpedovka vrne še istega dne, ali pa vsaj, da pride kako brezžično sporočilo, toda ni bilo ničesar. Ljudstvo je zaman čakalo na obrežju. Enako je bilo naslednji dan. Torpedovka se je vrnila šele v nedeljo 3. novembra opoldne.

Ko je plula iz Trsta proti italijanski obali, so jo obstreljevali z avstrijskimi topovi iz Gradeža, dasiravno je plula pod slovensko zastavo. Morala je signalizirati svojo narodnost, da so prenehali s strelianjem. Pred Benetkami sta ji prišli naproti dve italijanski torpedovki. V Benetke je prispela okoli poldneva. Ob eni popoldne je vrhovni poveljnik italijanskega brodovja sprejel tržaške odposlance, ki so šele tedaj spoznali, da v Benetkah ni niti sledu o antantnem brodovju.

Italijanski admiral je sprejel odposlance. Samaja, italijanski nacijonalist, je opisoval težavne razmere v Trstu in zaključil: »Prišel sem, da prosim pomoči za svoje brate. Ne govorim več kot zastopnik Odbora za javni blagor, temveč kot zastopnik narodne zveze (Fascio Nazionale). Kot tak prosim **okupacije s strani Italije, da bomo zedinjeni.**«

Callini je v imenu socijalistov zahteval intervencijo antante, če pa ta ne bi bila mogoča, pa intervencije Italije v sporazumu z antanto.

Dr. Frfolja je s svoje strani pojasnil položaj v Trstu in izjavil, da mora ugovarjati izjavi odposlanca Samaje, ker se ta ni držal naloge, ki mu jo je dal »Odbor za javni blagor«, ki je sklenil, da morajo odposlanci **zaprositi pomoči in okupacije edino-le od antante, ker Narodni svet SHS smatra Trst in jadransko obalo za sporno ozemlje, o katerem bo končno odločala mirovna konferenca.**

Naslednjega jutra je sporočil admiralov pobočnik odposlancem, da so se njihove zahteve sporočile antantinim vladam. Ob 10.30 je drug pobočnik prinesel pisan odgovor vrhovnega poveljnika italijanske vojske, maršala Diaza: »Odpošljem takoj pomoč Trstu. Torpedovka je odplula iz Benetk v nedeljo, 3. novembra zjutraj in priplula v Trst ob pol 1. popoldne.

Prihod Italijanov v Trst

Ko se je v Trstu zvedelo, kak uspeh je doseglo odposlanstvo »Odbora za javni blagor«, se je skoraj ves Trst zgrnil na obrežje, da bi pričakal prihoda italijanskih ladij, katerim je poveljnik jugoslovenske torpedovke Vučetić moral točno popisati in celo zarisati pot, po kateri morajo pluti, da pridejo brez nesreče skozi minska polja do Trsta. Okoli 4. popoldne so se pojavile ita-

Od fašistov požgani Narodni dom, nekdaj zbirališče tržaških Slovencev.

lijanske vojne ladje, šest torpedovk, na čelu jim »Andace«. Množice so naravnost besnele od navdušenja. Ko so se začeli izkrcavati laški vojaki, jih je vse objemalo in poljubovalo.

Svečanostni sprejem se je vršil v veliki dvorani namestništvene palače, kjer je prvi pozdravil poveljnika italijanskih čet, ki so se izkrcale, generala Petittia di Roreto, bivši župan dr. Valerio, v imenu socijalistov odvetnik dr. Puccher, v imenu Narodnega sveta pa dr. Rybař, ki je nosil širok trobojen trak preko prsi, in se je zahvalil za tako hitro intervencijo, ki naj ohrani mestu mir in red, dočim se bo vse ostalo uredilo na pristojnem mestu. General Petitti je odgovoril s kratkim, odsekanim »Vedremo, vedremo!« (»Bomo videli!«). Nato se je vršil v mestni hiši nov sprejem, ki pa je bil strogo italijanski in se je govorilo čisto odkrito o doslej neločljivo z Italijo zedinjenem Trstu. Naslednjega dne, 4. novembra, je general Petitti že izdal oglas na prebivalstvo, s katerim se je razglašala **»italijanska politična in upravna oblast nad vso Julijsko Krajino«.**

Tega dne je »Narodni svet« v Trstu že podal svojo izjavo proti italijanski okupaciji Trsta in je tudi »Narodno Veče« v Zagrebu brzojavno protestiralo pri predsedniku Wilsonu. Obenem s tem protestom je »Narodni svet« v Trstu tudi pozval jugoslovensko občinstvo, naj z izvešanjem narodnih trobojnic in z nošenjem kokard v narodnih barvah pokaže, kako je Trst tudi jugoslovenski, ne pa samo italijanski. Toda že istega dne se je pričel z italijanske strani lov na ljudi, ki so nosili take kokarde, in takoj nato je izšel guvernerjev ukaz, ki je prepovedoval vse zastave in znake, izvzemši zastave in znake v barvah antantnih držav.

Trst je bil tako v dveh, treh dneh — italijanski in pretrgane vse zveze z Jugoslavijo.

Zasedba Notranjske, Primorja in Dalmacije

Dan po italijanskem prihodu v Trst, 4. novembra, so Italijani tudi že prišli na Reko, zasedli Zader, Lastovo, Korčulo in Vis. 5. novembra Pulo in Opatijo, a 6. Šibenik. V Gorico so dospeli 6. novembra in zasedli so celo tudi že Podbrdo 7. novembra so v Gorici italijanske straže zamenjale jugoslovenske. 12. novembra so bili Italijani že v Logatcu, a 14. novembra je že moral poveljnik srbskih čet v Ljubljani, podpolkovnik Švabić, protestirati pri italijanskem generalu v Logatcu proti prodiranju italijanskih čet preko demarkacijske črte.

V desetih dneh so Italijani zasedli vso Primorsko in Notranjsko, seveda pod belimi zastavami in razglašujoč, da prihajajo v imenu zaveznikov, ter obetajoč prebivalstvu skorajda zvezde z neba. Obenem so pa tudi že od vseh strani začela prihajati poročila o italijanskih nasilstvih.

Tako se je prevrat, od katerega si je primorsko jugoslovensko prebivalstvo z vso gotovostjo obetalo odrešenja v lastni narodni državi, izprevrgel v nov jarem, ki je še veliko težji in kruteiši od nekdanjega.

Pogled na Trst

Kvalitetna znamka
za pletena oblačila
Otvoritev tovarniške zaloge
dne 30. oktobra
pri
GRIČAR in MEJAČ
Ljubljana, Selenburgova ul.
VARSTVENA ZNAMKA
JKKOLJ
PLETENINE S TO ZNAMKO SO NAJBOLJŠE!

Naši onstran granic

—p **Pod kaznijo razlastitve.** Mussolini je nedavno zopet govoril o važnosti kmetijstva za narod in državo, zatrjujoč, da bo storil vse, kar mogoče, za prospeh kmetijstva. Kmetovalci so dolžni, storiti, kar jim ukaže vlada. »Gospodarski program se izvrši točno tudi proti indolenci in skepticizmu morebitnikov, ker je načrtana bonifikacija dolžnost vseh prizadetih pod kaznijo razlastitve.« V Primorju treba širokopoteznega gospodarskega dela, ako se hoče pokrajinam res kaj pomagati. »Piccolo« pravi, da naš kmetovalec ljubi svojo zemljo in jo nerad zapušča. Fašistični tajniki pa sklepajo na svojih sestankih, da naj se slovensko izseljevanje z vso močjo pospešuje. Ljudje s tako mentaliteto bodo posegli ob prvi priliki tudi po — kazni razlastitve!

p— **Tečaje za izobrazbo** otvori ženski fašij v Gorici. Sledil mu bo tudi moški fašij. Med Lahi je zelo občutno pomanjkanje izobrazbe. Pred vojno je ni bilo in po vojni je v tem pogledu še slabše. Par let pred vojno je bil razkril takratni Faiduttijev dnevnik »L'Eco del Litorale« škandalozno dejstvo, da je od Lahov v goriškem mestu, ki jih je bilo 1400, nepismenih 60%. Laški liberalni gospodje so pihali od jeze in otvorili so tečaje za analfabete, ki se pa niso obnesli. O šolskem obisku mestnih otrok so imeli na magistratu tako evidenco, da so vprašali neko slovensko mater, če je njen sin sploh hodil v šolo, baš — ko je napravil maturo na gimnaziji.

p— **V Furlanijl** si fašizem kar ne more priboriti trdnih tal. V Rimu nervozno presojajo položaj med Furlani in izpreminjajo fašistično vodstvo v Vidmu. Te dni je odstopil deželnozvezni tajnik Perotti in imenovan je za tajnika Arturo Cattaneo in za podtajnika Enricco Jancello. Staro je sovraštvo med Furlani in Italijani, pa se ne da izkoreniniti s fašističnimi frazami. Furlani so romanski narod, Italijani pa nočejo biti.

p— **Dalmatinska zastava društva »Cosclenza Adriatica«.** V Palanzi so razvili v gledališču dalmatinsko zastavo društva »Coscienza Adriatica« (Jadranska vest) na zelo slovesen način. Navzoči so bili zastopniki vseh oblasti, poslanci, senatorji, pismeno sta pozdravila dalmatinsko zastavo admirala Acton in Cagni. Po ceremoniji v gledališču so odborniki društva posetili maršala Cadorna v njegovi vili v bližini in mu izročili društveni znak z naznanilom, da je imenovan za častnega člana »Coscineze Adriatice«.

p— *Naslov «Marchese del Sabotino»* je dobil italijanski maršal Peter Badoglio.

p— **O kraškem vodovodu** govorijo in pišejo fašistični voditelji tako, da bi moralo misliti prebivalstvo, da se res izvrši to ogromno delo v kar mogoče najkrajšem času. Določena je ustanovitev dveh konsorcijev, enega za gorenji kraški del in drugega za spodnji. V bolonjskem listu »Carlino« je pisal Giovanni Borelli o kraški vodni napeljavi, kakor da bi bila prav blizu izvršitve. Problem zadeva tržaško in goriško pokrajino. Samo dopolnitev in ureditev tekom vojne s strani Avstrije v naglici zgrajenega vodovoda je proračunjena na več milijonov. Z restavracijskim delom se prične v kratkem in občinski načelnik Kompare je na sestanku v Sežani mogel povedati, da bodo imele številne kraške občine že prihodnje poletje dovolj vode vsaj za elementarne potrebe. Nato pravi »Piccolo«: »o konkretnih predlogih za integralno rešitev problema pa nam ni nič znano.« Kaj naj rečemo potem k drugim številnim bobneče razglašenim bonifikacijskim napovedim?

p— **Končno izpuščeni.** Znanih požigov na Primorskem, zlasti še požiga šole »Lege nazionale« na Proseku so bili osumljeni Martelanc, učitelj v Vipavi, Gruden, bivši železniški uradnik iz Zgonika in Cibic, učitelj v Trstu. Po 60 dneh trpljenja so bili končno izpuščeni iz zaporov v ulici Coroneo v Trstu, ali pod pogojem, da ne smejo iz obsežja občin, v katerih bivajo, brez posebnega dovoljenja oblasti. Torej so konfinirani vsak v svoji občini! Če bi hotel na primer Gruden iz Zgonika v Trst, bi moral prositi za to dovoljenja pri policijski direkciji in ako bi prišel ugoden odgovor, pa kdo ve kedaj, bi smel iti v Trst, seveda vedno nadzoran po varnostnih organih. V zaporu »Coroneo« v Trstu so bili imenovani v »političnem oddelku« v veliki družbi, kadar so jih pustili na zrak, v celici sta bila skupaj Gruden in Martelanc, Cibic je bil drugod. Celica je dolga 4 m in široka 2.10, visoka 3 m; oba skupaj sta imela 30 m³ zraku. Na kvesturi so vse tri slikali, 16 podpisov je bilo treba in pritisniti 40 prstnih odtipov. Policijski komisar jih je surovo oštel, na to pa so bili puščeni na svobodo. Čisto nedolžni so. Policijska oblast je napenjala vse svoje sile, da bi kje kaj iztaknila proti njim, pa ni dobila nikjer nič za nje obtežilnega in tako ni bilo drugače kot da so jih izpustili po 60-dnevnem mučenju. Sedaj so konfinirani in policijski organi imajo nalogo, izvohat kaj proti njim, da bi jih znova vrgli v zapor in ostro obsodili.

Ustna duplina je najkrajša pot za dohod bolezenskih klic v naše telo. Pri bolezni žrela, hripavosti glasu in nahodu so radi tega neobhodno potrebne okusne

ANACOT-PASTILE
DR. A. WANDERA

se je zadnjega meseca v domačem mestu, kako mu je zavidal, s kakšnim zanimanjem je ogledoval njegovo uniformo, puško in sleherno podrobnost oprave; še zdaj mu je zvenel v ušesu njegov trpki glas, ko mu je pri slovesu segel v roko: »To je velika prigoda, Kid! Bože, kako ti jo zavidam!« In bilo je Dekle — o, njene krasne, široko odprte oči! — in je iztezalo roke proti njemu . . .

Poseben vzrok so morali imeti, da so bili vsi prišli. Čudil se je, kaj bi utegnilo biti?

A v tem se je spomnil: prav ta skupina se je bila pred leti zbrala na peronu, ko je odhajal na vseučilišče. Slovo jim je šlo do živega, a vendar so bili ponosni. Izza solz jim je seval smehljaj. Imel je novo obleko in mati mu je bila spravila v žepe nekaj slaščic. Skoro sram ga je bilo, da je še vedno tako rad jedel slaščice. A kako slastno so mu teknile potlej v vlaku, ko jih je zobal, skrivaje se za svojim časopisom!

In ko se je odpravljal v Francijo, so se bili spret vsi zbrali. Vse dopoldne so stali na pekočem solncu, da pričakaje njegovega parnika in mu pomahajo v slovo. Spet so se smehljali med solzami . . . In zdaj so bili že v tretje zbrani — že v tretje te solze in ta smehljaj! — in njemu je bilo, kakor da se spet poslavlja od njih in nekam odhaja. Na njihovih obrazih je videl žalost, toda obenem so bili ponosni. Kako lepo, da so prišli!

Nič čudnega ni bilo videti, ko so jeli drug za drugim odhajati in nestajati. Naposled je videl samo še očeta in mater; drug na drugega sta bila naslonila glavo in sta zrla nanj — koliko ljubezni je bilo v njunem nasmehu! Bila sta kakor na sliki, ki jo je imel doma na mizi v lepem mahagonijevem okvirju. In ko sta tudi onadva izginila, mu je ostala samo še tolažilna roka starega doktorja.

Siva jutranja megla se je zgoščevala v oblak in ranjencu je bilo, kakor da ga hoče odnesti s seboj . . . Izgubil je dotik roke starega doktorja in z njim vred ga je minila teža telesa in duha. In zagledal se je stoječega na griču v čudni zarji novega dne.

Iz goste megle za seboj je začul tanki glas trobačevega roga . . . in topot . . . topot brezteleshih nog . . . Obrnil se je in jih zagledal, kako so prihajali. Velika vojska je korakala proti njemu. Bližali so se, kakor daleč mu je segel pogled.

Bili so prečudna družba — nekoliko razcapana in zanemarjena. Mnogi med njimi so bili mladi kakor on. Čepice in obleka so jim bile pomanjkljive in — bili so neoboroženi! In naj so imeli nekdaj svoje uniforme še tako v časti, zdaj je videl, da jim ni več do njih.

Ko so mu prišli v dogled, je izprva mislil, da so njegov stari polk. Mnogo, mnogo jih je bilo tu. Toda ko so prispeli bliže, je spoznal med njimi tudi Francoze, Angleže, Ruse, Srbe, Italijane in — ali je mogoče? — Nemce! Ostrmel je: njegovi prijatelji so se tovariško družili z njimi in so korakali z njimi isto pot . . .

Prišli so do njega. Godba je postala glasnejša, korak močnejši. Tu in tam je srečal kakega znanca iz svojega domačega mesta. Glej, tudi Trav je bil med njimi. Z vzkrikom mu je pohitel naproti; prijatelji so mu prožili roke in on se jim je pridružil.

V koraku te svetle armade je bila čudna lahkota, ki ni imela opravka ne z nogami ne s telesi, ampak je menda izvirala iz tistega, kar so videli pred seboj. Glave so nosili pokonci, obrazi so jim sijali. Videti je bilo, da jim ni mar, katera dežela je zmagala . . .

V neskončnih urah čakanja pred bitkami so bili trenutki, ko je vsak vznemirjeno ugibal, kaj je pravo in kaj je zlo. Ob žvenketanju jekla sta se oglašali po zakopih, med živimi in ubitimi, neizprosni vprašanji »Zakaj?« in »Kam?« In v toči granat si nehote mislil na mir kot na nekaj, kar pride nekega dne — kar m o r a priti — toda nihče si ni mogel predstaviti zveze med tistim nedomiselnim trenutkom in tem ostudnim klanjem.

Zdaj pa, ko jim je gledal v obraze, je mahoma razumel njihov sijoči pogled. Obšlo ga je kakor razodetje. Oni so vedeli! Zanje je bil zastor dvignjen — videli so mir!

Prestopili so bili prag skrajne žrtve — prag nesmrtnosti. Iz ljubezni do domovine so bili darovali svoja življenja in njih nagrada je bil mir sveta. Ne samo to, da prestane vojna, ampak tisti trajni mir, ki se poraja iz bratstva vseh narodov in vseh ljudi.

In to je bila zmaga! Velika, končna zmaga, katere je bil deležen tudi on!

LJUBLJANA, Komenskega ulica 20 — BEOGRAD, Carinska ulica štev. 10

»ČEHOSTAKLO«

INDUSTRIJA STEKLA

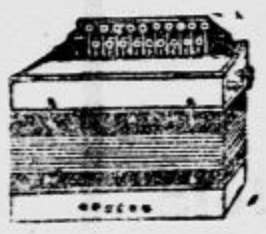

Inštrumenti - gramofoni strune - plošče
Zahtevajte prospekte
Pošiljatev po povzetju

Lasina specijalna popravljalnica:
za godala na lok, za druge orkestralne inštrumente za harmonike in **PIHALA.**

F. PERC, Maribor, Gosposka 34
Kdor pokaže to reklamo, dobi 10 % popusta

Vse, kar leze ino gre

torej mladi in stari, siromašni in bogati

vse, vse biti v »Ljudsko samopomoč« za slučaj smrti v Mariboru, v to največje podporno društvo za Slovenijo, ki šteje danes še nad 10.000 članov in je izplačalo v tekočem letu okroglo 200.000 Din na podporah.

S prispevki po 1 oziroma 2 in 5 Din za vsak smrtni slučaj si lahko zasigura vsakdo 2000 oziroma 4000 ali 10.000 Din in tudi več podpore svojim ostalim.

Do nadaljnega se sprejemajo še vse zdrave osebe do 80. leta. Kdor še torej ni član tega človekoljubnega in prekoristnega društva, naj zahteva še danes pristopno izjavo od »Ljudske samopomoči« v Mariboru, Aleksandrova cesta 45, poštnine prosto.

Poverjeniki se sprejemajo za vsak kraj Slovenije. 12438

Zima bo dolga in mokra!

Preskrbite se z najboljšimi čevlji, kakor so »DOKO«, ki ne prepuščajo mokrote in trajajo delj časa, kakor dva para drugih čevljev.

„DOKO“ Prešernova ul. 9
dvorišče.

AFN Austro Fiat

brzovozni AUTOBUSI in tovorni ter vozovi za vse svrhe, **najpopolnejši in najrazširjenejši** svetovni fabrikat

Glavno zastopstvo
O. Žužek, Ljubljana
Tavčarjeva ul. 11.
— Zelo ugodni plačilni pogoji. —

Razglas.

Mag. št. 33086 — ref. I b.

Na podstavi § 44 občinskega reda za mesto Ljubljana ter § 103 in 105 ljubljanskega cestno - policijskega reda odreja mestni magistrat ljubljanski sledeče:

1. Izpraznjevanje in čiščenje greznic ter odvažanje gnojnice in drugih smrdljivih, ostudnih predmetov se smejo vršiti le na sledeči način:

2. Fekalije se smejo prevažati po sledečih cestah: Karlovški, Cojzovi, Rimski cesti, Krakovskem nasipu, Trnovskem pristanu, Bleiweisovi cesti, Dunajski cesti (od prelaza naprej), Vilharjevi, Savski, Kette - Murnovi, Ahacljevi, Zaloški cesti, Škofji ulici, Poljanski cesti (od Ambroževega trga dalje), Domobranski cesti, Za gradom ter najbližjih ulicah in cestah, ki vodijo na te prej imenovane ceste, kakor tudi po onih, ki vodijo ob imenovanih cestah v predmestje in okolico.

3. Strogo je prepovedan prevoz fekalij po naslednjih cestah: po Kongresnem trgu, Dunajski cesti do prelaza, Masarykovi in Resljevi cesti, Slomškovi in Vidovdanski cesti (od Tabora proti mestu), Sv. Petra cesti, po Jubilejnem mostu, Pred škofijo, Mestnem in Starem trgu in po vseh ulicah in cestah, ki leže znotraj pravkar označenega kroga cest in ulic.

4. Iz greznic v sredini mesta med Wolfovo in Šelenburgovo ulico, Dalmatinovo in Frančiškansko ulico je dovoljeno odvažati fekalije le s hermetsko zaprtim mestnim motornim vozom.

5. Vozovi in posode morajo biti neoporečeni in zaprti, da je vsako onečiščenje cest izključeno. Za čiščenje in praznenje greznic ter prevažanje njih vsebine je dovoljen le čas od 23. ure ponoči do 5. ure zjutraj.

6. Hlevski gnoj se sme prevažati le v vozovih, ki popolnoma onemogočajo vsako stresanje gnoja po cestah in to brez časovne omejitve.

Te odredbe so bile sprejete v redni javni seji občinskega sveta ljubljanskega dne 18. septembra 1928. ter se tem potom objavljajo.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 24. oktobra 1928. 12451

Župan:
Dr. Dinko Puc, l. r.

Gdč. Marija - Vera Peljhanova,
uradnica državnega posestva »Belje«, hči Marije in Ignaca Peljhana, sprevodnika državne železnice iz Osijeka, in
g. Radoje M. Savičić,
uradnik državnega posestva »Belje«, sin Poleksije in pok. Mata Savičića iz Kragujevca,
sta se zaročila dne 27. oktobra 1928.
Osijek — Kneževo (Baranja)

Živinorejci!

Uporabljajte za razkuževanje hlevov, orodja in živine SANEOLIN, za desinfekcijo rok pa SANITOL. — Sredstva dobite v vsaki lekarni in drogeriji odnosno pri proizvajalcu:
CHEMOTECHNA, družba z o. z.
Ljubljana, Mestni trg štev. 10 1438

Snežne čevlje

najboljše kvalitete po najnižjih cenah dobite pri
ALEKSANDRU OBLAT-u
Sv. Petra cesta 18.
Razen tega Vam nudi kot reklamni
ŠLAGER

Snežne (svetovno znana znamka)	Din 110.—
moške galoše (sliper)	Din 90.—
ženske galoše (sliper)	Din 80.—

Tvornica parketov in žaga Karlovac

PRODAJA: hrastove in bukove parkete in obodne latve, rezani materijal iz hrastovine in parjene bukovine, gabrovine itd. — Oddelek: Tvornica zabojev.

Kupuje vse vrste hrastovih frizov, hrastovih klad in kratkih jelovih desk.

Brzojavi: Parkete Karlovac.
Telefon: Inter. 144.
Poštni pretinac: 46. 19..

Galoše in snežne čevlje

dajte v popravilo samo izučenim čevljarjem!
Čevljarska zadruga
v Ljubljani
124 a

Specijalna trgovina vozičkov in koles
ZEMELROK OTON, Marijin trg 8
V zalogi:

žepne baterije, svetiljke, karbid v škatlah.
Na debelo! Ceniki franko! Na drobno!

Zimnice

matrace, posteljne mreže, železne postelje (složljive), otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik
Krekov trg štev. 7
nasproti Mestnega doma.

OGLEJTE SI VSAK PETEK!

Reklamne cene: svežih morskih, sladkovodnih živih rib ter namočene polenovke in špecerijskega blaga.

13236 **F. R. Kovačič**
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 32
(palača Pokojninskega zavoda)

Orijentalski salon „TEHERAN“

na Sv. Petra cesti št. 44
ima v zalogi več sto krasnih
perzijskih preprog
Osobito opozarjamo na
3 stare dragocene originale
neznanega vira in ki stanejo po 50·—, 60·— in 70·— funtov šterl., dasi so vredni mnogo več.
Vabimo ljubitelje starih perzijskih umetnin, da si ogledajo to redkost. 12.443 a

Originalna Jugobanat-patent-moka

ni po ceni zato pa sta kruh in pecivo iz nje nenadkriljiva.

Firma **Patent-Treuhand-Gesellschaft für elektrische Glühlampen m. b. H., Berlin,** kot lastnik jugoslovenskega patenta: št. 1720 pod naslovom:

„Električna sijalica ispunjena gasom, - - naročito ispunjena neonom“ - -

želi stopiti v zvezo z interesenti, ki bi hoteli izkoriščati ta patent, in je pripravljen dati licenco.

Informacije daje dr. Janko Olip, advokat v Beogradu, Kralja Milana 48. 12450

Parni lokomobil

(Lanz Mannheim) cc. 12 PS v dobrem stanju ima ugodno na prodaj FERD. KRALJ, Ormož, Slovenija. Lokomobil je do 10. novembra v pogonu za pogledati. 12457 a

PRESELITEV.

P. n. trgovcem vljudno naznanjam, da sem se preselil
iz Tavčarjeve ul. na Karlovško cesto št. 18
pritličje, desno.

Franc Železnik,
trgovski zastopnik.
13238 a

Za vodstvo celokupne prodajalne velikega tekstilnega podjetja v Beogradu sprejmemo

vodjo prodajalne

ki je absolutno uveden pri odjemalcih za manufakturno blago in drobnarijo. Zahtevamo prejšnjo uspešno delavnost kot potnik v v tej stroki, perfektno znanje srbohrvaščine in nemškega jezika v govoru in pisavi in dober slog v korespondenci. Pri sposobnosti nastavitev za vse življenje. Samo zelo serijozni reprezentacije zmožni reflektanti v 30—40 letih, z dobrim organizacijskim talentom naj pošljejo oferte s curriculum vitae in navedbo plačilnih zahtev, referenc, dneva nastopa itd. pod šifro »310 a« na Jugomosse, Beograd, Terazije 25. 12441

POZOR!

Vsakemu tujemu jeziku se more vsakdo priučiti brez ozira na starost in poklic lahko in dovršeno tekom 3—4 mesecev po:

»LINGUAPHONE - METODI in to s pomočjo gramofonskih plošč, ki so za vsak gramofon.

Izdal je »LINGUAPHONE INSTITUTE LONDON, čigar sotrudniki so poznani avtorji in lingvisti po svetu.

V naši državi se te metode poslužujejo mnogoštevilne osebe in preko 30 gimnazij, trgovskih in učiteljskih šol.

Zahtevajte prospekte od zastopnikov za kraljevino SHS

BEOGRAD, M. Aronović, Gračanička 17, III., iza Narodne Banke. 12437

13235

Lepo urejen

umetni mlin

na Sp. Štajerskem (Slovenija), ki proizvaja v 24 urah 1 vagon, z mnogimi naročniki, ugodna lega, s turbino in električno silo se vsled rodbinskih razmer odda za dobo več let pod ugodnimi pogoji v najem. Ponudbe sprejema iz prijaznosti gosp. KAREL SARIA, Maribor, Samostanska ul. 13.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob prerani smrti našega nenadomestljivega, dobrega, zlatega ateka in soproga, gospoda

dr. Ivana Dimnika

se vsem najprisrčneje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo g. primariju dr. Murgelnu v Krškem za požrtvovalni trud ves čas njegove težke bolezni, častit. g. župniku Filipiču v Krškem za tolažilne obiske, častit. g. župniku Gašperiču v Trbovljah, g. Škulju, g. dr. Rošu, g. dr. Dobovišku in g. Kosu za poslovilne govore, pevskim društvom v Krškem in Trbovljah za ginljivo petje, učiteljstvu v Krškem za lepo žalno petje šolske mladine, Sokolskemu društvu v Krškem, Brežicah, Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Ciril - Metodovi družbi, Gasilnemu društvu v Krškem in Trbovljah za častno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala vsem darovalcem prekrasnega cvetja in vsem onim, ki so nam stali v bolezni tolažljivo ob strani, in prav vsem, ki so se v tako častnem številu udeležili pogreba našega nepozabnega pokojnika.

Globoko žalujoča soproga in otroci.

Iz življenja in sveta

Razstava krizantem

se je otvorila te dni v Parizu. Slika nam kaže državnega predsednika Doumerguea, ki je obiskal to razstavo v družbi drugih dostojanstvenikov.

Maščevalni pokojniki

Neverjetno je, kakršne skrbi preganjajo včasi takele starokopitne žlahtne meščane, ki žive od rent in zapuščin blagopokojne bližnje in daljne »žlahte«. Angleški lordovski zbornici je bil zadnjič predložen zakonski predlog, naperjen proti oporokam užaljenih in varanih soprogov.

Predlog je vložil lord Astor ter ga podkrepil z obsežno zbirko testamentov, ki pričajo o kruti maščevalnosti prevaranih zakonskih mož, ki že presega vse meje. Tako je n. pr. nedavno tega, v Londonu umrl neki trgovec, ki je v oporoki svoji ženi zapustil cel šiling, to je približno 15 Din. Vse ostalo premoženje, 72 tisoč funtov, je pa zapisal skoraj samim tujim ljudem, tistim, o katerih je vedel, da so z njegovo ženo razprti in njeni najhujši sovražniki. Še lepše je svojo nevenljivo zakonsko ljubezen preko groba dokazal neki drug Londončan, ki je v testamentu svoji ženi zabičal, da ne sme od doma drugače nego z zakritim obličjem, ker bo sicer obsojena na 200 tisoč funtov globe. Milijonsko premoženje, ki ji ga je zapustil, se ji takoj odvzame in zapiše nekemu dobrodelnemu društvu, v primeru da bi se vdova hotela nanovo omožiti in onesrečiti še kakšnega moža. Vzor velikodušnosti pa je bil gotovo oni soprog, ki je svoji žalujoči soprogi zapustil četrt penija (približno 30 para) in v testamentu odredil, naj se ji to premoženje pošlje v nefrankiranem pismu, da bo morala plačati pol penija kazni. Vdova je bila torej še za četrt penija na zgubi. Neki drugi soprog pa je hotel zaplesti ženo v neskončno vrsto sodnijskih obravnav, ki naj bi grenile poslednje dni njenega zločestega življenja. Zapustil ji je sicer vse imetje, 10 tisoč funtov, ali pod pogojem, da se nikoli ne sme pokazati v Westminstrski opatiji. Kdor bi jo tam videl, naj sporoči odvetniku, ki bo ves denar takoj prepisal nanj. Seveda so se kmalu začeli oglašati dobri ljudje, razpleli so se dolgotrajni sodnijski procesi, ki so kmalu požrli premoženje in vdovo pognali med berače. Kakor vidimo dičijo neke Angleže zares plemenite čednosti in goreča ljubezen, ki sega daleč preko groba.

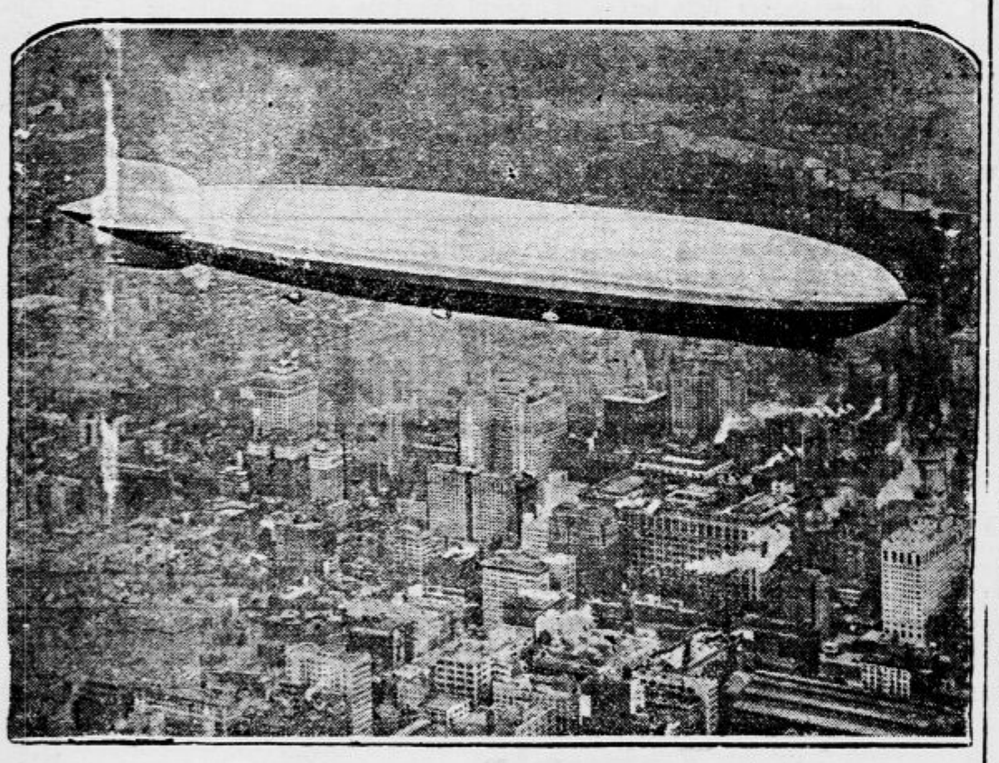

»Grof Zeppelin« leti nad New-Yorkom

Poplava ustavila promet na svetogotthardski progi

V švicarskem kantonu Tessinu so povzročili silni nalivi, da je reka Tessin in več njenih dotokov izstopilo iz strug in preplavilo svetogotthardsko progo v bližini mesta Castionija. Promet na tem delu mednarodne proge bo za nekoliko dni ustavljen. Ustavljen je tudi na progi lokalne železnice iz Bellinzone do Mesocca. Več vasi je pod vodo. Delavstvo in vojaštvo se trudi, do prsi v vodi, da bi ji odprlo primeren odtok. Nevarnost je tem večja, ker nosi voda velikanske množine skal in grušča spod zloglasnega »potujočega hriba« Arbina s seboj.

Sacco in Vanzetti sta bila nedolžna?

Vsakdo se še spominja razburljivih dni, ko sta umrla na električnem stolu italijanska delavca Sacco in Vanzetti, ki ju je ameriška justica obtožila umora. Ves kulturni svet je protestiral proti tej eksekuciji, ker je smatral, da njuna krivda ni dokazana. Ameriške oblasti pa so na naravnost sadističen način vztrajale na izvršitvi obsodbe, ker se jim je zdelo zamalo, da se svet vmešava v »ameriške zadeve«. Glavno zaslugo, da sta oba nesrečnika po sedemletnem trpljenju v ječi — saj sta zblaznela — končala na morišču, pa ima guverner Fuller, ki bi lahko dosegel pomiloščenje, pa ni hotel. New-yorški list »Outlouk« je začel priobčevati sedaj zaprisežene izjave številnih oseb, ki dokazujejo, da sta bila nedolžna. Posebno pozornost vzbujajo izjave nekih ljudi, ki pravijo, da so sami pripravljali umor, katerega sta bila obtožena Sacco in Vanzetti in ki so ga izvršili drugi. Fuller je prejel baje že pred eksekucijo dokaze o nedolžnosti obeh Italijanov, a jih je utajil. V ameriški javnosti vzbujajo »Outloukova« razkritja velikansko pozornost.

Ekspedicija na „Streho sveta“

Nedavno se je vrnila v Moskvo ekspedicija srednjeazijske univerze in podala poročilo o uspehih svojega večmesečnega naučnega potovanja po pamirskem višavju. Pamir pomeni po naše Streha sveta. Učenjaška odprava je imela predvsem namen preiskati tako zvano »belo liso« v višavju, ki je dal ime vsemu orjaškemu gorovju. To nepreiskano ozemlje meri preko 2500 kvadratnih km. Sovjetski smeli potniki so odkrili 30 novih orjaških ledenikov, ki se razprostirajo preko 500 kv. km. Največji ledenik sveta, Fedčenkov ledenik, ki je bil znan le za kakih 15 km, je sedaj preiskan v vsej svoji dolžini 70 km. Fedčenkov ledenik je znatno večji nego ledenik v gorovju Karakorum, ki je doslej veljal za največjega. Odprava je izmerila in ugotovila kakih 50 vršacev z višino med 5000 in 7000 m. Vsi ti velikani so višji nego Mont Blanc, večinoma celo višji nego Elbrus. Pri tej priliki so odkrili tudi pet doslej neznanih gorskih prelazov, vodečih iz Pamirja v Darvaz; nadalje so izvršili zanimiva opazovanja solnčnega izžarevanja, ki je ob jezeru Krakul (Črno jezero) močnejše nego kjerkoli drugje na svetu. Ugotovili so tudi, koliko prahu vsebuje zrak v teh krajih. Velepomembno je odkritje velikih nahodišč solitra in neke rumene rudnine, doslej neznane, ki vsebuje najbrž uran in radij. S to eksped icijo se je vrnila tudi druga, ki je preiskovala golšo v dolinah Pamirja. Njeno poročilo pravi, da nikjer na svetu ni golšavost tako razširjena kakor v teh dolinah.

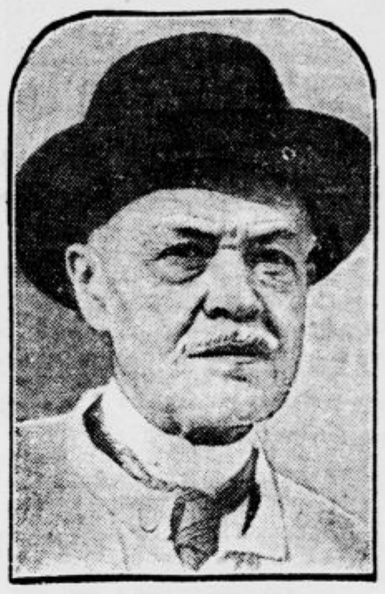

Prof. Charles Nicolle,

ravnatelj Pasteurjevega zavoda v Tunisu, je prejel letošnjo Noblovo medicinsko nagrado za svoja raziskovanja pegaste mrzlice.

Ameriški senator – bivši kočijaž in konjski hlapec

Med številnimi kandidati, ki se potegujejo za mesto podpredsednika Združenih držav, je brez dvoma senator Charles Curtis najzanimivejša osebnost. Ta senator ima pret klot, ki je celo za ameriške pojme nekoliko nenavadna. Njegov oče je angleškega pokolenja, mati pa je bila hči poglavarja nekega indijanskega rodu. Svoja deška leta je prebil današnji senator pod šotorom svoje matere v nekem indijanskem selišču. Bavil se je samo z lovom in jahanjem. Kot izvrsten jezdec je nekdaj svoje pleme rešil grozečega napada sovražnih Indijancev s tem, da je z največjo naglico jezdil po pomoč k najbližji vojaški postaji. Kmalu nato je postal jockey, s štirinajstim letom pa ga je mati poslala v šolo. Po dnevi se je učil, po noči je služil kot kočijaž, da je na ta način pomagal sebi in svojim. Po nekoliko letnem šolanju je postal časoma poročevalec, pa je kmalu vstopil v pisarno nekega odvetnika. Bil je izvrsten delavec in se je odlikoval v neki pravdi, zagovarjajoč nekega težkega zločinca, čegar obrambo je prevzel radi bolezni svojega šefa. Dosegel je, da zločinec ni prišel na električni stolec. S to pravdo si je ustvaril sloves. Odvetniški stan pa mu kljub temu ni prijal, zato je po nekaj letih prestopil v pravosodno službo. L. 1892. je bil prvič izvoljen v parlament države Kansas, kasneje pa v senat, kjer deluje do danes. Curtis je zelo priljubljen in pravijo, da ima veliko izgleda, da pride na mesto podpredsednika.

Orožnike

finančne stražnike uniformira najceneje tvrdka DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Ljubavna tragedija

Ključavničarski pomočnik Karel Renwirth iz Atzgersdorfa je povabil svoj zaročenko v Heiligenkreuz pri Badenu. V nekem polju so ju našli pasanti pozneje pod drogom za električno napeljavo visoke napetosti. Zaročenka je bila mrtva, ključavničarski pomočnik pa je bil nezavesten in je imel opekline najhujše stopnje. Iz dveh pisem, ki so jih našli pri njem, je bilo razbrati, da je splezal na drog, potegnil eno izmed žic dol in jo ovil zaročenki okoli vratu. Šok 20.000 voltov jo je ubil na mestu. Potem je spustil tok vase. Preiskava bo dognala, če gre za sporazumen samomor ali za umor.

Iznajditelj – tat draguljev

Letos v avgustu je presenetil svet ruski emigrant Džunkovski z iznajdbo, ki omogoča izvajanje glasbenih komadov iz eterskih valov. Komaj se je poslegla splošna pozornost radi te iznajdbe, je iznenadil Džunkovski svet zopet z neko novostjo, ki pa spada v čisto drugo panogo. Berlinska policija je namreč zaprla tega iznajditelja ker je na sumu, da je v zvezi z ogromno tatvino draguljev v Bruslju. Pred dvema letom je namreč vlomila neka družba zlikovcev v trgovino z draguljі Cosemans in odnesla raznih dragocenosti za tri milijone frankov. Policiji kratkim se je posrečilo najti nekatere teh draguljev pri nekem londonskem draguljarju, ki je pri zaslišanju priznal, da jih je kupil po ovinkih od Džunkovskega. Ta je imel v Berlinu razkošno stanovanje v enem najdražjih hotelov in živel zelo razsipno. V Berlinu je tudi predvajal svojo iznajdbo, pa je pravi iznajditelj prof. Teremin izjavil, da mu je Džunkovski ukral iznajdbo. Sodišče, ki preiskuje to zadevo bo imelo priliko baviti tudi z ostalimi posli Džunkovskega.

Kadar oče preveč dela

tedaj mu morate dati dnevno eno ali dve skodelici **Ovomaltine.** Ovomaltine ima kot okrepčevalni proizvod taka svojstva, da nam v najrazličnejših življenskih težkočah zelo dobro pomaga.

OVOMALTINE 238

vstvarja namreč energijo ter jači telesno odporno moč. Hrani in jači mišice in živce delavca ter ga čuva pred izčrpanjem sil. Pri nevolji in nervozi je Ovomaltine osobito koristna, ker krepč telo vzbuja snov, veselje do življenja in samozavest. Ovomaltine bi moral jemati vsakdo, od kogar se zahteva skrajni telesni napor in močna odpornost telesa. Mnogi učenjaki in športniki svetovnega slovesa jemljejo redno Ovomaltine.

Dobiva se povsod! —

Izrezite in pošljite nam:

BON broj 108

P. n.

Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Prosim Vas, pošljite mi franko brezplačen vzorec »OVOMALTINE«.

Ime in priimek: _____

Poklic: _____

Stanovanje: _____

Kraj: _____

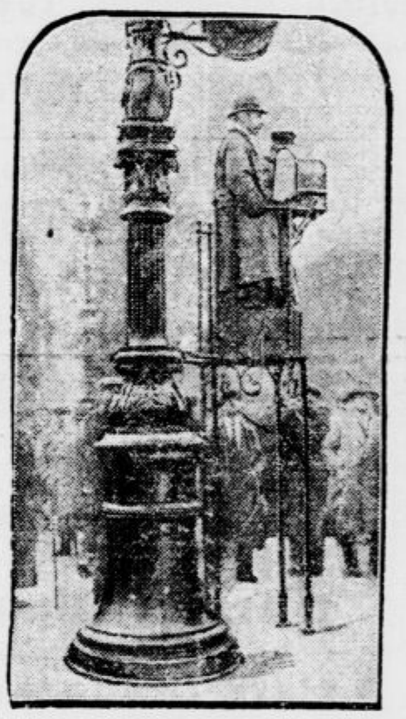

Da uredijo rastoči cestni promet

so zgradili na važnih križiščih v Parizu visoke stolpe, na katerih dirigirajo posebni uradniki s pomočjo signalnih naprav gibanje ljudi in vozil po ulicah.

Eckenerjevi načrti za bližnji čas

Hearstov poročevalec, ki se je udeležil »Zepelinovega« poleta v Ameriko in nazaj, poroča, da hoče dr. Eckener že v bližnjih tednih poleteti ponovno v Ameriko. Spomladi drugega leta se napoti nato okoli sveta preko Tokija, San Diega in Lakechursta. Jeseni 1929. poleti v Buenos Aires. Poleta okoli sveta se bo udeležila tudi lady Drumond-Hay, ki se je udeležila kot poročevalka poleta v Ameriko.

LIPTON-čaj

zapomnite se, po eno žlico na vsako skodelico čaja 241-a

95.000 avtov ukradenih

V Združenih državah so v lanskem letu ukradli 95.000 avtomobilov. Toda policija ni bila nič manj spretna nego uzmoviči. 87.186 teh avtomobilov je rešila in jih vrnila lastnikom. Poleg tega pa je izsledila še kopico drugih, ki so jih pogrešali še od predlanskega leta.

2000 žrtev bubonske kuge

V provinci Fenčov na Kitajskem že nekaj časa strahovito mori bubonska kuga. V 20 mestih te province, od koder so doslej znani podatki, je ta bolezen zahtevala že čez 2000 smrtnih žrtev.

Italijanska špijonaža na Francoskem

Francoski listi poročajo, da so oblasti sedaj izdale imena obeh italijanskih vohunov, ki sta bila aretirana v Lyonu. Zaprli so pomožnega uradnika italijanskega konzulata v Lyonu Macazzanija in njegovega svaka Banellija, ki je francoski podanik. Obtožena sta, da sta si prilastila važne dokumente o stanju francoskih podmornic in o zrakoplovnih postojankah na francoski Rivijeri ter da imata načrte o utrjevalnih delih na francosko-italijanski meji in na Korziki. Baje sta vohuna svojo krivdo že priznala.

Marseilleski Landru umrl

Iz Marseillea poročajo, da je v preiskovalnem zaporu umrl Pierre Rey, ki so ag pred nekoliko meseci aretirali radi umora več žensk.

Pierre Rey, marseilleski Landru,

ko ga vodijo zadnjikrat pred smrtjo pred preiskovalnega sodnika.

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je pošiljati na Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je uplačati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne objavijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana št. 11.842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.— Pristojbina za šifro Din 5.—

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.— Pristojbina za šifro Din 5.—

Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov je plačati posebno pristojbino Din 2.—. Za naslove kličite telef. štev. 34 92, 2492 ter ekspozituro v Šiški telef. štev. 3203.

Službo dobi

Postrežnico
iščem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36555

Pošteno dekle
vešče kuhanja in vseh hišnih del, dobi službo pri boljši družini 2 starih zakoncev. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 36556

Dobrega žagarja
sprejmem takoj proti plači po dogovoru. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36561

Dekle
pridno in pošteno, staro okrog 15 let, takoj sprejmem. Prednost imajo samo z dežele. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36.545

Čevljarski pomočnik
za boljša dela se sprejme. J. Dolenc, Ljubljana, Barvarska steza 6. 36.542

Drž. uradniku
se nudi popoldansko delo. Vpokojenec ni izključen. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Zmožen». 36541

Šteparico
z večletno prakso, sprejme takoj v stalno delo J. Dolenc, Ljubljana, Barvarska steza 6. 36358

Knjigovodinja
samostojna bilancistinja — vešča srbohrvaške in nemške korespondence, starejša in resna oseba, ki reflektira na stalno nameščenje, naj pošlje ponudbe z zahtevkom plače na tvrdko M. Ulemek, trgovina železa, Karlovac. 36356

Klepar. vajenca
takoj sprejme s hrano in stanovanjem Ignac Tome, kleparski mojster v Mengšu 36304

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje pri svojem fizikalnem zdravilišču v Ljubljani pogodbeno službeno
mesto maserke
s prejemki 1000 Din mesečno. Prošnje s spričevali o dosedanjem službovanju je vložiti v pisarni urada, Miklošičeva cesta 20, «oba» 205 do 15 novembra 1928. Pozneje došlih prošenj urad ne bo vpošteval 36498

Vzgojiteljico
iščem na deželo k trem otrokom od 5—11 let — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Dobra 53». 36453

Pletilja
vešča stroja št. 12, zmožna boljšega dela, dobi stalno mesto. Dnevna plača 50 Din. Naslov pove ogl. oddelek «Jutra». 36451

Prodajalko
sprejmem v manufakturno trgovino v mestu na Dolenjskem. — Ponudbe pod «Točna» na oglasni oddelek «Jutra». 36448

Fotograf. sotrudnika
mladega, izobraženega in zanesljivega — zmožnega nemščine in vseh fotografskih del (Negativ in Positiv retušer), sprejmem za stalno. Ponudbe z navedbo starosti in podrobnih referenc na: Karol Rechnitzer, fotograf, Pančevo, Banat, SHS. 36416-a

Hišnik
brez otrok, katerega žena je vajena kot sobarica, dobi prosto stanovanje in plačilo — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ljubljana I». 36407

4 čevljarske pomočnike
za močna zbita dela išče Rado Uzelac v Plaški. 36402

Vajenca
sprejme Stanko Meden, krojaštvo za gospode in dame, Ljubljana, Rimska cesta 13. 36609

Pletiljo
za nogavice, z lastnim strojem, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 36606

Prav dobro pletiljo
zmožno vseh del, sprejmem takoj v stalno službo proti prav dobri plači One, ki znajo delati tudi na Jaquard stroj imajo prednost. — Pridne in poštene naj se zglase pismeno ali osebno na naslov: Joško Špenko, Kranj 93. 36611

Dekle
pridno in pošteno, sprejmem takoj ali pozneje kot natakarico v pošteno hišo na deželi, z mesečno plačo Lahko je tudi začetnica, vajena domačih del, kuhe in šivanja. Ima prednost. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36612

Učenca
zdravega, s predpisano šolsko izobrazbo ter iz solidne rodbine sprejme modna trgovina v Ljubljani. Starši naj pošljejo ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Dobro mesto». 36595

Trgovski pomočnik
mlad in agilen, trezen, mešane stroke, se sprejme takoj v večjo trgovino v mestu Slovenije. — Istotam se sprejme tudi
učenec
poštenih staršev. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zvesta-poštena 156». 36553

Pletiljo (začetnico)
dobro izurjeno, takoj sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 36559

Brivski pomočnik
dober delavec, perfekten Bubi štucer, ki zna tudi ondulirati, ima prednost, dobi službo. Stanovanje in oskrba v hiši, plača ter nastop po dogovoru. Josip Király, moški in damski frizer v Murski Soboti. 36487

Učenka
za strojno pletenje — se sprejme takoj. — I. Polanc, Breg 2/I, Ljubljana. 36.537

Dekle
zdravo in pridno, katera ima veselje do kuhinje ter opravlja vsa hišna in vrtna dela — se išče za na deželo k boljši rodbini — Vstop takoj. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 36.534

Marljivo dekle
pridno in solidno, srednjih let, vajeno kuhanja in pospravljanja boljših sob ter vseh hišnih del — sprejme mala družina. Plača 300.— dinarjev. Takojšnje ponudbe na: Irena Ball, Karlovec. 36.528

Trgovskega vajenca
pridnega, poštenega, ki ima res veselje do trgovine in ki je absolviral najmanj štiri razrede meščanske šole — sprejme takoj večja trgovina z mešanim blagom. Le lastnoročno pisane ponudbe je nasloviti na naslov: Leopold Lavša vdova, Tržič, Gorenjsko. 36.446

Fotografski pomočnik,
ki je vajen samostojnega dela — naj pošlje svojo ponudbo na tvrdko Barta i drug, Novi Sad. 36.522

Šofer
zanesljiv in trezen, kateri je tudi mehanik, se sprejme takoj. — Ponudbe na: Ivan Savnik Kranj 36.525

Prodajalko
prvovrstno moč za modno in galanterijsko trgovino sprejme Ivan Savnik, Kranj. 36.530

Kot družabnico
ki bi imela nekaj kavcije, iščem trg. naobraženo gospodično. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Agilna». 36624

Pomočnico
samo prvovrstno moč sprejme modni salon Ravnikar, Škofja 31/I. 36622

Zaslužek

Spretnega igralca na klavir
za lokal, takoj sprejmem. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Spreten». 36557

Kraj. zastopnike
za okraje Kamnik, Radovljica, Litija, Metlika in Kozje sprejme zavarovalnica v Ljubljani. Ponudbe pod «Poverjenik» na ogl. oddelek «Jutra». 36552

10.000 Din mesečno
more vsakdo zaslužiti s prodajo državnih papirjev na mesečne obroke, združeno z zavarovanjem in prodajo ur. — Pismene ponudbe na naslov: Zumbulović, Skopije. Telefon 367. 36354

Stalne zastopnike
krajevne — proti mesečni plači in proviziji sprejmemo takoj za dobičkanosen predmet. — Ponudbe pod šifro «Uspešno» na oglasni oddelek «Jutra». 36601

Nogavice vseh vrst
popravlja po 1—3 Din par učiteljica ročnih del. Pisati na ogl. odd. «Jutra» pod «Nogavice». 36.506

Zastopnike
sprejmemo takoj za prodajo lukrativnih predmetov na mesečna odplačila, po mestih in podeželskih krajih. Dajemo fiksno plačo in provizijo. Mesečni zaslužek najmanj 4000 Din. Zumbulović, Ljubljana. Miklošičeva cesta štev. 14. 36574

Vinske zastopnike
za vse kraje Slovenije iščemo. Dopise pošljite na: Vinara Ciglar, Stubica kraj Zagreba. 36467

Zastopnika
v vsakem kraju Slovenije sprejme denarni zavod — Reflektira se na seriozne osebe, tudi drž. vpokojence z obširnim poznanstvom Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Stalno mesto». 36540

Mnogo denarja
lahko zaslužijo poštene in čedne pisave zmožne osebe obojega spola v vsakem kraju Slovenije z nabiranjem članov za «Ljudsko samopomoč» v Mariboru, Aleksandrova cesta 45. 36.474

Poverjeniki
značajni in čedne pisave zmožni se sprejmejo proti plačilu za vsak kraj Slovenije. — Ponudbe na «Ljudsko samopomoč» v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 45. 36.475

Zastopnike
iščem za obiskovanje privatnih strank. Potovanje z avtom firme. Reflektira se samo na dobre in energične moči. — Ponudbe pod «Zastopnik 186» na oglasni oddelek «Jutra». 36618

Pouk

Francoščino in nemščino
temeljito poučuje učiteljica na Mirju, Groharjeva cesta — vila «Roža», pri mostu. 36193

Učiteljica francoščine
diplomirana v Parizu, poučuje francoščino in nemščino. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Nizek honorar». 36136

Modni atelje M. Šarc
Dnevni in večerni pouk v damskem in otroškem krojaštvu Pričetek 1. nov — Priglasi celodnevno Palača Pokojninskega zavoda Miklošičeva. Pražakova 15/III — Ljubljana. 36131

November 5 otvoritev
novih tečajev francoščine, italijanščine, nemščine, angleščine in zasebne lekcije Šola za jezike, po metodi Berlitz, Kralja Petra trg 8 201

Strojepisje
poučuje drž. konc. zasebno učilišče — Petač, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6 36.490

Nemščino,
angleščino, francoščino, italijanščino in klavir poučuje dipl. učiteljica. Kolovorska ulica 11, pritličje. 36.510

Angleščino
francoščino in ruščino poučujem po ugodni ceni na Starem trgu 3/II, desno. 36621

Službe išče

Blagajničarka
ali mlajša pisarniška moč, želi kjerkoli mesta. Zmožna je tudi nekaj kavcije. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36558

Krojaški pomočnik
želi izpopolniti znanje v boljši delavnici v Ljubljani. Plača postranska stvar. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36548

Bivši orožn. podčastnik
samski, z večletno pisarniško prakso, želi takoj stopiti v službo pri kakem podjetju kot pisarn. moč. Vešč je slov., srbohrvaškega, nemškega in italijanskega jezika ter cirilice. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «56/28». 36602

Mizarski pomočnik
vešč izdelovanja pohištva, išče službo za takoj Milan Troha, Ljubljana, Cojzova cesta 1/II. 36586

Trg. sotrudnica
mešane stroke želi mesta v kaki trgovini Vloži tudi kavcijo. Naslov v oglas. oddelku «Juta». 36559

Uradnica
sprejme mesto za popoldanske ure. Ponudbe na ogl oddelek «Jutra» pod šifro «Samostojna moč 77» 36577

Mesarski pomočnik
dobro izvežban in vojaščine prost, išče službo Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36590

Krojaški pomočnik
dobro izvežban, ki lahko nadomestuje tudi mojstra, želi službe, event. tudi na deželi. Pismene ponudbe pod «Krojač» na oglasni oddelek «Jutra». 36560

Dekle z dežele,
vajena hišnih del in nekoliko kuhanja, z dobrim dveletnim spričevalom — išče primernega mesta. Cenjene ponudbe z navedbo plače na naslov v oglasnem oddelku «Jutra» pod «Pridna in poštena». 36.583

Sodni uradnik
upokojeni (vodja zemlj. knjige), v zemljiških pravdnih in izvršilnih zadevah dobro izvežban, želi službe pri notarju advokatu ali drugem podjetju v Mariboru za mal honorar. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Praktikus». 36.436

Šivilja
išče mesta pri boljši družini k malim otrokom; vajena vseh hišnih del Gre tudi na deželo — Ponudbe pod «Poštena 30» na oglasni oddelek «Jutra» 36.480

Učenka
pridna in poštena, se želi izučiti na deželi Opravljala bi tudi gospodinjska dela. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Značajna». 36623

Motorna vozila

Rabljeni avtomobili in motocikli
Največja izbira Osebni avtomobili 2, 3, 4 in 6-sedežni ter tovorni vseh jakosti znanih znamk, nadalje več motociklov Harley Davidson, Ariel, BSA, Rudge Whitworth, vseh modelov, s in brez prikolic, Humber Puch in Premier, po zelo ugodni ceni. — Na ogled pri tvrdki O Žužek Ljubljana Tavčarjeva 11 Prevzame tudi v komisijsko prodajo rabljene avtomobile in motocikle — samo v brezhibnem stanju. 13289

Prikolico za BSA
493 ccm, v dobrem stanju kupim. — Josip Komar, Rečica ob Savinji. 36.526

Prodam

Recepte
za terpentinovo in voščeno kremo, žganje, rume in likerje ter za razne druge predmete zelo ceno proda Leban, Spielfeld, Avstrija 36355

Budilka
samo 60 Din s triletno garancijo Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred Škofijo št 15 36273

Trboveljski premog
lepa in suha bukova drva ter vrhniško opeko vsake vrste prodaja Jakob Gole, Trnovska ulica 1. Naročila se sprejemajo tudi na Trnovskem pristanu štev 22. 27711

Premog in drva
za kurjavo, po najnižji ceni dostavlja na dom Lavrenčič & Co., Dunajska c št. 47. 36504

Mlinski trijer št. 4
in mlinski cilinder že rabljen, prodam po najnižji ceni. — Valjčni mlin Radeče pri Zidanem mostu. 36.521

Fotoaparat
kompleten, s stojalom in sploh vsemi pripadajočimi deli, v jako dobrem stanju ugodno prodam Reflektanti naj pošljejo naslov pod šifro «Fotoaparat Ia» na oglasni oddelek «Jutra» 36421

Stelaže
pripravne posebno za železnino, še dobro ohranjene, prodam. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 36383

Pozor!
Volno in bombaž kupite najceneje pri tvrdki Kar Prelog Ljubljana Stari trg št. 12 in Židovska ulica 4 234

Perje
kokošinje, purje, gosje, na ravno in s strojem čiščeno pošilja v vsaki množini E. Vajda, Čakovec Medjimurje. Telefon 59 8. 60 229

Puhasto perje
razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po Din 38 kg — Izkoristite priliko dokler traja zaloga. L. Brozović Zagreb. Ilica 82. kemična čistilnica perja. 188

Drva
bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. Scagnetti v Ljubljani — za gorenjskim kolodvorom. 36

Kompleten vodnjak
dobro ohranjen, takoj proda Godec, Aljaževa ul 3 36587

Pasjo hišico
leseno, lepo, za velikega psa, prodam pod Rožnikom, Večna pot 1. 36463

Solnih vreč
3000 komadov prodam. — Ponudbe na oglasni oddelek z označbo cene pod «Monopol». 36.529

Kompletne smuči
kakor tudi obleko za ceno Din 750.— prodam. Gosposvetska cesta 13/I, vrata 66. 36.465

Vrednot

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3 36

Pohištvo

Pisarniško mizo
stole in omaro kupim. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36563

Omaro za knjige
s steklenimi vrati, lično, srednjeveliko, event. tudi kake mladinske spise v slovenščini, kupim. — Ponudbe z opisom in ceno na oglasni oddelek «Jutra» pod «Omara». 36593

Otroško posteljico
belo emajlirano, malo rabljeno, ugodno prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36571

Omare
za delavsko obleko kupi Josip Stirn, Kranj. 36459

Pisalno garnituro
v marmorju ali slično, kupim. Ponudbe pod «Garnitura» na oglasni oddelek «Jutra». 36 426

Radio

Radio Detektor aparat
zastonj sistemu, ki odkupi slušalke, anteno in ostalo za 300 Din Naslov v ogl oddelku «Jutra». 35308

Oblačila

Nove škornje
lakaste, oficirske, štev 42 poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36616

Damske čevlje
zimske, št 37, paletot, zastor, narodni prt, igrače in ročna dela prodam. — Istotam izvršujem vezenine, kelim blazine itd Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36572

Črn svilen plašč,
eleganten, vatiran s kožuhovino za Din 400.— in še nekaj obleke naprodaj — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36.470

Knjige

Ljubljanski Zvon
kompleten, l. 1881—1928 — ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36342

Konv.-Lexikon
Brockhaus, naprodaj v Židovski stezi št. 2/I. 36466

Kupim

Drva
bukova in hrastova, vsako partijo, kupim in takoj prevzamem in plačam. Ponudbe z navedbo cene in množine razpoložljivih partij prosim na oglasni oddelek «Jutra» pod «Veletrgovec». 36.361

Kapital

Kapitalisti pozor!
Ako hočete vaše premoženje v enem letu za 50 odstotkov povečati, stavite vaše ponudbe z navedbo kapitala, katerega bi lahko stavili na razpolago; edino osebe, ki se lahko aktivno udeleže, naj pošljejo svoje ponudbe pod «Aktivna soudeležba» na podružnico «Jutra» Maribor. 36.515

Posestva

Nedograjena hiša
v bližini tramvaja, z 2 stanovanji po 2 sobi s pritiklinami ter 2 stanovanji po 1 sobo s pritiklinami naprodaj ter se dovrši po želji kupca. Vselitev s 1 januarjem 1929 Pojasnila daje Šlokan, Studentovska ulica 7. 36547

Veleposestvo
ali večje posestvo vzamem pod ugodnimi pogoji v najem za dobo 5—10 let Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «RV». 36246

Trinadstropno hišo
4 trisobna stanovanja, prodam. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Trinadstropna hiša». 36575

Hišo ali vilo
v Ljubljani kupim. Navesti natančen opis hiše, kakor tudi ceno ter točno kraj in naslov. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Plačam takoj». 36.535

Hišico z vrtom
na periferiji Maribora ali Ljubljane — kupim. Plačam takoj Din 20 000.—, drugo po dogovoru. Ponudbe na: P. V., Maribor, Gosposka ulica 38/II, desno. 36.514

Les

Pragov
(traverz) 10 000 hrastovih ali bukovih ter
večjo množino drv
kupimo Ponudbe pod šifro «Hrastovi pragi» na oglasni oddelek «Jutra». 36403

Lokali

Krasen lokal
za pletilno podjetje oddam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36560

Lokal
uporaben tudi za delavnico oddam v Florijanski ulici št. 31. 36584

Poslovni lokali
posamezni ali skupni, pripravni za pisarne, v I. ozir. II. nadstr., nasproti glavne pošte oddamo takoj ali pozneje. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36186

Poslovne prostore
obstoječe iz dveh sob in predsobe, v I. nastropju, v centru mesta ugodno oddam. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Poslovni prostori 35». 36374

Pisarniške in poslovne lokale
v centru, strogo separirane, obstoječe iz 2 sob, v I. nadstr. oddam takoj ali pozneje. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36320

Trgovina
manufakture in drobnine, več kot 20 let obstoječa, v Jastrebarskem kraj Zagreba, z letnim prometom okoli 1½ milijona dinarjev, se proda z blagom, stelažami ter dvokrilno blagajno, vsled smrti v obitelji, za 70.000 Din. — Potrebno 30.000 gotovine, ostalo na odplačilo po dogovoru. Mesečna najemnina 500 Din, velikost lokala 12 × 6 m, 2 izložbena okna. Ponudbe na naslov: Zvonimir Vihnal, Jastrebarsko. 36564

V najem

Tovarn. poslopje in pos. delavnico
pripravno za vsako obrt ali tovarno, z dvosobnim
stanovanjem
takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36566

Ribolov
dam v najem za dobo 9 let ali sprejmem družabnika — 15 minut od kolodvora Mengeš ali Trzin. — Pojasnila daje Ignac Tome, Mengeš. 36363

Sedlarji pozor!
Ugodna prilika! Oddam v najem kompletno sedlarsko delavnico na prometnem kraju brez konkurence onemu, ki odkupi inventar. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36.531

Pekarno
dobro idočo na prometnem kraju v večjem trgu Slovenije, z vsem inventarjem — vzamem v najem. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Takojšen prevzem». 36 527

Trgovina
z mešanim blagom, z vso opremo ter stanovanjem dveh sob in kuhinje — radi bolezni lastnika — oddam v najem. — Naslov: Terezija Weiss, Maribor, Slovenska ulica 28. 36.519

Dijaška stanovanja

Dijaka
mlajšega sprejmem v vso oskrbo Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36607

Mlajšo dijakinjo
sprejme boljša rodbina. — Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36615

Prehrana

Na izborno hrano
v sredini mesta sprejmem samo boljše gospode in dame. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 36599

Na dobro hrano
domačo, sprejmem 2 gospodični. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36625

Stanovanja

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin takoj oddam na Glincah, cesta I/6. 36594

Stanovanje
z eno ali dvema sobama in kuhinjo išče 2 osebi, ki sta ves dan odsotni. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «E K.» 36585

Stanovanje
v I. nadstropju v novi hiši oddam proti predplačilu 15.000 Din. Cena zmerna. Pogodba cene in časa po dogovoru. — M. Stular, Ljubljana, Linhartova ulica (nova hiša). 36.543

Sobo s kuhinjo
event. 2 sobi iščem Dopisi pod «Takoj» na oglasni oddelek «Jutra». 36.460

Stanovanje
z 1 večjo ali 2 manjšima sobama, kuhinjo ter pritiklinami išče v mestu mlad zakonski par brez otrok — Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod «Miren 500» 36336

Stanovanje
v bližini periferije mesta, 3—4 sobe, kopalnica, električna razsvetljava in vodovod ter nekaj vrta išče petčlanska družina Plačam event. za par mesecev naprej. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Za 1. januar 1929». 35850

Komfort. stanovanje
3—4 sob in pritiklin, v centru mesta išče s 1. februarjem ali 1. majem dobra tričlanska rodbina. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Solidnost» 36508

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin, parket, elektrika in vodovod, oddam Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 36500

Stanovanje
4 sob, s kopalnico, v centru mesta išče za takoj soliden trgovec (3 odrasli družinski člani). Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Stanovanje 4 sob s kopalnico». 36462

Stanovanje
1—2 sob in kuhinje išče stara zakonca s 1. februarjem ali 1. marcem. Ponudbe pod «Snažno» na oglasni oddelek «Jutra» 36599

Stanovanje
2 sobi, kuhinja, se odda v novi hiši tik postaje D. M. v Polju. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 36404

Sobe

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo — pri garnizijski bolnici takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36567

Kabinet
z elektriko oddam za 100 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36568

Mesečno sobo
opremljeno, z elektriko in posebnim vhodom takoj oddam. Vprašati na Karlovški cesti 18, pritlično — desno. 36562

Opremljeno sobo
lepo, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom, v sredini mesta oddam boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 36546

Prazno sobo
lepo, s posebnim vhodom, event. s souporabo kuhinje takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 36569

2 čisti sobi
event. s kuhinjo oddam blizu glavne pošte. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «900». 36565

Lepo sobo
s separiranim vhodom oddam solidnemu gospodu v Gledališki ulici štev. 7, vrata 12. 36591

Opremljeno sobo
mesečno, oddam na Gosposvetski cesti 12/I. 36581

Sobo s 3 posteljami
oddam dijakom ali gospodom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36550

Opremljeno sobico
solnčno, takoj oddam na Resljevi cesti Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 36422

Majhno sobico
separirano, v centru mesta oddam boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36384

Lepo sobo
z balkonom in uporabo kopalnice oddam pri sodišču takoj za 600 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36610

Sobo
oddam takoj solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36600

Prazno sobo
s posebnim vhodom oddam takoj na Glincah, ul. XIII št. 9. 36598

Elegantno sobo
lepo, s posebnim vhodom, oddam dvema boljšima gospodoma nasproti Dvora. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36596

Opremljeno sobo
čedno, v bližini tehn. šole, odnosno velikega županstva, s posebnim vhodom, električno razsvetljavo, čisto, prostorno in zračno, v mirni in solnčni legi takoj oddam le boljšemu solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 36579

Sostanovalko
sprejmem v Novem Vodmatu št. 62. 36582

V Celju
išče gospodična za takoj opremljeno sobo za 2 meseca. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» v Ljubljani pod šifro «Nujno». 36576

Solnčno sobo
oddam s 1. novembrom v novi hiši v Šiški. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36.536

Dve gospodični
sprejmem kot sostanovalki. — Dr. Zarnikova ulica 9. 36.532

Čedno sobico
oddam takoj gospodični po nizki ceni z vso oskrbo ali brez. — Židovska ulica 6, I. nastr. 36.328

Dopisi

Resnega znanja
želi mladenka. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Mara». 36549

Moje tudi!
Pridem 5 t. m. Se vidiva ob 6? 36551

Sreča
En dan pozneje, v sredo unam in hrepenim! Rokoljub. 36613

G. Th Rotman:

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba

79.

Toda ukanil se je, zakaj eden izmed redarjev ga je bil opazil. V naslednjem trenutku — jojmene! — je bilo namerjenih na obleko deset svetlih samokresov in deset strelov je počilo: bum! Bobby je komaj še za časa smuknil iz obleke in jo popihal v kuhinjo.

Vabimo - dame -

na ogled naše krasne zaloge **moderne kožuhovine**

Krasni eksemplarji **plaščev**

Izredno ugoden nakup.

L. ROT
Mestni trg.

Znanja želim
z gospodično, mirnega značaja, do 22 let staro, v svrho nedeljskih izprehodov. Samo resne ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Osamljen». 36614

Mlad trgovec,
dobro situiran, posestnik, poroči takoj trgovsko naobraženo gospodično, ki poseduje nekaj gotovine — Dopise s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod «Industrijski kraj 1901». 36523

Izjava.
Podpisana izjavljam, da nisem plačnica eventualnih dolgov, ki bi jih napravil kdorkoli na moje ime — Ivana Hribar, vdova, Trbovlje, Retje št. 33 36 484

Matija Štefan
pred leti nastavljen v vasi Imeno na Štajerskem, se naproša za svoj naslov, ki ga je poslati na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «Važno». 36588

Ženitve

Ženitev.
Radi nastalih razmer želim, da se srečno poroči nad vse simpatična, ugledna, premožna in inteligentna dama stara še ne 40 let. Diskrecija častno zajamčena. Dopis s polnim naslovom na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vse prvovrstno». 36.473

Mlad drž. uradnik
II. kategorije, s posestvom, želi v svrho ženitve znanja s simpatično gospodično s premoženjem ali uradnico neoporočeno pretekloti staro ne preko 24 let Tajnost častna stvar. Dopisi po možnosti s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod «Razum in srce». 36.461

Glasbila

Rjav kratek klavir
prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 36554

V klavirski pouk
strogo natančen sprejmem učenca (ko) Ponudbe pod «Učiteljica» na oglasni oddelek «Jutra». 36194

Klavirji!
Tovarna in zaloga klavirjev — prvovrstnih instrumentov različnih tvrdk, kakor tudi lastnih izdelkov. — Poseben oddelek za popravila. Uglaševanje in popravila za Glasbeno Matico, Konservatorij in druge institute izgotavlja moja tvrdka. — Gre tudi na deželo. — Točna postrežba in zmerne cene; tudi na obroke. — Izdelovalec klavirjev R. WARBINEK, Ljubljana, Gregorčičeva 5/I. 36.254

Živali

Kokoši (pegatke)
(Perlhühner) naprodaj pod Rožnikom, Večna pot št 1 36464

Doberman
lep, z rodovnikom, dobro dresiran, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 36608

3 lepe psičke
2 meseca stare, oddam brezplačno ljubitelju živali Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36570

Resastega istrijanca in psico
(pes star 2 leti, psica 5 let) vsled omstitve lova proda V. Weibl, Metlika. 36619

Pridelki

Fižol za kuho
nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana 35867

Sadje

Kostanja
najboljšega štajerskega — kupim 3000 kg. — Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Kostanj». 36.539

Kostani
lep. izbran jedilni proda po najnižji ceni tvrdka Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu. 35169

Kam pa kam?

Danes
vsi na mladega prašička krvave klobase, najboljše vsakovrstne morske ribe. Priporoča se «Dalmatinska klet Lozić», Gledališka ul. št. 2. 36597

Pisalni stroji

Pisalne stroje
amerik. «Remington» prodaja na obroke J. Gustinčič, Maribor, Tattenbachova 14. Zahtevajte obisk našega potnika in cenik. 36226

Pisalni stroj
portabel — kakor tudi
projekcijski aparat
(skioptikon) za dijapozitive in filme ter
filmski fotoaparat
izredno ugodno naprodaj na Sv. Petra cesti 75, pritličje Vprašati dopoldne. 36605

Stroji

Šivalni stroj
za krojače, popolnoma nov, ceno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 36.544

Stroji
elektromotor 300 V., 12 k. s., tračna žaga, cirkularke, dvojni cepilni jermenik in drugi naprodaj Pojasnila na Dunajski cesti št. 47, Lavrenčič & Co. 36505

Star gepelj
v dobrem stanju, kupim takoj. Ponudbe s ceno na naslov: J. Cverle, St. Rupert, pošta St. Jurij ob juž. žel. 36617

Orodje

Mizarsko orodje
kompletno, s skobelnikom in krasno, politirano
orehovo omaro
pod ceno prodam. Ogledati na praznik in nedeljo ves dan v Streliški ulici 18 — pritličje, prva vrata levo, Jerše. 36589

Obrt

Ivan Pakiž
juveli, ure, zlatnina in srebrnina, se nahaja Pred Škofijo 15. 36272

Snežne čevlje
in galoše dajte v popravilo samo strokovnjaku Avg. Škofu, čevljarju, Borštnikov trg št. 1 (za dramskim gledališčem). 35220

Vozna prekrivala
konjska pokrivala in kapuce za voznike izdeluje najceneje iz najboljšega impregniranega platna Alojzij Grilc, Novo mesto Ceniki na zahtevo zastonj in poštnine prosto. 36511

Fotografiram
poceni, amaterjem povečavam s popustom Slike za legitimacije pogojno brezplačno Staut, Ljubljana, Gosposvetska cesta št 1/II 291

Galoše in snežne čevlje
popravlja Fran Kukman — Gajeva ulica 2. 36583

Urarska popravila
izvršuje najceneje in najprecizneje Franc Wölfling, urar, Gosposvetska c. 12. 36578

Razno

Avto vožnje
za Vseh svetih dan in naprej prevzame garaža «Express». Tel. 2792. 36603

Doslej najsolidnejša najstarejša in največja tvrdka v Jugoslaviji

ALFONZ BREZNIK
b vš. učit. Glasb. Matice
Ljubljana, Mestni trg 3
poleg magistrata

Sinclair Gluck:

Zlati panter

39

»Našli jo bomo!« me je tolažil Pride. »Čakali boste najdelje še nekaj dni.«

»Nekaj dni!« sem zastokal. »Kaj vse se lahko zgodi med tem!« Vrgel sem se na posteljo. »O Bog, če pade spet tem pošastim v kremplje! Ali ne moremo prav ničesar storiti? Ali ne bi mogel kapetan Peters odrediti hišne preiskave pri gospe Fawcetteovi? Nasvetujte vendar, za Boga!« Sam nisem več vedel, kaj govorim. »In kaj se je zgodilo z Larryjem?« sem zavpil. »Gotovo so ga umorili. In jaz sem kriv vsega!«

»Pomirite se,« mi je prigovarjal Pride. »Ogledal si bom hišo gospe Fawcetteove, morda se bo dalo kaj napraviti. Vsekako hočem takoj brzojavno obvestiti šefa. A dotlej morate potrpeti.«

Zbral sem se. »Ne bodite hudi. Razumeli me boste, če vam povem, da bo gospodična van Cleef moja žena, čeprav še ničesar ne ve o tem mojem namenu.«

Pride je tiho zažvižgal. Nato je vstal. »Zdaj pojdem pogledat, ali je še kdo ostal v hiši gospe Fewcetteove. Morda bo vendarle moči kaj dognati.« S temi besedami je odhitel.

»Glejte, da ne zalezete v past!« sem še viknil za njim. Nato sem jel hoditi po sobi, kakor ujeta zver po svoji kletki. Dolgo je trajalo, predno sem se ukrotil.

Čakanje mi je bilo strašna muka. Po kosilu sem poizkusil spati, toda ni se mi posrečilo. Bilo je najdaljše in najbolj žalostno popoldne, ki sem ga kdaj doživel. Naposled, ko se je že temnilo, je stopil v sobo Pride.

»Oba sta jim pala v roke,« je dejal. »Hiša je prazna in gospa Fawcetteova je ušla, kakor je videti. Časopisom je sporočila, da odpotuje. Posrečilo se mi je, da sem ugotovil tistega izvoščka, in videti, da je bil šofer član zločinske tolpe. Zakaj neki redar, ki je imel nočno službo, mi je povedal, da je med eno in dvema po polnoči slišal v parku streljanje. Nato je pridrevil mimo njega avtomobilni izvošček, čigar številko si je zapisal. Toda pozneje se je izkazalo, da take številke vobče ni. Avto je bil črn in nenavadno velik.

»Da, tako je!« sem odvrnil ves potrt. »Kaj naj zdaj napravimo?«

»Sedite k meni in popušiva smotko,« je rekel Pride ter mi položil roko na ramo. »Ne obupajte, Clayton! Ura pred razsvitom je vselej najbolj mračna.«

XIV. POGLAVJE

Nov poizkus.

Iskal sem smotke. Pri tem sem pobešal glavo tako, da Pride ni mogel videti mojega okraza. Čutil sem, da so moje moči pri kraju. Sedel sem mu nasproti, naslanjaje obraz med dlani in trudeč se, da bi pazil na to, kar mi bo povedal.

»Čujte, Clayton,« je rekel po kratkem molčanju. »Danes popoldne sem skušal dognati, kaj se je zgodilo z gospodično van Cleef, čeprav sem imel malo upanja, da bi kaj dognal. Ta tolpa je veliko prezvita, da bi puščala za seboj sledove.

Imam pa tudi še druge novice za vas. Šef zdaj ne more priti. Njegov zastopnik sem jaz in kot tak sem danes dobil iz Washingtona pooblastilo, ki se mu noben policijski oficir ne bo upal upirati. To pooblastil onama bo koristilo, kadar bova vedela, kdo so najini nasprotniki in kje so.

Če ima tolpa devojke res za vabo, tedaj so najbrže zaprte tam, kjer prirejajo orgije. Po tem bi sodil, da je hiša velika in da so prireditve pogoste. A z druge strani je skoro nemogoče, da bi ostalo tako krivališče v mestu delj časa skrito.«

Pogledal sem ga. »Tedaj mislite, da je glavna trdnjava tolpe izven mesta?«

»O tem ni dvoma,« je potrdil Pride. »Če bi se zbirale take družbe v mestu, bi morala policija ali časopisje že davno kaj vedeti o tem.«

»Nu, in —?«

»Nu, to pomeni, da bi morali pregledati vsa večja poslopja v okolici New Yorka, ki jih je moči v dveh urah doseči z avtomobilom; v to bi potrebovali več mesecev. Mimo tega bi s tem posvarili tolpo, ki bi gotovo začela prelagati pozorišče svojih zabav.«

»A tedaj bi morala tudi prepeljavati vsa dekleta!«

Pride je pobesil oči. »To ne bi bilo potrebno,« je rekel tiho. »Lahko bi si priskrbeli drugih deklet.«

Kakor da mi je mora legla na dušo! »Bože moj — menda ne mislite, da jih ubijajo?«

Pride je skomignil z rameni. »Kako naj vem? Tolpa je brez vesti in se ne plači ničesar.«

Vstal sem in jel hoditi po sobi. »Nu,« sem vprašal v svoji onemoglosti, »kaj naj tedaj storiva?«

»Poizkušati morava, da prideva na eno njihovih prireditev in tako doženeva, kje se zbirajo.«

Srdito sem se zasmejal. »To smo že poizkušali.«

»Poizkušati morava še in se.«

»Kako?« sem vprašal.

OTVORITVENO NAZNANILO!

Vljudno sporočam cenjenemu občinstvu, da bom otvorila dne 5. novembra t. l. svoj najmodernejše urejeni

ZOBNI ATELJE

v **DOLENJEM LOGATCU** nasproti pošti, ki bo odprt vsak dan izvzemši nedelje in praznike od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Opravljala bom z največje vestnostjo vsa v zobotehniško stroko spadajoča dela.

12.393 a **ALBINA FOESTER,** zobotehnica.

Originalne barve za Gestetner cyklostil special-ni papir za razmnoževanje se dobi najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. I. Telefon št. 2980

matrice (kože), voščeni papir

Kedaj bodemo postali srečni in zadovoljni?

V mesecu novembru, ko se bode pričelo žrebanje glavnega in milijonskega V. razreda srečk Drž. razredne loterije.

Zakaj bo v tem času mnogo iznenadenja in senzacije za celo bodočnost?

Ker bode zadeto mnogo milijonov dinarjev, ter padejo veliki dobitki v prvi vrsti na doplačilne srečke, katere ima še samo v mali množini na razpolago glavna povlaščena in širom cele Jugoslavije poznana najsrečnejša kolektura

Aleksandra R. Pavlović, Beograd, Obiličev Venac 35. Tel. 15-25

Slovenci na plan pa še danes naročite po dopisnici eno doplačilno srečko, katere cena je v primeri z ogromnimi dobitki zelo nizka ter stane 1/1 500 Din 1/2 250 Din 1/4 125 Din

„OLLA" GUM..?

„OLLA" je dokazano že desetletja vodilna kot najstarejša in dokazljivo tudi najzanesljivejša!

Sukno — Doubl Kamgarn za moške obleke, velika izbira — ugodne cene R. Miklauc »Pri Škofu« LJUBLJANA, Lingarjeva ulica — Mestna ulica — Pred Škofijo

NOVEMBER 5 OTVORITEV novih tečajev francoščine, italijanščine, nemščine, angleščine in zasebne lekcije: Šola za jezike po METODI BERLITZ Kralja Petra trg 8.

ZA ZIMO!

Najfinejša sukna. — Moderni double in ulster štofi. — Najnovejši angleški in češki kamgarni za suknje. — Promenadne, sportne, večerne in plesne obleke pri

NOVAK-U, Kongresni trg štev. 15

v spec. trgovini sukna — najbolje in najceneje!

SPECTRUM tvornica ogledal in brušenega stekla Telefon 2343

do sedaj v Medvedovi ulici 38 javlja vsem cenjenim interesentom svojo **preselitev** na Celovško cesto št. 81

Kdo oglašuje, ta napreduje!

PUH — PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Snežne čevlje in galoše — kupujte pravočasno v popravilo tvrdki M. Trebar Sv. Petra cesta 6 12078

Velour in sukno za damske plašče, velika izbira — nizke cene R. Miklauc »Pri Škofu« LJUBLJANA, Lingarjeva ulica — Mestna ulica — Pred Škofijo

VSAK PETEK namočena polenovka ANTON LEGAT, trgovina Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 28 244

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

KLEIN & STIEFEL v FULDI

Zastopnik: 203 a

PETER ANGELO, Ljubljana Gledališka ulica 4/I.

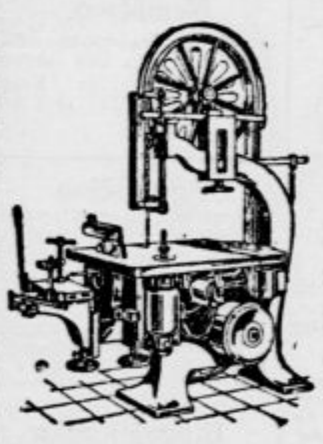

Specijaliteta: **mizarski** in **kolarski** stroji, **posamezni** in v **vsaki kombinaciji** z **vdelanimi elektromotorji** (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage. Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika.

Kostanjev taninski les obeljen kakor tudi neobeljen. Stalni nakup! — Najugodnejše cene! Takojšnje plačilo! 12351

ERNEST MARINC CELJE, Zrinjskega ul. 4 — Tel. interurb. št. 130

Perje kokošje, purje, gosje naravno in s strojem iščeno, dobavlja v vsaki množini **E. VAJDA** Čakovec Medjimurje Telefon 50, 3, 60

Naznanjam cenjenim damam, da imam krasno zalogo filcev in baržunastih klobukov od 60 Din naprej. — Se vljudno priporoča **Anica Bitenc** Pompadour Florijanska ul. št. 3.

Cenjenemu občinstvu vljudno priporočam svojo **novo otvorjeno trgovino specerije in delikates na Vodnikovem trgu štev. 5** ter prosim za obilen obisk. Spoštovanjem 12447 **Bogomir Motoh.**

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Jutru"

MR. BAHOVEC PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ. PLANINKA zdravilni čaj prenavlja, čisti in osvežuje kri, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje črev, napihovanje, obolenja mokračne kisline, jeter, žolca in žolčni kamen. Vzpodbuja apetit in izborno učinkuje pri arteriosklerozi. »Planinka« čaj je pristen v plombiranih paketih po Din 20 s napisom proizvajalca: Lekarna Bahovec Ljubljana, Kongr. trg (Dobi se v vseh lekarnah.)

FRANCOSKA LINIJA Cie. Gle. Transatlantique 57

Za severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki Havre—New York samo 5½ dni čez morje

V Južno Ameriko Argentinijo Chile Urugvay vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije

CIE. CHARGEURS REUNIS SUD ATLANTIQUE TRANSPORTS MARITIMES

Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana Kolodvorska ulica 35.

Bele emajlirane ploščice za stene in štedilnike ima v zalogi **Materjal** d. z o. z. Dunajska c. 36 221

Varstvena znamka. Prima flor nogavice „MRAVLJA" trajajo en par delj kakor več parov drugih. Pazite na znamko in zahtevajte povsod le 1a flor nogavice znamke „Mravlja"

Prva in najstarejša trgovina s klavirji A. Fiedler & sin,

A. Fiedler & sin Gradec (Graz), Štajersko, Bismarckplatz 2

najbogatejša izbera veletvrdk Bösendorfer, Stingl-Original, Pallik, Nemetschke-pianinov itd. Plačilne olajšave tudi v inozemstvu. 1218

Čitaj vedno naše oglase!

ZAHVALA.

Ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Ruperta Šembreka

železničarja in hišnega posestnika,

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za izraženo sožalje in poklonitev prekrasnih vencev, nadalje gg. pevcem za njih ginljive žalostinke, železničarski godbi „Sloga" ter vsem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zelena jama, 31. oktobra 1928.

Žalujoči ostali

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.